

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ และการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ และเพื่อพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์กล่าวคือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเอกสารเพื่อการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษา เพื่ออาชีพและการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลดังนี้

1. ศึกษาเอกสารหลักฐานชั้นต้นซึ่งเป็นเอกสารทางราชการ จากหน่วยงานของกองทัพ

1) สำนักงานทหารพัฒนา หน่วยทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด

2) กรมกิจการพลเรือนทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด

3) กรมกิจการพลเรือนทหารบก

4) กรมยุทธศึกษาทหารบก

5) กรมยุทธศึกษาทหารเรือ

6) กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

7) กรมการกำลังสำรองทหารบก

8) หน่วยบัญชาการอากาศโยธิน กองทัพอากาศ

9) ศูนย์ประสานงานกองหนุนแห่งชาติ

2. ศึกษาเอกสารหลักฐานชั้นรอง ได้แก่ วารสาร บันทึกรายงานวิทยานิพนธ์ บทความจากหนังสือต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ

จากนั้นได้สรุปข้อมูลตามลำดับและแยกแยะประเภทข้อมูล ตามขั้นตอนของวิวัฒนาการ ในด้านต่อไปนี้ (ศิริชัย อิศระโชติ, 2527)

1) ด้านหลักสูตรการสอน

2) วิธีการให้การศึกษา

3) ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน

4) ผู้ให้การศึกษาและผู้เข้ารับการศึกษา

5) ระยะเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงาน

6) ปัญหาและอุปสรรค (ศิริชัย อิศระโชติ, 2527)

ส่วนการสัมภาษณ์ หัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพเพิ่มเติม นั้น ใช้แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง ลักษณะข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการให้การศึกษา เพื่ออาชีพและการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข ตลอดจนความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาต่อผลการพัฒนากระบวนการดังกล่าว การสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเพิ่มเติม นำมาวิเคราะห์ประกอบผลการอภิปราย

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ผู้ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการและเข้ารับการศึกษาฝึกอาชีพก่อนปลดประจำการ ในศูนย์ฝึกอาชีพของหน่วยทหารเขตจังหวัดทหารบกกรุงเทพฯ และผู้ปฏิบัติหน้าที่ครูฝึก-ผู้ช่วยครูฝึก ทำการสอนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ทำการฝึกอาชีพช่างไม้ อาชีพช่างปูน และอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น ให้แก่ทหารกองประจำการก่อนปลดประจำการ ในศูนย์ฝึกอาชีพของหน่วยทหารเขตจังหวัดทหารบกกรุงเทพฯ

ส่วนการสัมภาษณ์ ผู้บังคับหน่วยทหาร ระดับผู้บังคับกองพัน ผู้บังคับกองร้อยและผู้บังคับหมู่เพิ่มเติม นั้น เพื่อประเมินผลการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยใช้แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง ลักษณะข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อผลการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ตลอดจนข้อเสนอแนะ เป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการพัฒนาดังกล่าว การสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

ดังนั้นเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ และสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร ในขั้นตอนที่ 1 และการวิจัยเชิงทดลอง ในขั้นตอนที่ 2 มาวิเคราะห์และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษา เพื่ออาชีพและการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ

ความเป็นมาของสำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด

จากอนุสนธิรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดไว้ว่า "กำลังทหารพึงใช้เพื่อการรบ หรือการสงคราม เพื่อป้องกันสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อการปราบปรามการกบฏและการจลาจล เพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐและเพื่อการพัฒนาประเทศชาติ" จึงเป็นการกำหนดหน้าที่ในการใช้กำลังทหาร เพื่อการพัฒนา

ประเทศชาติให้กับกระทรวงกลาโหม กระทรวงกลาโหมจึงมีคำสั่ง (กระทรวงกลาโหม : 2517) ให้กองบัญชาการทหารสูงสุดเป็นเจ้าของเรื่องทำการศึกษาพิจารณาและเสนอแนวความคิดในการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุผลตามพันธกิจ

ด้วยเหตุดังกล่าวกองบัญชาการทหารสูงสุด จึงได้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นประกอบด้วยผู้แทนกองบัญชาการทหารสูงสุด และผู้แทนของเหล่าทัพทั้งสาม ร่วมกันพิจารณาและจัดทำข้อพิจารณาของฝ่ายอำนวยการ พร้อมทั้งเสนอแนวความคิดในการใช้กำลังทหารเพื่อการพัฒนาประเทศต่อกระทรวงกลาโหม จากนั้นกระทรวงกลาโหมได้ทำหนังสือ (กระทรวงกลาโหม : 2518) กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (นายธานินทร์ กรัยวิเชียร) เพื่อกรุณารับถึงการดำเนินงานพัฒนาประเทศของฝ่ายทหารที่ได้ดำเนินงานไปแล้วใน 3 ลักษณะคือ การปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชนของหน่วยทหาร (Civic Action) การปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาการเคลื่อนที่ และงานพัฒนาที่ฝ่ายทหารทำร่วมกับมิตรประเทศ หรือที่ได้รับช่วยเหลือจากมิตรประเทศโดยการเจรจาของฝ่ายทหาร ในโอกาสนี้กระทรวงกลาโหมได้เสนอแนวความคิดในการดำเนินงานพัฒนาประเทศในอีกลักษณะหนึ่ง คือ การพัฒนากำลังคนที่ยกเว้นเวียนกันเข้ามารับราชการทหาร ตามพระราชบัญญัติการเกณฑ์ทหาร พ.ศ. 2497 หรือที่เรียกว่า ทหารกองประจำการ ให้มีคุณภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นพลเมืองดีและสามารถกลับไปเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนกมิลำเนาของตนเองต่อไป หลังจากปลดประจำการ และได้ขออนุมัติใช้แนวความคิดนี้ในการปฏิบัติและขออนุมัติหลักการ ให้จัดตั้งหน่วยงานทหารพัฒนาการและศูนย์ฝึกเกษตรกรรมทหารขึ้นเป็นหน่วยรับผิดชอบ โดยให้มีฐานะเป็นส่วนอำนวยการช่วยเหลือผู้บังคับบัญชาในการกำหนดนโยบาย วางแผนจัดทำโครงการ ประสานงานอำนวยการติดตามผลการดำเนินงานและผลงานเกี่ยวกับการพัฒนาของทหารทุกสาขา เพื่อปรับปรุงแก้ไข ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เมื่อ 22 กรกฎาคม 2518 ลงมติเห็นชอบและอนุมัติตามที่กระทรวงกลาโหมเสนอ

ภายหลังเมื่อคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอของกระทรวงกลาโหมแล้ว จึงได้จัดตั้งสำนักงานทหารพัฒนาขึ้น เมื่อ 11 พฤศจิกายน 2520 โดยเป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกองอำนวยการกลาง สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด เพื่อรับผิดชอบโครงการพัฒนาอาชีพทหารกองประจำการ ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า สำนักงานทหารพัฒนา ได้กำเนิดมาจากคณะรัฐมนตรีดังกล่าว

ต่อมาเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2533 ได้มีพระราชกฤษฎีกา (กองบัญชาการทหารสูงสุด : 2533) แบ่งส่วนราชการภายในกองบัญชาการทหารสูงสุด มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง คือ ให้กองอำนวยการกลาง สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกองบัญชาการทหารสูงสุด และให้เปลี่ยนชื่อเป็นกองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้นี้ สำนักงานทหารพัฒนาการ สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด จึงได้เปลี่ยนชื่อมา

เป็น "สำนักงานพัฒนา กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ" และ
ได้ใช้มาจนถึงปัจจุบัน

แนวทางการพัฒนาทหารกองประจำการของกองทัพ

แนวทางการพัฒนาทหารกองประจำการของกองทัพ ที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้ามา
นี้ปรากฏในหลายรูปแบบ ทั้งในแบบข้อศึกษาพิจารณาของฝ่ายอำนวยการและในแบบ
แนวความคิดในการปฏิบัติที่ผู้รักษาราชการผู้บัญชาการทหารสูงสุด (พลเอก กฤษณ์
สีระรา) ได้เสนอนำเรียนต่อกระทรวงกลาโหม รวมทั้งในรูปแบบนโยบายคำสั่งต่างๆ
ที่ปรากฏดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อศึกษาพิจารณาของฝ่ายอำนวยการ (หนังสือกองบัญชาการทหาร
สูงสุด ที่ กท 0301/0283 ลง 14 มกราคม 2518) ได้สรุปประเด็นสำคัญของแนว
ทางในการพัฒนาทหารกองประจำการไว้ว่า ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2517 มาตรา 70 กำหนดว่า "กำลังทหารพึงใช้เพื่อการรบหรือการ
สงคราม เพื่อป้องกันสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อการปราบปรามการกบฏและการ
จลาจล เพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐและเพื่อการพัฒนาประเทศชาติ" นั้น คำว่า
"กำลังทหารพึงใช้เพื่อการพัฒนาประเทศชาติ" นี้ น่าจะหมายถึง การใช้กำลังคน
เครื่องมือเครื่องใช้ และวิชาความรู้ความชำนาญในทางทหาร เพื่อช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมของประเทศ อย่างสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
โดยที่ ต้องไม่ให้เสียหายที่หลักหรือพันธกิจในข้ออื่น ๆ เพราะคงไม่มุ่งหมายที่จะให้
กระทรวงกลาโหมไปทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาเต็มรูปแบบ ดังเช่นกระทรวงอื่น ๆ
ที่มีหน้าที่โดยตรงอยู่แล้ว

เป้าหมายในการพัฒนาทหารกองประจำการ

จากข้อศึกษาพิจารณาของฝ่ายอำนวยการ กองทัพจึงได้กำหนดเป้าหมาย
ในการพัฒนาทหารกองประจำการ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า เพื่อมุ่งให้กองทัพไทย
มีสถานที่ให้การศึกษา ในการที่จะฝึกอบรมคนที่เข้ามาสู่วงการทหารนั้นคือ การฝึกอบรม
ทหารกองประจำการ ที่หมุนเวียนกันเข้ามารับราชการ (กองบัญชาการทหารสูงสุด:
2517) เพื่อให้เป็นแรงงานที่มีสมรรถภาพในทางเศรษฐกิจเป็นพลเมืองดีของประเทศ
และเป็นผู้นำชุมชนภูมิภาคของตนเองต่อไป จากเป้าหมายดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า
กองทัพเห็นความสำคัญของการศึกษา และมีเจตนาที่จะใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือใน
การพัฒนากำลังพลให้เป็นพลเมืองดี และน่าจะหมายถึงการเป็นพลเมืองดี ตามการ
ปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุข เนื่องจาก
ในห้วงระยะเวลา พ.ศ. 2516-พ.ศ. 2519 ประเทศไทยประสบวิกฤตการณ์ทาง

การเมือง จากอำนาจเผด็จการของผู้นำกองทัพ และจากภัยคุกคามของคอมมิวนิสต์อย่างมาก จนทำให้รัฐบาลต้องออกคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 เรื่องนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์และคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 65/2525 เรื่องแผนรุกทางการเมือง เพื่อปฏิบัติการรุกทางการเมืองสลายอำนาจเผด็จการและสร้างความมั่นคงเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย

โครงการเพื่อการพัฒนาทหารกองประจำการ

เพื่อบรรลุตามเป้าหมายดังกล่าว กองทัพอากาศได้จัดให้มีโครงการเพื่อการพัฒนาทหารกองประจำการ ออกเป็น 2 ประเภท คือ โครงการในด้านการฝึกอบรม (Training Program) และโครงการในด้านการผลิต (Production Program) โดยในการดำเนินการนั้น ถือเอาโครงการในด้านการฝึกอบรมเป็นหลัก ส่วนโครงการด้านการผลิตนั้นเป็นแต่เพียงโครงการประกอบ โดยมีได้มุ่งหมายให้ทหารไปทำการค้า แต่เพื่อการสำนึก เพื่อฝึกหาความชำนาญงานและเพื่อสวัสดิการของทหารเท่านั้น ส่วนที่จะมีผลผลิตเกินกว่าที่มุ่งหมายไว้ ก็ให้ถือเป็นผลพลอยได้ (By Product) ให้แก่การเพิ่มผลิตภัณฑรวมของประเทศ (กองบัญชาการทหารสูงสุด: 2517)

หลักการดำเนินการเพื่อพัฒนากำลังพล

งานพัฒนาประเทศ ที่ทหารเพิ่มเข้าไปในแผนงานและได้ดำเนินการก็คือ การพัฒนากำลังคนหรือการพัฒนากำลังพลในทุกระดับ โดยเฉพาะกำลังพลส่วนใหญ่ที่เป็นทหารกองประจำการหมุนเวียนกันเข้ามารับใช้ประเทศชาติ หลักใหญ่ของแผนพัฒนากำลังพล กล่าวโดยสรุป คือ

1. ลดอัตราการเพิ่มของประชากรลงให้ได้ส่วนสัมพันธ์กับความสามารถในการให้บริการและเหมาะสมกับอัตราความเจริญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
2. เพิ่มขีดความสามารถในการศึกษาและสาธารณสุข
3. แก้ปัญหาการว่างงานหรือการไม่ทำงานอันเป็นแรงงานซ้อนเร้นของคนในวัยทำงานให้หมดสิ้นไป

แนวทางในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาทหารกองประจำการ

จากแผนการพัฒนากำลังพลของกองทัพ ทำให้กองทัพกำหนดแนวทางในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาทหารกองประจำการ ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้คือ

1. เนื่องจากเป้าหมายของแผนพัฒนากำลังคน อยู่ที่ตัวทหารกองประจำการจึงต้องกำหนดให้มีอัตรานายทหาร และนายสิบฝ่ายพัฒนาในหน่วยระดับกองพันขึ้นไป เพื่อช่วยผู้บังคับบัญชาในการวางแผนและอำนวยการฝึกอบรม ตลอดจนเป็นครู-ฝึกสอนแก่พลทหารทั้งจะต้องมีโครงการฝึกอบรมแก่นายทหารนายสิบเหล่านี้ก่อน

2. ให้ความสำคัญแก่การส่งเสริมพัฒนาการเกษตร เป็นสำคัญอันดับแรก โดย

2.1 จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตรขึ้น เพื่อทำการฝึกอบรมนายทหารและนายสิบเกษตรให้ไปเป็นครูถ่ายทอดความรู้การเกษตรแผนใหม่แก่ทหารกองประจำการ

2.2 จัดชุดฝึกอบรมเคลื่อนที่ออกไปให้ความรู้ โดยตรงต่อทหารกองประจำการเป็นการเสริมความรู้ที่ได้จากครูนายทหารและนายสิบของหน่วย

2.3 สนับสนุนหน่วยทหารบางหน่วยเป็นการทดลองในขั้นต้น (Pilot Project) เพื่อเป็นการศึกษาความเป็นไปได้ก่อนแล้วจึงขยายงานต่อไป

3. ส่งเสริมงานในด้านช่างฝีมือ เช่น การซ่อมยานยนต์และช่างก่อสร้าง เป็นต้น

4. ในด้านการศึกษาพัฒนา เช่น เรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ การวางแผนครอบครัว การสงวนและรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ การศาสนา ศีลธรรมและวัฒนธรรม ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ให้แทรกไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรมของทหารเท่าที่จะมีเวลาให้ได้

5. ประสานงานกับหน่วยวิชาการของฝ่ายพลเรือนตามประเภทวิชาชั้นๆ เพื่อมาช่วยในการวางแผนกำหนดหลักสูตร การทำแนวสอนและคำบรรยายหรือจัดชุดฝึกอบรมเคลื่อนที่ออกไปให้ความรู้แก่ทหารเป็นครั้งคราว

6. จัดทำโครงการฝึกอบรมเป็นส่วนรวมขึ้นแล้วติดตามประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขแผนงานโครงการ และวิธีปฏิบัติเพื่อเสนอของบประมาณเป็นปี ๆ ไป

7. นำเอาวิธีการฝึกอบรมทุกอย่างมาใช้ให้ได้ผลเต็มที่ ทั้งการบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง การให้ความรู้ทางสื่อมวลชนทุกประเภท และเอกสารหลักฐานทางตำรา เพื่อเป็นพื้นฐานให้ไปหาความรู้เพิ่มเติมต่อไป

8. งานพัฒนาอาชีพทหารกองประจำการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับโครงการฝึกอบรมนั้น จะต้องได้รับงบประมาณมาดำเนินการต่อเนื่องเรื่อยไปไม่ขาดตอน มิฉะนั้นจะเป็นการลงทุนเสียเปล่า เพราะหน่วยที่ต้องรับการฝึกอบรมมีจำนวนมาก และผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูนั้นจะต้องมีการหมุนเวียนกำลังพล ไม่อาจจัดประจำในหน้าที่เดิมเป็นเวลานานได้

วิธีการดำเนินงาน

จากแผนพัฒนากำลังพลและแนวทางในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาทหารกองประจำการ กองทัพอากาศ ได้กำหนดวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สรุปได้ดังนี้

1. ทักษะฝีมือการเกษตรแผนใหม่ (Technical Know How) และการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรแก่ทหารกองประจำการ
2. อบรมความรู้ทางการตลาดและการสหกรณ์ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นในหน่วยทหาร
3. ฝึกอบรมเกี่ยวกับการถนอมและรักษาอาหาร (Preserved Food)
4. ฝึกอบรมความรู้ทางการช่างฝีมือและการก่อสร้างให้แก่ทหาร เช่น การใช้เครื่องมือกล การซ่อมยานยนต์ พ่นสี ช่างไม้ ช่างปูน เป็นต้น
5. ให้ความรู้ในด้านการใช้เครื่องมือสื่อสารและการซ่อมเครื่องมือสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ และโทรทัศน์
6. ให้ความรู้เบื้องต้นระดับประถมศึกษาสำหรับผู้ที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้
7. ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขศึกษาและโภชนาการ
8. ให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปกรรมและวัฒนธรรม
9. ให้ความรู้เกี่ยวกับการสงวนและรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและศิลปโบราณ
10. ให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว (Family Planning)
11. ให้ความรู้ในด้านการปกครองระบอบประชาธิปไตย และหน้าที่พลเมืองดี

วิธีการดำเนินงานเพื่อพัฒนาทหารกองประจำการดังกล่าว สามารถแบ่งเป็นกลุ่มงานได้ 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 คือ การพัฒนาในด้านการเกษตรและอาหาร ตลอดจนกิจการตลาดและสหกรณ์

กลุ่มที่ 2 คือ การพัฒนาในด้านอุตสาหกรรมและความชำนาญงานของช่างฝีมือประเภทต่างๆ

กลุ่มที่ 3 คือ การพัฒนาความรู้ในเรื่องทั่ว ๆ ไป เพื่อการเป็นพลเมืองดีของชาติ

2. จากแนวความคิดในการปฏิบัติที่ผู้รักษาราชการผู้บัญชาการทหารสูงสุดในขณะนั้น (พลเอก กฤษณ์ สีวะรา) ได้เสนอนำเรียนต่อกระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการทหารสูงสุด, 2518) สรุปได้ว่า กองทัพได้กำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติเรื่องการใช้กำลังทหารเพื่อการพัฒนาประเทศ ดังนี้

1) ส่งเสริมงานพัฒนาประเทศ ในส่วนของทหารที่ได้กระทำอยู่แล้ว ให้มีประสิทธิภาพและสนับสนุนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2) ทำการฝึกอบรมทหารกองประจำการ ให้เป็นกำลังแรงงานในทางเศรษฐกิจและเป็นพลเมืองดีของชาติ เพื่อสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2517 มาตรา 70 ที่กำหนดให้ทหารมีหน้าที่ในการพัฒนาประเทศชาติ

แนวทางการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาทหารกองประจำการ

จากข้อศึกษาพิจารณาของฝ่ายอำนวยการ ดังได้กล่าวมาแล้ว ผู้รักษาราชการผู้บัญชาการทหารสูงสุด ในขณะนั้น (พลเอก กฤษณ์ สีวะรา) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติเรื่องการใช้กำลังทหารเพื่อการพัฒนาประเทศไว้ 2 ประการ กล่าวคือ

1. จัดตั้งหน่วยงานขึ้น 2 หน่วย เพื่อดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าหมายทั้ง 2 ประการคือ หน่วยสำนักงานทหารพัฒนา ทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการด้านงานพัฒนาของทหารทั้งสิ้น โดยการกำหนดนโยบาย วางแผน ทำโครงการติดต่อประสานงาน อำนวยการ ติดตามและประเมินผล วิจัยการปฏิบัติและผลการปฏิบัติ เพื่อแก้ไขการดำเนินงานต่อไป และหน่วยศูนย์ฝึกอบรมเกษตรกรรมทหาร เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อสำนักงานทหารพัฒนา ทำหน้าที่ให้การฝึกอบรมการเกษตรแก่นายทหารและนายสิบที่จะไปเป็นผู้ช่วย ผู้บังคับหน่วยทหาร จัดการให้มีการเกษตรเกิดขึ้นในหน่วยทหาร และเป็นครูถ่ายทอดความรู้การเกษตรแผนใหม่ ตลอดจนการตลาดและการสหกรณ์แก่ทหารกองประจำการ นอกจากนี้ให้มีหน้าที่จัดชุดฝึกอบรมเคลื่อนที่ออกไปให้ความรู้การเกษตรโดยตรงต่อทหารกองประจำการ ณ ที่ตั้งหน่วยทหารเป็นการเพิ่มเติมจากที่ครูนายทหารนายสิบได้ทำการฝึกอบรมแล้ว

2. ดำเนินการในเรื่องการพัฒนากำลังคนของทหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งทหารกองประจำการให้เป็นแรงงานที่มีคุณค่าในทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยให้การศึกษาอบรมในเรื่อง

1) การทำการเกษตรแผนใหม่ ได้แก่ การปลูกพืชไร่ พืชสวน ข้าว ประมงและการเลี้ยงสัตว์ รวมทั้ง การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การตลาด การสหกรณ์ การถนอมและรักษาอาหาร

2) การใช้เครื่องมือกล การซ่อมยานยนต์ งานช่างไม้ ช่างปูน ฯลฯ และการใช้เครื่องมือสื่อสาร

3) การศึกษาผู้ใหญ่ การศาสนา ศิลธรรมและวัฒนธรรม

4) การสุขศึกษาและโภชนาการ และการวางแผนครอบครัว

5) การสงวนและรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและศิลปโบราณ

6) การปกครองระบอบประชาธิปไตย และหน้าที่พลเมืองดี

คำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ 146/2524 ลง 24 มีนาคม 2524 เรื่อง
นโยบายการพัฒนาทหารกองประจำการ

ในคำสั่งฉบับนี้มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาทหารกองประจำการ สรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้ กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และหน่วยใน กองบัญชาการทหารสูงสุด เข้าใจแนวนโยบายการพัฒนาทหารกองประจำการ อันจะเป็นผลให้เกิดความร่วมมือดำเนินการอย่างถูกต้องและสอดคล้อง จนบรรลุเป้าหมายของการพัฒนา

นโยบายทั่วไป

1. เพื่อที่จะสนับสนุนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. เพื่อพัฒนาทหารกองประจำการ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพสูงขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะ เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความมั่นคงของชาติ
3. เพื่อสร้างภาพพจน์ให้ประชาชนเห็นว่า ทหารมิได้มีแต่หน้าที่ป้องกันประเทศชาติเท่านั้น แต่ยังมีหน้าที่ร่วมในการพัฒนาประเทศชาติอีกด้วย
4. เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีให้ประชาชนนิยมเข้ารับราชการทหาร
5. เพื่อทำทัณฑ์พลในหน่วยทหาร ให้เกิดผลิตผลอันจะเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของชาติอีกทางหนึ่ง

นโยบายเฉพาะ

1. ให้ทหารกองประจำการ ได้รับการฝึกอบรมด้านวิชาชีพสาขาต่าง ๆ เช่น สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม สาขาการบริการ จนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพขึ้นเองหรือพัฒนาวิธีการประกอบอาชีพเต็มของตนให้ดีขึ้น
2. ให้ทหารกองประจำการที่ยังอ่านหนังสือไม่ได้ หรือที่ได้รับการศึกษาไม่จบภาคบังคับ ให้มีความรู้จนจบการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จเป็นอย่างดี โดยกระทรวงศึกษาธิการรับรอง
3. เสริมความรู้แก่ทหารกองประจำการ ในด้านต่อไปนี้
 - 3.1 ปลุกฝังอุดมการณ์ให้ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและพัฒนาจิตใจให้จงรักภักดีต่อ ชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์
 - 3.2 หน้าที่พลเมืองดีและการเป็นผู้นำชุมชน
 - 3.3 สุขวิทยาอนามัยและโภชนาการ
 - 3.4 การวางแผนครอบครัว
 - 3.5 ภัยของยาเสพติดให้โทษและการป้องกัน
 - 3.6 การสงวนและรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปโบราณรวมทั้งวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ

3.7 กฎหมายทั่วไป

3.8 การตลาดและการสหกรณ์

3.9 เรื่องอื่น ๆ

4. ให้นำหน่วยทหารใช้ทรัพยากรที่ยังมีได้ใช้ให้เกิดประโยชน์

5. ให้นำหน่วยทหารได้มีเจ้าหน้าที่และวิทยากรในการฝึกวิชาชีพและความรู้ทั่วไปให้แก่ทหารกองประจำการ

ตามคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุดฉบับนี้ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดในขณะนั้น คือ พลเอกเสรีม ณ นคร นโยบายเฉพาะที่กำหนดขึ้นในครั้งนี้อาจการศึกษาพบว่านโยบายเฉพาะในข้อ 2 ให้นำทหารกองประจำการที่ยังอ่านเขียนหนังสือไม่ได้หรือที่ได้รับการศึกษาไม่จบภาคบังคับ ให้มีความรู้จนจบการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จเป็นอย่างดีโดยกระทรวงศึกษาธิการรับรอง นโยบายข้อนี้จึงเป็นที่มาของแนวทางการจัดการศึกษาออกโรงเรียนสำหรับทหารกองประจำการ

แนวทางการจัดการศึกษาออกโรงเรียนสำหรับทหารกองประจำการ (กรมการศึกษาออกโรงเรียน , 2525)

เหตุผลสำคัญที่ต้องมีการจัดการศึกษาออกโรงเรียน สำหรับทหารกองประจำการ มีข้อพิจารณา 3 ประการ สรุปได้ดังนี้คือ

1. รูปแบบหลักสูตรและวิธีการเหมาะสม กล่าวคือ ในแต่ละปีจะมีชาวไทยส่วนหนึ่ง จะต้องเข้ารับใช้ชาติด้วยการเป็นทหารกองประจำการ ความจริงที่ต้องตระหนักคือ เขาเหล่านั้นเป็นผู้ที่ต้องเสียสละอย่างสูง ต้องละทิ้งครอบครัว และการประกอบอาชีพเดิมของตนมารับใช้ชาติ ย่อมมีความแตกต่างกันในเรื่องของภูมิหลังทางด้านความรู้สายสามัญ สายอาชีพ ตลอดจนวิถีชีวิต การที่จะให้การศึกษาเพื่อพัฒนากำลังพลเหล่านั้น จึงต้องมีหลักสูตรที่สนองตอบลักษณะพื้นฐานของผู้เรียนดังกล่าวมาแล้วเพื่อให้เกิดผล การจัดการศึกษาออกกระบบอย่างหลากหลาย มีรูปแบบการเรียนที่เหมาะสมกับลักษณะของผู้ที่เข้ามาเป็นทหารกองประจำการและสอดคล้องกับลักษณะภารกิจการปฏิบัติงานของกองทัพ จึงนับว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสม

2. จากนโยบายการทำให้กองทัพมีขนาดกระทัดรัดแต่ให้มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นนั้น จะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนากำลังพลหรือทหารกองประจำการให้ดีที่สุด

ทหารกองประจำการควรจะได้รับการศึกษาเพิ่มเติมอย่างเหมาะสม กับภูมิหลังของแต่ละบุคคล โดยเริ่มตั้งแต่การแก้ไขการไม่รู้หนังสือเป็นอันดับแรก เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานไปสู่การเรียนรู้อื่นต่อไป นอกจากนั้น สมควรจะต้องจัดการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ การจัดการศึกษาดังกล่าวจะช่วยทำให้กำลังพลมีความรู้พื้นฐานดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อขีดความสามารถในการรับภารกิจ ทำให้เป็นทหารที่มีคุณภาพและบังเกิดผลพลอยได้ถึงชุมชน เมื่อมีการส่งทหารออกไปปฏิบัติภารกิจการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ทหารที่ได้รับการศึกษาอบรมเพิ่มเติมย่อมปฏิบัติหน้าที่ได้ดีขึ้น

3. การเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาชุมชน เมื่อทหารกองประจำการได้รับการปลดจากประจำการแล้วย่อมต้องกลับไปอยู่ในภูมิลำเนาตามเดิม เพื่อประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน นำการเรียนรู้ระหว่างเป็นทหารกองประจำการไปใช้ ซึ่งเป็นการสนองนโยบายของรัฐที่ต้องการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพและส่งเสริมให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศชาติ

จากเหตุผลในข้อ 2 แสดงให้เห็นว่าการที่กองทัพจัดการศึกษาสายสามัญหรือการศึกษาอาชีพให้แก่ทหารกองประจำการนั้น กองทัพมิได้มุ่งหวังเพียงให้ทหารกองประจำการมีพื้นฐานไปสู่การเรียนรู้ขั้นต่อไป หรือสามารถประกอบอาชีพได้เท่านั้น แต่กองทัพมุ่งหวังให้ ทหารกองประจำการสามารถออกปฏิบัติภารกิจพัฒนาชุมชนได้ด้วย เชื่อว่าทหารที่ได้รับการศึกษาอบรมเพิ่มเติม มีความรู้พื้นฐานดีขึ้น ย่อมปฏิบัติหน้าที่ได้ดีขึ้น

ดังนั้น การที่กองทัพได้จัดการศึกษานอกโรงเรียนทั้งการศึกษาสายสามัญและการศึกษาอาชีพให้แก่ทหารกองประจำการ จึงกล่าวได้ว่ากองทัพได้จัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาชุมชน นั่นเอง

เมื่อกองทัพได้ปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาทหารกองประจำการในด้านการฝึกอาชีพแล้ว กองทัพก็ได้วางระเบียบในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในสายสามัญ เพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือให้แก่ทหารกองประจำการ เช่นเดียวกัน ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน , 2537)

1. ให้หน่วยขึ้นตรงของกองทัพจัดให้มีการดำเนินการสอน ตามหลักสูตรและประมวลการสอนผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งหมายให้ได้รับใบรับรองหรือประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการ

2. หนังสือเรียน ให้ใช้หนังสือแบบเรียนสำหรับผู้ใหญ่ประเภทมูลฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนเอกสารหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับการรับนักเรียน เวลาเรียนการดำเนินการสอบและการสอบไล่ ให้ใช้ของกระทรวงศึกษาธิการ

3. ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณากำหนดเวลาเรียนตามตารางการสอนผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการประเภทสี่ปด้าละ 3 วันเป็นหลัก โดยมีให้ขัดแย้งต่อการฝึกตามปกติของหน่วยนั้นๆ และพยายามใช้เวลานอกราชการตามปกติทำการสอนด้วย ตารางการสอนเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับเวลาปฏิบัติงานตามปกติของหน่วยได้ ข้อสำคัญให้ทหารมีความรู้ครบตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ส่วนวิชาชีพเบื้องต้นในหลักสูตรนั้น ให้พิจารณาจัดสอนตามความเหมาะสมได้

4. เมื่อสอนจบหลักสูตรแต่ละภาคการศึกษาแล้วให้หน่วยจัดตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีนายทหารชั้นสัญญาบัตรเป็นประธานกรรมการ ดำเนินการสอบความรู้ตามระเบียบการสอบไล่ตามหลักสูตรและประมวลการสอนผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการและเสนอผลสอบไล่ไปยังกระทรวงศึกษาแล้วรายงานให้กองทัพทราบภายใน 1 เดือน ผู้สอบตกคงให้รับการสอนต่อไป และสมทบความรู้ในโอกาสที่เห็นสมควร

5. การขอรับใบรับรอง หรือประกาศนียบัตรนั้น ให้หน่วยส่งรายชื่อผู้สมควรได้รับบัญชีแสดงผลการสอบไล่ โดยคัดรายละเอียดรายงานการสอบไล่จากทะเบียนนักศึกษาผู้ใหญ่และมีนายทหารสัญญาบัตรรับรองส่งไปยังกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวง
แรงงานและสวัสดิการสังคม (กองบัญชาการทหารสูงสุด , 2539)

กระทรวงกลาโหมและกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้พิจารณาประโยชน์ในการร่วมมือกันจัดฝึกอาชีพ แก่ทหารกองประจำการ เพื่อให้มีความรู้ทักษะในวิชาชีพ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้เมื่อปลดประจำการแล้วรวมทั้งสามารถนำผู้สมัครรับรองผลการฝึก ไปเทียบโอนผลการเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาได้ต่อไป ตลอดจนการจัดฝึกอบรมแก่ทหารกองประจำการ และครอบครัวด้วย

ทั้งสองกระทรวงมีความเห็นร่วมกันในการประสานการพัฒนาฝีมือแรงงานสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. จัดฝึกอบรมอาชีพหลักสูตรเตรียมเข้าทำงานในสาขาต่างๆ หลักสูตรละ 2 เดือน รวมทั้งมีการฝึกในสถานประกอบการให้แก่ทหารกองประจำการก่อนปลดประจำการและครอบครัว
2. จัดฝึกอาชีพหลักสูตรยกระดับฝีมือในสาขาช่างต่างๆ หลักสูตรละ 60 ชั่วโมง แก่ผู้ที่มีพื้นฐานทางด้านช่างอยู่แล้ว
3. จัดฝึกอาชีพหลักสูตรเทคนิคการสอนงาน ให้แก่ทหารกองประจำการซึ่งทำหน้าที่ครูช่าง
4. จัดทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน แก่ผู้ผ่านการฝึกหลักสูตรต่าง ๆ ข้างต้น

การแบ่งส่วนความรับผิดชอบ กล่าวโดยสรุป คือ

กระทรวงกลาโหม รับผิดชอบในด้าน

1. จัดหาผู้เข้ารับการฝึกตามกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้
2. จัดเตรียมสถานที่ฝึกอบรม
3. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์สมทบตามความสามารถของเหล่าทัพ
4. ดูแลทรัพย์สินทางราชการที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมนำไปใช้ในการฝึกอบรม

5. จัดหาพาหนะในการเดินทางสำหรับผู้ที่จะเข้ารับการศึกษาฝึกกรรมที่มีการฝึกอบรม และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานหรือศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด และในกรณีที่มีการฝากฝึกในสถานประกอบการ

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม รับผิดชอบในด้าน

1. งบประมาณค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม
2. หลักสูตรและวิทยากร
3. วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรม ซึ่งจะได้ประสานงานก่อนเปิดการฝึกอบรมในแต่ละหลักสูตร
4. จัดทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน
5. ประเมินผลการฝึกอบรม

จากแนวความคิด ในการปฏิบัติเรื่องการใช้กำลังทหาร เพื่อการพัฒนาประเทศ ของรักษาการผู้บัญชาการทหารสูงสุด (พลเอกกฤษณ์ สีวะรา) จะเห็นได้ว่าแนวทางปฏิบัติดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อศึกษาพิจารณาของฝ่ายอำนวยการที่มีต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังได้กล่าวมาแล้ว

อนึ่งในขณะที่ พลเอกกฤษณ์ สีวะรา ดำรงตำแหน่งรักษาการผู้บัญชาการทหารสูงสุด นั้น พลเอก ครวญ สุทรานินทร์ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และ ฯพณฯ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ดังนั้นเมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามข้อเสนอ กระทรวงกลาโหมจึงได้จัดตั้งสำนักงานทหารพัฒนาการ (ชื่อในขณะนั้น) เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2520 จึงทำให้โครงการฝึกอาชีพทหารกองประจำการ และการฝึกอบรมวิชาชีพเคลื่อนที่ ซึ่งเป็นแนวทางการปฏิบัติที่กระทรวงกลาโหม เสนอต่อนายกรัฐมนตรี เริ่มมีขึ้นตั้งแต่นั้น

วิวัฒนาการสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ

จากการศึกษาพบว่า สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนของกองทัพ นับตั้งแต่ก่อตั้งสำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด พ.ศ. 2520 จนถึง พ.ศ. 2540 ได้มีเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างชัดเจนต่อการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ 3 ครั้ง กล่าวคือ

1. เมื่อเริ่มก่อตั้งสำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด พ.ศ. 2520
2. เมื่อออกคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ 146/2524 ลง 24 มีนาคม 2524 เรื่อง นโยบายการพัฒนาทหารกองประจำการ

3. เมื่อทำข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกระทรวงกลาโหมกับ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2539

การเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านหลักสูตร การสอน วิธีการให้การศึกษา ผู้ให้การศึกษาและผู้เข้ารับการศึกษ ตลอดจนระยะเวลาและสถานที่ในการดำเนินงาน ซึ่งได้จัดลำดับขั้นตอนตามวิวัฒนาการ ดังนี้

ระยะที่ 1 สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (พ.ศ. 2520-พ.ศ. 2524)

ระยะที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (พ.ศ. 2525-พ.ศ. 2538)

ระยะที่ 3 สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (พ.ศ. 2539-พ.ศ. 2540)

1. สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (พ.ศ. 2520-พ.ศ. 2524)

สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้จัดโครงการฝึกอาชีพทหารกองประจำการและการฝึกอบรมวิชาชีพเคลื่อนที่ สรุปลงสาระสำคัญตามขอบเขตการวิจัยได้ดังนี้ กล่าวคือ

1. โครงการฝึกอาชีพทหารกองประจำการ

โครงการฝึกอาชีพทหารกองประจำการเป็นโครงการ "พัฒนากำลังคน" ที่หมุนเวียนกันเข้ามารับราชการ หรือ "ทหารกองประจำการ" โดยตรง เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เป้าหมายของการ "พัฒนากำลังคน" คือการให้ความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ตามพื้นฐานความรู้ดั้งเดิม ความถนัด ความสนใจ และความสมัครใจของทหารแต่ละคน

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อฝึกอบรมบุคคลที่เข้ามารับราชการทหารกองประจำการ ให้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ ความถนัด ความสนใจ และความต้องการ ให้ได้รับประสบการณ์ มีความรู้ความชำนาญในวิชาชีพ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้หลังจากปลดประจำการ เป็นการพัฒนากำลังคน เพิ่มประสิทธิภาพของแรงงาน และเพิ่มรายได้ของชาติทางอ้อม ซึ่งจะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของชาติ

2. เพื่อยกระดับฝีมือแรงงานของทหารกองประจำการ ก่อนปลดเป็นทหารกองหนุน เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและขาดแคลนฝีมือแรงงาน ตลอดทั้งให้รู้จักดำรงชีวิตและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เพื่อปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม

3. เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อทหาร และบุคคลที่จะเข้ามารับราชการเป็นทหารกองประจำการ มีใจรักหน่วยของตน รักกิจการทหาร รักงานอาชีพ และช่วยเสริมแผนพัฒนาอาชีพของส่วนราชการฝ่ายพลเรือน และของเอกชน ที่ดำเนินการอยู่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ด้านหลักสูตรการสอน

โครงการฝึกอาชีพทหารกองประจำการ ได้กำหนดหลักสูตรให้กำลังพลที่เข้ารับการฝึกเลือกได้ตามความสนใจและสมัครใจ 6 หลักสูตรดังนี้

1. หลักสูตรช่างก่อสร้าง
2. หลักสูตรช่างตัดผม
3. หลักสูตรช่างซ่อมบำรุงเครื่องยนต์ขนาดเล็ก
4. หลักสูตรช่างซ่อมและบริการรถจักรยานยนต์
5. หลักสูตรช่างเดินสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า
6. หลักสูตรช่างเชื่อม (สำนักงานทหารพัฒนา : 2520)

1. หลักสูตรช่างก่อสร้าง

ความมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมและสงวนอาชีพไว้สำหรับคนไทยตามนโยบายของรัฐบาล ให้มีความสามารถในการก่อสร้าง และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ขอบเขตการสอนได้กำหนดเนื้อหา ดังนี้คือ

- 1) เรื่อง การใช้เครื่องมืออย่างถูกต้องและปลอดภัย
- 2) เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานช่างก่อสร้าง
- 3) เรื่อง งานคอนกรีต การเรียนรู้เกี่ยวกับงานคอนกรีตเบื้องต้น การสร้างแบบและการผสมคอนกรีต, การทำอิฐบล็อก
- 4) เรื่อง งานก่ออิฐและฉาบปูน การเรียนรู้เกี่ยวกับการก่ออิฐแบบต่างๆ รวมทั้งการฝึกฉาบปูนและตกแต่งผิว
- 5) เรื่อง งานตัดเหล็กเสริมคอนกรีต การฝึกรู้จักชื่อ ชนิด การใช้งาน และการตัดเหล็กแบบต่าง ๆ

2. หลักสูตรช่างตัดผม

ความมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมและสงวนอาชีพไว้สำหรับคนไทยตามนโยบายของรัฐบาล ให้มีความสามารถในการตัดผม และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

ขอบเขตการสอนได้กำหนดเนื้อหา ดังนี้คือ

- 1) เรื่อง ความรู้เบื้องต้นของวิชาช่างตัดผม
- 2) เรื่อง เครื่องมือเครื่องใช้ และการบำรุงรักษา
- 3) เรื่อง การใช้เครื่องมือตัดผมอย่างถูกต้อง
- 4) เรื่อง การตัดผมทรงผมแบบต่าง ๆ การซอยผม และการสระผม
- 5) เรื่อง การกันน้ำ โคนหวด

3. หลักสูตรช่างซ่อมบำรุงเครื่องยนต์ขนาดเล็ก

ความมุ่งหมาย ให้สามารถ ถอด ประกอบ ซ่อม และบริการเครื่องยนต์เบนซินและดีเซลขนาดเล็กที่ใช้เป็นเครื่องยนต์ต้นกำลังในการเกษตรทั่วไป สามารถใช้และบำรุงรักษาได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

ขอบเขตการสอนได้กำหนดเนื้อหา ดังนี้คือ

- 1) เรื่อง เครื่องมือช่างทั่วไป และเครื่องมือการซ่อมเครื่องยนต์
- 2) เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องยนต์ 2 และ 4 จังหวะ
- 3) เรื่อง การถอดประกอบเครื่องยนต์เบนซิน และดีเซล
- 4) เรื่อง ชิ้นส่วนของเครื่องยนต์ และการทำงานของชิ้นส่วนต่างๆ
- 5) เรื่อง ฝึกหัดการซ่อมเครื่องยนต์ที่ชำรุดจากของจริง

4. หลักสูตรช่างซ่อมและบริการรถจักรยานยนต์

ความมุ่งหมายสามารถ ถอด ประกอบ ซ่อมแซมแก้ไข และบริการรถจักรยานยนต์ ได้อย่างถูกต้อง และเพื่อนำไปประกอบอาชีพหรือหารายได้พิเศษให้แก่ครอบครัว

ขอบเขตการสอน ได้กำหนดเนื้อหาดังนี้คือ

- 1) เรื่อง การใช้เครื่องมือช่างทั่วไป
- 2) เรื่อง เครื่องยนต์ของรถจักรยานยนต์
- 3) เรื่อง ระบบไฟฟ้าและการจุดระเบิด และระบบเชื้อเพลิงของรถจักรยานยนต์
- 4) เรื่อง การหล่อลื่นและการระบายความร้อน
- 5) เรื่อง การซ่อมจักรยานยนต์ที่ชำรุดจากของจริง

5. หลักสูตรช่างเดินสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า

ความมุ่งหมาย เพื่อสามารถเดินสายไฟภายในอาคารได้อย่างถูกต้อง และปลอดภัย สามารถวางแผนคำนวณค่าใช้จ่ายในการเดินสายไฟ ติดตั้งหลอดไฟ แสงสว่างต่างๆ และตรวจสอบซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้านเรือนได้

ขอบเขตการสอน ได้กำหนดเนื้อหา ดังนี้คือ

- 1) เรื่อง เครื่องมือเครื่องใช้ทางไฟฟ้า
- 2) เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับไฟฟ้ากระแสตรง และกระแสสลับ
- 3) เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับวงจรไฟฟ้า และข้อบังคับเกี่ยวกับความปลอดภัย
- 4) เรื่อง อุปกรณ์ไฟฟ้าและการเลือกใช้ แผงสวิตซ์และการต่อหลอดไฟแบบต่าง ๆ
- 5) การเดินสายภายในและภายนอกอาคาร และการซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในบ้าน

6. หลักสูตรช่างเชื่อม

ความมุ่งหมาย เพื่อให้มีความรู้และความสามารถในการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ของเครื่องเชื่อมไฟฟ้าและแก๊ส สามารถเชื่อมโลหะต่างๆ ได้ ตลอดจนการประดิษฐ์เครื่องใช้ต่างๆ จากโลหะ เช่น โต๊ะ ประตู หน้าต่าง เหล็กกัด สามารถนำไปประกอบอาชีพได้

ขอบเขตการสอนได้กำหนดเนื้อหา ดังนี้คือ

- 1) เรื่อง เครื่องมือเครื่องใช้ในการเชื่อมโลหะ
- 2) เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเชื่อมโลหะ และลวดเชื่อม
- 3) เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับโลหะที่จะเชื่อม และการเชื่อมต่อแบบต่างๆ
- 4) เทคนิคการเชื่อมและการปฏิบัติ การตัดโลหะด้วยเครื่องเชื่อม
- 5) การเชื่อมแบบชิ้นส่วนที่ชำรุดสึกหรือโดยการเชื่อม

วิธีการให้การศึกษา

สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้กำหนดวิธีการให้การศึกษาเพื่อฝึกอาชีพ ให้แก่ ทหารกองประจำการ ด้วยวิธีการดังนี้

1. การบรรยาย โดยผู้บรรยายจะใช้สื่อการสอนประเภทเอกสารประกอบการสอน เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีสื่อการสอนประเภทอื่นประกอบด้วย เช่น รูปภาพ สไลด์ ภาพยนต์ เป็นต้น

2. การสาธิต โดยผู้บรรยายจะแสดงตัวอย่างให้ดูก่อนให้ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเอง

3. การฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกับเครื่องมือเครื่องใช้หรืออุปกรณ์ในการฝึกอาชีพและเกิดความชำนาญที่สามารถที่จะหาความรู้ ประสบการณ์เพิ่มเติมต่อไปได้เอง (อนันต์โชค ปาละกุล, สัมภาษณ์ พฤศจิกายน 2539)

ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน

โครงการฝึกอาชีพทหารกองประจำการ เป็นโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด ดังนั้น หน่วยงานดังกล่าวจึงเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน โดยมีศูนย์ฝึกศึกษาของสำนักงานทหารพัฒนา รับผิดชอบในเรื่องการให้การศึกษาดังกล่าว

ผู้ให้การศึกษาและผู้เข้ารับการศึกษา

สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้แบ่ง ประเภทของผู้ให้การศึกษาหรือผู้สอน ออกเป็น 2 ประเภทคือ (อนันต์โชค ปาละกุล, สัมภาษณ์ พฤศจิกายน 2539)

ประเภทที่ 1 อาจารย์จากศูนย์ฝึกศึกษา สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด ซึ่งมีทั้งนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารชั้นประทวน

ประเภทที่ 2 วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากนอกหน่วย หมายถึง ผู้บรรยายที่ทางสำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด เชิญมาบรรยาย ซึ่งอาจเป็นข้าราชการทหารหน่วยอื่น หรือข้าราชการพลเรือนจากสถานศึกษาเอกชน เช่น วิทยาลัยเทคนิค หรือวิทยาอาชีวศึกษาต่างๆ

ส่วนผู้เข้ารับการศึกษาหรือกำลังพลที่เข้ารับการศึกษานั้น นอกจากทหารกองประจำการ ที่เตรียมจะปลดประจำการเป็นทหารกองหนุนแล้ว สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด ยังเปิดโอกาสให้ทหารประจำการที่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาเข้ารับการศึกษาด้วย เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาและถ่ายทอดให้แก่ทหารกองประจำการในหน่วยงานของตน โดยแต่ละกลุ่มที่เข้ารับการศึกษาจะต้องไม่เกินกว่า 20 คน

ระยะเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงาน

ระยะเวลาในการให้การศึกษานี้เพื่อฝึกอาชีพแก่ทหารประจำการนั้นสำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้กำหนดระยะเวลาในแต่ละหลักสูตร

การฝึกอาชีพเป็นเวลา หลักสูตรละ 3 สัปดาห์ (90 ชั่วโมง) ตามวงรอบการฝึกศึกษาของกรมยุทธศึกษาทหารบก กล่าวคือวันละ 6 ชั่วโมง เริ่มตั้งแต่เวลา 0830-1630 น. ตามเวลาราชการ

ส่วนสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการฝึกอาชีพทหารกองประจำการนั้น สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้ยึดแนวปฏิบัติ ดังนี้ คือ หน่วยทหารของเหล่าทัพ เป็นผู้กำหนดพื้นที่และหน่วยรับการฝึกที่เหมาะสม โดยการประสานกับสำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด

2. การฝึกอบรบวิชาชีพเคลื่อนที่

การฝึกอบรบวิชาชีพเคลื่อนที่เป็นการฝึกอบรบวิชาชีพเพื่อพัฒนามาตรฐานฝีมือแรงงานทหารเป็นการ "พัฒนาคนทางการทหาร" โดยตรง มุ่งเน้นการเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ และความสามารถทางด้านสาขาการเกษตรและด้านช่างฝีมือ

ส่วนวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรบวิชาชีพเคลื่อนที่ ของสำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด นั้น เหมือนกันกับวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอาชีพทหารกองประจำการ ดังได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วทุกประการ

เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่า สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด มีเจตนาที่จะขยายผล ในการดำเนินแนวทางการปฏิบัติ การใช้กำลังทหาร เพื่อการพัฒนาประเทศนั่นเอง

ด้านหลักสูตรการสอน

การฝึกอบรบวิชาชีพเคลื่อนที่ ในระยะเริ่มแรกได้กำหนดหลักสูตรให้กำลังพลที่เข้ารับการศึกษาเลือกได้ตามความสนใจ และตามความรู้พื้นฐานดั้งเดิม โดยได้แบ่งหลักสูตรการสอนออกเป็น 2 สาขาวิชา คือ สาขาช่างฝีมือ และสาขาการเกษตร (สำนักงานทหารพัฒนา, 2520)

สาขาช่างฝีมือสำหรับการฝึกอบรบวิชาชีพเคลื่อนที่ ได้กำหนดให้มีเพียง 3 หลักสูตร กล่าวคือ

1. หลักสูตรช่างก่อสร้าง
2. หลักสูตรช่างเดินสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า
3. หลักสูตรช่างเชื่อม

อนึ่ง หลักสูตรทั้ง 3 หลักสูตร ที่เปิดสอนในการฝึกอบรบวิชาชีพเคลื่อนที่ เป็นหลักสูตรเดียวกันกับที่เปิดสอนในโครงการฝึกอาชีพทหารกองประจำการ ดังนั้น ความมุ่งหมายของแต่ละหลักสูตร ขอบเขตการสอน วิธีการให้การศึกษ ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ผู้ให้การศึกษและผู้เข้ารับการศึกษา ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ใน

การดำเนินงาน จึงเหมือนกันกับของโครงการฝึกอาชีพทหารกองประจำการที่ได้ศึกษาไว้แล้วข้างต้นทุกประการ แตกต่างกันแต่เพียง สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงาน กล่าวคือสำหรับการฝึกอบรมวิชาชีพเคลื่อนที่จะไปทำการสอน ณ ที่ตั้งหน่วยทหารนั้นๆ

ส่วนสาขาการเกษตรที่เปิดสอนในการฝึกอบรมวิชาชีพเคลื่อนที่ มีเพียงหลักสูตรการเกษตรแผนใหม่ เท่านั้น มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความสามารถด้านการเกษตรแผนใหม่ และสามารถจัดทำเกษตรกรรมภายในหน่วย หรือนำไปประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้

ขอบเขตการสอนของหลักสูตรการเกษตรแผนใหม่ ได้กำหนดไว้ดังนี้คือ

1. เรื่อง พืชไร่-นา พืชสวน
2. เรื่อง การเลี้ยงสัตว์ การผสมและการบำรุงพันธุ์สัตว์
3. เรื่อง การประมง การเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์น้ำ
4. เรื่อง การทำเชื้อและเพาะเห็ด และการถนอมอาหาร
5. เรื่อง การใช้และบำรุงรักษาเครื่องทุ่นแรงการเกษตร

ขอบเขตเนื้อหาการสอนตามที่กล่าวมานี้ เจ้าหน้าที่ชุดฝึกหรือครูประจำชุดฝึก จะพิจารณาสภาพท้องถิ่น หรือ ภูมิประเทศของที่ตั้งหน่วยทหารประกอบด้วย เพื่อที่จะได้เพิ่มเติมรายละเอียดให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพของหน่วย สามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้จริง (อนันต์โชค ปาละกุล, สัมภาษณ์ พฤศจิกายน 2539)

ส่วนวิธีการให้การศึกษา ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ผู้ให้การศึกษา และผู้เข้ารับการศึกษ ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงานนั้น เหมือนกันกับของโครงการฝึกอาชีพทหารกองประจำการที่ได้กล่าวถึงแล้ว แตกต่างกันเฉพาะสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการ คือ จะใช้ที่ตั้งของหน่วยทหารนั้น ๆ เช่นเดียวกับหลักสูตรสาขาช่างฝีมือ

ปัญหาและอุปสรรค

นับตั้งแต่ก่อตั้งสำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด-เมื่อออกคำสั่ง กองบัญชาการทหารสูงสุดที่ 146/2524 ลง 24 มีนาคม 2524

1. ปัญหาการประชาสัมพันธ์ แนวทางที่สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด ดำเนินการส่งเสริมเผยแพร่ ยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

2. ปัญหาสถานที่ฝึกอาชีพ สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอาชีพ ไม่มีบรรยากาศในการเรียนการสอน เพราะใช้ได้ถูกกองร้อยเป็นสถานที่เรียน และไฟฟ้า แสงสว่างไม่เอื้ออำนวย

3. ปัญหาหารกองประจำการ ให้ความสนใจน้อยอาจเนื่องมาจากหลักสูตรการเรียนไม่มีหลากหลายสาขาวิชาที่จะให้เลือกร้าง บางหน่วยมีเพียงหลักสูตรเดียว เช่น การเดินสายไฟฟ้า เป็นต้น

4. ปัญหาการติดตามและประเมินผล ไม่มีการติดตามผลหารกองประจำการที่สำเร็จตามหลักสูตรและปลดประจำการแล้ว เนื่องด้วยเป็นการฝึกอาชีพก่อนปลดประจำการทำให้หน่วยไม่มีเวลาเพียงพอ

2. สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาอาชีพและการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับหารกองประจำการ (พ.ศ.2525-พ.ศ.2538)

หลังจากที่คำสั่งกองบัญชาการหารสูงสุด ฉบับดังกล่าว ได้ออกมาแล้ว สำนักงานหารพัฒนา กองบัญชาการหารสูงสุด ในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการฝึกอาชีพหารกองประจำการและการฝึกอบรมวิชาชีพเคลื่อนที่ ได้ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการสอนที่ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ก่อตั้งหน่วย พ.ศ.2520 ซึ่งมีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้ (กองบัญชาการหารสูงสุด : 2533)

ด้านหลักสูตรการสอน

ในสาขาด้านช่างฝีมือได้กำหนดหลักสูตรให้กำลังพลที่จะเข้ารับการศึกษาเลือกได้ตามความสนใจและสมัครใจ 7 หลักสูตร กล่าวคือ

1. หลักสูตรช่างก่อสร้าง
2. หลักสูตรช่างตัดผม
3. หลักสูตรช่างซ่อมบำรุงเครื่องยนต์ขนาดเล็ก
4. หลักสูตรช่างซ่อมและบริการรถจักรยานยนต์
5. หลักสูตรช่างเดินสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า
6. หลักสูตรช่างเชื่อม
7. หลักสูตรช่างซ่อมเครื่องทำความเย็น

ส่วนสาขาด้านการเกษตร ซึ่งแต่เดิมเคยมีหลักสูตรการเกษตรแผนใหม่เพียงหลักสูตรเดียว ได้เพิ่มขึ้นเป็น 7 หลักสูตร คือ

1. หลักสูตรพืชไร่-นา
2. หลักสูตรพืชสวน
3. หลักสูตรการเลี้ยงสัตว์
4. หลักสูตรการประมง
5. หลักสูตรการทำเชื้อและเพาะเห็ด
6. หลักสูตรการเลี้ยงผึ้ง
7. หลักสูตร การใช้และบำรุงรักษา เครื่องทุนแรงการเกษตร

เมื่อพิจารณาจะเห็นว่า หลักสูตรสาขาด้านการเกษตรที่มีขึ้น 7 หลักสูตรนี้ก็คือ ขอบเขตการสอนในหลักสูตรการเกษตรแผนใหม่เดิมนั่นเอง

วิธีการให้การศึกษา

สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้กำหนดวิธีการให้การศึกษาให้แก่ทหารกองประจำการ ตามที่เคยปฏิบัติมาแต่เดิมคือ การบรรยาย การสาธิต และการฝึกปฏิบัติ โดยมีเอกสารและสื่อประกอบการสอน แต่ได้วางเกณฑ์มาตรฐานกำหนดให้ทุกหลักสูตรจะต้องอบรมภาคทฤษฎี หรือบรรยายเป็นเวลา 20%-30% ของหลักสูตร และอบรมภาคปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะ โดยการแยกเป็นกลุ่มเป็นเวลา 70%-80% ของหลักสูตร

ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน

สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด โดยศูนย์ฝึกศึกษาสำนักงานทหารพัฒนายังคงเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการฝึกศึกษาเช่นเดิม แต่ได้แบ่งมอบ ความรับผิดชอบในการกำหนดพื้นที่ และหน่วยรับการฝึกให้เหล่าทัพต่าง ๆ เป็นผู้พิจารณา โดยประสานกับสำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด

ผู้ให้การศึกษาและผู้เข้ารับการการศึกษา

สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้กำหนดประเภทของผู้ให้การศึกษาและผู้เข้ารับการการศึกษาเอาไว้เช่นเดิม แต่ได้เปิดโอกาสให้ขยายกลุ่มผู้เข้ารับการการศึกษาเป็นกลุ่มละ 30 คน

อนึ่ง ถ้ากลุ่มผู้เข้ารับการศึกษามีจำนวนทหารกองประจำการไม่ถึง 30 คน จะจัดให้ครอบครัวทหารในหน่วย นั้นๆ ที่มีความสนใจ เข้ารับการศึกษาร่วมด้วย (อนันต์โชค ปาละกุล, สัมภาษณ์ พฤศจิกายน 2539)

ระยะเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงาน

เพื่อเพิ่มมาตรฐานการศึกษาขึ้นมารองรับคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ 146/2524 ลง 24 มีนาคม 2524 เรื่องนโยบายการพัฒนาทหารกองประจำการ สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด จึงได้เพิ่มระยะเวลาการศึกษาสำหรับสาขาต่างข้างฝีมือ แต่ละหลักสูตร ขึ้นเป็นหลักสูตรละ 240 ชั่วโมง หรือเป็น

เวลา 8 สัปดาห์ โดยใช้มาตรฐานของหลักสูตรระดับเตรียมเข้าทำงาน ส่วนสาขา
ด้านการเกษตร ยังคงมีระยะเวลาการฝึกเท่าเดิม

ส่วนสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงานนั้น หน่วยทหารในส่วนกลางจะใช้ที่ตั้ง
ของหน่วยทหารที่ขอรับการฝึกเป็นที่ดำเนินการ สำหรับหน่วยทหารส่วนภูมิภาคเหล่า
ทัพจะเป็นผู้ประสานงานกับศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานของจังหวัด เพื่อประสานให้สำนัก
งานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด จัดเจ้าหน้าที่ชุดอบรมไปทำการสอนให้

ภายหลังจากที่กองทัพได้เพิ่มระยะเวลาการศึกษาของแต่ละหลักสูตรเป็น
หลักสูตรละ 240 ชั่วโมง หรือ 8 สัปดาห์แล้ว ต่อมาจึงได้เพิ่มหลักสูตรวิชาชีพสาขา
ด้านช่างฝีมือหรือสาขาช่างอุตสาหกรรมขึ้นเป็น 11 หลักสูตร ได้แก่ (กองบัญชาการ
ทหารสูงสุด : 2533)

1. หลักสูตรช่างเดินสายไฟในอาคาร
2. หลักสูตรช่างไม้ก่อสร้าง
3. หลักสูตรช่างสีในอาคาร
4. หลักสูตรช่างท่อและสุขภัณฑ์
5. หลักสูตรช่างบุครุภัณฑ์
6. หลักสูตรช่างเทคนิคงานปูนและปูนกระเบื้อง
7. หลักสูตรเครื่องยนต์เล็กและมอเตอร์
8. หลักสูตรพลขับและบำรุงรักษารถยนต์
9. หลักสูตรช่างซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน
10. หลักสูตรช่างเชื่อมไฟฟ้า
11. หลักสูตรช่างเชื่อมโลหะ

ปัญหาและอุปสรรค

ภายหลังออกคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ 146/2524 ลง 24
มีนาคม 2524 เมื่อทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
กับกระทรวงกลาโหม (ภาณู นาตวงษ์ และคณะ : 2538)

1. วิทยากรไม่เพียงพอ เนื่องด้วยระยะเวลาการศึกษาแต่ละหลักสูตร
สั้นขึ้นประกอบกับจำนวนหลักสูตรที่เปิดสอนก็มากขึ้น

2. เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการสอนไม่เพียงพอ เพราะหลักสูตร
ในระยะหลัง เน้นการฝึกภาคปฏิบัติของแต่ละอาชีพ

3. วุฒิความรู้ของทหารค่อนข้างน้อย จึงมีความแตกต่างจากระดับ
ความรู้พื้นฐานของหลักสูตรการฝึกอาชีพที่กำหนด เมื่อเทียบมาตรฐานการศึกษา กับ
ประชาชนทั่วไปที่เข้ารับการฝึกจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน (ทหารกองประจำ
การจะมีวุฒิความรู้ต่ำกว่า)

4. ศูนย์ฝึกอาชีพมีไม่ครบทุกหน่วยและไม่มีมาตรฐานเดียวกัน
5. ไม่มีเวลาดูติดตามประเมินผลการฝึก เพราะช่วงระยะเวลาการฝึกไม่เหมาะสม เมื่อฝึกอาชีพเสร็จ ก็ปลดประจำการเป็นทหารกองหนุน
6. งบประมาณไม่เพียงพอ

3. สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (พ.ศ. 2539-พ.ศ. 2540)

ตามนโยบายเดิม การฝึกอาชีพให้ทหารกองประจำการนั้น เพื่อให้ทหารกองประจำการมีความรู้ ในสาขาอาชีพ เพื่อนำไปประกอบอาชีพและพัฒนาชุมชน ภูมิลำเนาของตน แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 ความต้องการของตลาดแรงงานได้เพิ่มมากขึ้นในภาคอุตสาหกรรม การฝึกอาชีพจึงเน้นหนักในการฝึกวิชาช่างอุตสาหกรรม เพื่อผลิตแรงงานตอบสนองความต้องการตลาดแรงงาน จึงจำเป็นต้องฝึกให้ทหารกองประจำการมีอาชีพฝีมือได้มาตรฐานเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน (กรมกิจการ-พลเรือนทหาร : 2539)

ดังนั้น แนวทางการพัฒนาทหารกองประจำการของกองทัพ ด้านการฝึกอาชีพ จึงพัฒนามาตรฐานมากขึ้น สรุปได้ดังนี้ (กองทัพอากาศ : 2539)

ด้านหลักสูตรการสอน กองทัพได้จัดให้มีการฝึกอาชีพให้กับทหารกองประจำการ สาขาช่างอุตสาหกรรม และสาขาการเกษตร กล่าวคือ สาขาด้านอุตสาหกรรม 17 หลักสูตร ได้แก่

1. หลักสูตรช่างไม้
2. หลักสูตรช่างท่อและสุขภัณฑ์
3. หลักสูตรช่างก่ออิฐ - ฉาบปูน
4. หลักสูตรช่างซ่อมเครื่องทำความเย็น
5. หลักสูตรช่างสี
6. หลักสูตรช่างเดินสายไฟฟ้าในอาคาร
7. หลักสูตรช่างเชื่อม
8. หลักสูตรช่างซ่อมอุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้า
9. หลักสูตรช่างซ่อมรถจักรยานยนต์
10. หลักสูตรพลขับและบำรุงรักษารถยนต์
11. หลักสูตรช่างเหล็กเสริมคอนกรีต
12. หลักสูตรช่างซ่อมเครื่องยนต์
13. หลักสูตรช่างซ่อมเครื่องปรับอากาศ
14. หลักสูตรช่างตัดผม
15. หลักสูตรช่างกลโรงงานเบื้องต้น

16. หลักสูตรช่างบุครุภัณฑ์

17. หลักสูตรช่างประกอบโครงอะลูมิเนียม

อนึ่ง แม้ว่าจะมีหลักสูตร เพิ่มขึ้นถึง 17 หลักสูตร แต่โดยความเป็นจริงแล้ว ไม่สามารถเปิดสอนได้ครบทั้งหมด เนื่องจากहारกองประจำการส่วนใหญ่ มีพื้นฐานความรู้ในระดับการศึกษาภาคบังคับ (อนันต์โชค ปาละกุล, สัมภาษณ์ พฤศจิกายน 2539)

ส่วนสาขาด้านการเกษตร ยังคงมี 8 หลักสูตร เช่นเดิม ซึ่งได้แก่

1. หลักสูตรพืชไร่-นา
2. หลักสูตรพืชสวน
3. หลักสูตรการเลี้ยงสัตว์
4. หลักสูตรประมง
5. หลักสูตรการทำเชื้อและเพาะเห็ด
6. หลักสูตรถนอมอาหาร
7. หลักสูตรการเลี้ยงผึ้ง
8. หลักสูตรการใช้และซ่อมบำรุงเครื่องทุ่นแรงการเกษตร

เนื่องจากกองทัพมีนโยบาย ที่จะให้ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพมีฝีมือได้มาตรฐาน เพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน จึงได้ปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติในการฝึกอาชีพเพื่อพัฒนาทหารกองประจำการในหลักการที่สำคัญ คือการทำข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการจัดฝึกอาชีพให้แก่ทหารกองประจำการ ระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. จัดฝึกอบรมอาชีพหลักสูตรเตรียมเข้าทำงานในสาขาต่างๆ หลักสูตรละ 2 เดือน รวมทั้งมีการฝึกฝึกในสถานประกอบการให้แก่ทหารกองประจำการก่อนปลดประจำการและครอบครัว

2. จัดฝึกอาชีพหลักสูตรยกระดับฝีมือในสาขาต่างๆ หลักสูตรละ 60 ชั่วโมง แก่ผู้ที่มีพื้นฐานทางด้านช่างอยู่แล้ว

3. จัดฝึกอาชีพหลักสูตรเทคนิคการสอนงาน ให้แก่ทหารกองประจำการซึ่งทำหน้าที่ครูช่าง

4. จัดทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน แก่ผู้ผ่านการฝึกหลักสูตรต่าง ๆ ข้างต้น

จากข้อตกลงระหว่างกระทรวงกลาโหมและกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จึงทำให้แนวทางการปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องเปลี่ยนแปลงไปด้วยกล่าวคือ

ด้านวิธีการให้การศึกษา

1. การบรรยายโดยใช้เอกสารประกอบการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา
2. การสาธิต โดยอุปกรณ์ช่วยฝึกจริง
3. การฝึกปฏิบัติ เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์ในสาขาอาชีพ
4. การทดสอบตามมาตรฐานของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน

1. กระทรวงกลาโหม โดยสำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด รับผิดชอบการจัดโครงการฝึกอบรม และเจ้าหน้าที่
2. กระทรวงกลาโหม โดยเหล่าทัพ รับผิดชอบงบประมาณค่าใช้จ่ายตลอดจนวัสดุอุปกรณ์สมทบตามความเหมาะสมและเชื้อเพลิงสำหรับยานพาหนะในการเดินทางเพื่อฝึกอบรมและฝึกในสถานประกอบการ
3. กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม รับผิดชอบ งบประมาณค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม

ผู้ให้การศึกษาและผู้เข้ารับการการศึกษา

- ในส่วนของผู้ให้การศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ประเภท กล่าวคือ
1. เจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร หรือนายทหารชั้นประทวน จากสำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด
 2. เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร หรือนายทหารชั้นประทวน นอกหน่วย
 3. วิทยากรจากกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
 4. วิทยากรจากกระทรวงหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด เชิญมาบรรยาย

ระยะเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงาน

- ระยะเวลาในการฝึกอาชีพสาขาต่างข้างอุตสาหกรรม นั้น แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ กล่าวคือ
1. หลักสูตรละ 3 เดือน หรือ 320 ชั่วโมง จะเป็นการฝึกในหน่วยทหารเป็นเวลา 2 เดือน และฝึกในสถานประกอบการเพิ่มอีก 1 เดือน รวมเป็น

เวลา 320 ชั่วโมง ซึ่งมีผลให้ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพสามารถสมัครสอบเพื่อขอวุฒิบัตรรับรองผล ตามมาตรฐานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้

2. หลักสูตร 2 เดือน หรือ 240 ชั่วโมง จะเป็นการฝึกในหน่วยทหารทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตามที่เคยกล่าวไว้แล้ว

ระยะเวลาในการฝึกอาชีพสาขาการเกษตร จะขึ้นอยู่กับหลักสูตรแต่ละหลักสูตร ดังนี้ (สำนักงานทหารพัฒนา : 2539)

1. หลักสูตรพืชไร่-นา	ระยะเวลาการศึกษา 8 สัปดาห์
2. หลักสูตรพืชสวน	ระยะเวลาการศึกษา 6 สัปดาห์
3. หลักสูตรการเลี้ยงสัตว์	ระยะเวลาการศึกษา 8 สัปดาห์
4. หลักสูตรการประมง	ระยะเวลาการศึกษา 4 สัปดาห์
5. หลักสูตรการถนอมอาหาร	ระยะเวลาการศึกษา 4 สัปดาห์
6. หลักสูตรการทำเชื้อและเพาะเห็ด	ระยะเวลาการศึกษา 4 สัปดาห์
7. หลักสูตรเลี้ยงผึ้ง	ระยะเวลาการศึกษา 4 สัปดาห์
8. หลักสูตรการใช้และซ่อมบำรุงเครื่องทุ่นแรงการเกษตร	ระยะเวลาการศึกษา 6 สัปดาห์

ส่วนสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ณ ที่ตั้งหน่วยทหาร
2. สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานหรือศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด
3. สถานประกอบการ

ปัญหาและอุปสรรค

ภายหลังทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม-ปัจจุบัน

1. ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะของนโยบาย

1.1 หน่วยทหารที่จัดการฝึกอาชีพให้แก่ทหารกองประจำการขาดเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน

1.2 ประชาสัมพันธ์โครงการไม่ต่อเนื่องและไม่เพียงพอ ทหารกองประจำการขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่สนใจที่จะสมัครเรียน

1.3 กองทัพบกขาดการวิเคราะห์-วิจัยปัญหาอย่างจริงจัง

2. ปัญหาด้านทรัพยากร

2.1 อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ

2.2 ครูประจำกลุ่มฝึกอาชีพมีน้อย ทำให้สัดส่วนระหว่างครูกับผู้เรียนไม่เหมาะสม

3. ปัญหาด้านการปฏิบัติของหน่วยที่จัดการฝึกอาชีพ

3.1 หน่วยยังมีความเข้าใจน้อย ไม่ค่อยให้ความสำคัญเนื่องจากมีภารกิจอื่นของหน่วยสำคัญกว่า

3.2 หน่วยไม่มีผู้บังคับบัญชามากำกับดูแล ขาดการตรวจเยี่ยม และการติดตามผลการปฏิบัติงาน

3.3 ภารกิจของหน่วย เช่น การฝึกการเข้าเวรยามรักษา - การณ์และงานบริการ ภายในหน่วย ทำให้มีผลกระทบต่อภารกิจอาชีพ

4. ปัญหาด้านการปฏิบัติของครูประจำกลุ่ม

4.1 ครูที่ทำภารกิจอาชีพประจำกลุ่ม ตามหน่วยฝึก มักไม่ได้รับความสำคัญจากหน่วย ทำให้หมดกำลังใจ

4.2 ครูที่ทำภารกิจอาชีพประจำกลุ่มไม่มีเวลาใกล้ชิดกับผู้เรียน เนื่องจากภารกิจของหน่วย

5. ปัญหาด้านการปฏิบัติของทหารกองประจำการ

5.1 ทหารขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่สนใจที่จะเรียน บางหน่วยมีทหารสมัครเพียงครึ่งหนึ่งของกำลังพลที่มีการศึกษาระดับการศึกษาภาคบังคับ

5.2 ภารกิจของหน่วย เช่น การฝึกตามวงรอบ การเข้าเวรยามทำให้ทหารเหนื่อยล้า ไม่ให้ความสนใจ ไม่ให้ความร่วมมือในการสมัครเข้ารับการฝึก

5.3 ทหารกองประจำการส่วนใหญ่ขาดพื้นฐานประกอบการสมัครเข้ารับการฝึกอาชีพ เช่น พื้นฐานแสดงคุณวุฒิเดิม ทะเบียนบ้าน เป็นต้น

ตามคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อ 11 ธันวาคม 2539 ที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายด้านความมั่นคงประการหนึ่ง คือ "ปรับปรุงระบบการคัดเลือกทหารให้เป็นไปด้วยความสมัครใจ" และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ได้ให้นโยบายให้มีการ "ปรับปรุงและพัฒนาระบบการเรียกเกณฑ์ทหาร ระบบอาสาสมัครเข้ากองประจำการและการเตรียมการอื่น ๆ ให้เป็นรูปธรรม และสอดคล้องซึ่งกันและกัน เพื่อให้มีความพร้อมในการป้องกันประเทศ" นั้น เพื่อเป็นการตอบสนองแนวนโยบายของรัฐบาล และนำไปสู่การปฏิบัติกระทรวงกลาโหมจึงได้จัดทำแผนงานโครงการพัฒนาทหารกองประจำการเพื่อพัฒนาประเทศ : ทหารกองประจำการอาสาสมัครขึ้น (กระทรวงกลาโหม, 2539)

โครงการพัฒนาทารกของประจำการเพื่อพัฒนาประเทศ : ทารกของประจำการ
อาสาสมัคร

โครงการพัฒนาทารกของประจำการ เพื่อพัฒนาประเทศนี้จึงเป็นโครงการนำร่องที่กระทรวงกลาโหมจัดทำขึ้น เพื่อเป็นแผนงานทารกของประจำการอาสาสมัคร วัตถุประสงค์และเป้าหมาย กล่าวโดยสรุป คือ เป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาล และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 โดยกองทัพจะเป็นแหล่งผลิตและพัฒนาทรัพยากรบุคคลในชาติ ให้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

แนวความคิดในการปฏิบัติตามแผนงาน กระทรวงกลาโหมจะดำเนินการร่วมกับ กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง และองค์ภาคเอกชน โดยการขยายผลจากการร้องขอ และการกำหนดมาตรการแรงจูงใจต่อกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวแล้วข้างต้น โดยจะดำเนินการไปพร้อมกับการตรวจเลือกระบบเดิมจนบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้มาตรการแรงจูงใจที่ใช้ปฏิบัติต่อกลุ่มเป้าหมาย สามารถสรุปได้ดังนี้

1. มาตรการแรงจูงใจ เรื่อง การให้การศึกษา

1.1 จะสนับสนุนให้เข้ารับการศึกษต่อในสถาบันการศึกษาของกระทรวงกลาโหมและกรมตำรวจ เป็นจำนวน 100% หรือเป็นจำนวนมากที่สุดของที่นั่งการศึกษาแต่ละหลักสูตร ซึ่งหน่วยเจ้าของหลักสูตรสามารถสนับสนุนให้ได้ อาทิ เช่น โรงเรียนนายสิบของเหล่าทัพ โรงเรียนเตรียมทหาร และโรงเรียนพลตำรวจ เป็นต้น

1.2 จัดระบบการศึกษานอกโรงเรียน ให้มีความรู้สายสามัญ และสายวิชาชีพที่สูงขึ้น ดำเนินการโดยกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในระบบมหาวิทยาลัยเปิด ให้มีความรู้ถึงระดับปริญญาตรี ดำเนินการโดยทบวงมหาวิทยาลัย

2. มาตรฐานแรงจูงใจ เรื่อง วิชาชีพทารกของประจำการอาสาสมัครที่มีความถนัดทางวิชาชีพ จะได้รับการฝึกวิชาชีพ การกำหนดมาตรฐานแรงงาน และการจัดหางานที่เป็นระบบ ครบวงจร และเป็นรูปธรรม ดำเนินการร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และกระทรวงคมนาคม

3. มาตรการแรงจูงใจ เรื่อง สิทธิและค่าตอบแทน ทารกของประจำการอาสาสมัครจะได้รับเงินรายได้รวมต่อเดือน ไม่น้อยกว่าค่าแรงงานขั้นต่ำ มีสิทธิเบิกเงินสวัสดิการเช่นเดียวกับข้าราชการทั่วไป และได้รับสิทธิยกเว้นการเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารหลังจากปลดประจำการ รวมทั้งได้รับสิทธิการพิจารณาบรรจุเป็นข้าราชการต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร หรือนายทหารชั้นประทวนของกระทรวงกลาโหมเป็นลำดับแรก

ระยะเวลา

ตามแผนงาน ฯ ได้กำหนดระยะเวลาให้ทหารกองประจำการอาสาสมัคร อยู่ในกองประจำการ กำหนด 4 ปี เนื่องจากมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแผน การศึกษาของชาติ และความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณระหว่างเข้ารับราชการ ทั้งนี้กำหนดเงื่อนไขจะต้องอยู่ในกองประจำการ จำนวน 2 ปี ตามที่กฎหมายกำหนด และสามารถสมัครอยู่ต่อได้ไม่เกิน 2 ปี จะปลดประจำการในสิ้นปีที่ 4

ในปีที่ 1 จะได้รับการฝึกทางทหารตามหลักสูตรทั้งหมดและจะสอดแทรก เรื่องการศึกษา และวิชาชีพ ในห้วงเวลานอกการฝึกทางทหาร

ชั้นปีที่ 2 ทหารส่วนหนึ่งที่มีคุณสมบัติครบถ้วน จะเข้าสู่ระบบการศึกษาต่อ ในสถาบันของกระทรวงกลาโหม และของกรมตำรวจ ตามแนวทางมาตรการแรงจูงใจที่กล่าวถึงแล้วข้างต้น ทหารส่วนที่เหลือจะได้รับการฝึกเพิ่มเติมและทบทวนเนื้อหาที่ จำเป็น เวลาที่เหลือจะเป็นการให้การศึกษาและวิชาชีพ ต่อจากปีที่ 1 และเมื่อครบ ปีที่ 2 จะมีทหารบางส่วนสมัครใจขอลาออกจากกองประจำการตามเงื่อนไขที่กำหนด ไว้ในกฎหมาย

สำหรับปีที่ 3 และปีที่ 4 ทหารที่สมัครใจอยู่รับราชการต่อ การฝึกทาง ทหารจะลดระดับลง เวลาส่วนใหญ่จะเน้นหนักเรื่องการศึกษา การฝึกวิชาชีพ และการเตรียมการจัดหางานภายหลังจากปลดประจำการ

ตามแผนงานดังกล่าวกำหนดให้ สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการ ทหารสูงสุด เป็นหน่วยงานหลักของกระทรวงกลาโหม เพื่อประสานการปฏิบัติและจัด ระบบการศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิด การฝึก และศึกษาอาชีพ และจัดหางานให้กับทหารกองประจำการอาสาสมัคร ในหน่วยทหาร ทุกหน่วยที่มีการบรรจุ โดยจัดเป็นมาตรการแรงจูงใจประเภทการศึกษาและวิชาชีพ

อนึ่งเนื่องจากในปีงบประมาณที่ผ่านมา (2540) ประเทศไทยประสบ ปัญหาทางเศรษฐกิจ ทำให้งบประมาณบริหารราชการแผ่นดินของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ถูกตัดทอนลงอย่างมาก จึงทำให้มีผลกระทบต่องบประมาณของโครงการ พัฒนาทหารกองประจำการเพื่อพัฒนาประเทศ : ทหารกองประจำการอาสาสมัคร กระทรวงกลาโหมจึงต้องชะลอแผนงานนี้ไว้ก่อน และคาดว่าจะดำเนินการต่อไปจน บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย เมื่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะความต้องการงบประมาณของโครงการนี้ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 3,000,000,000.-บาท ดังนี้ (กระทรวงกลาโหม, 2539)

ปีงบประมาณ 2540	มีความต้องการงบประมาณ	973,073,000 บาท
ปีงบประมาณ 2541	มีความต้องการงบประมาณ	972,003,000 บาท
ปีงบประมาณ 2542	มีความต้องการงบประมาณ	972,003,000 บาท
ปีงบประมาณ 2543	มีความต้องการงบประมาณ	82,921,000 บาท

จากการสัมภาษณ์ พันเอกสภาพร นาคไพรัช ผู้อำนวยการกองแผนและโครงการ สำนักงานทหารพัฒนา พบว่า ในด้านงบประมาณการฝึกอาชีพทหารกองประจำการ สำนักงานทหารพัฒนา ก็ถูกตัดงบประมาณลงเช่นเดียวกัน ทั้งๆ ที่ได้รับงบประมาณน้อยอยู่แล้ว คือ ในปีงบประมาณ 2538-2539 ได้รับงบประมาณ 7,000,000 บาท ในปีงบประมาณ 2540 ถูกตัดงบประมาณเหลือ 5,000,000 บาท และในปีงบประมาณ 2541 ก็ถูกปรับลดงบประมาณลงอีกร้อยละ 10 โดยหลักการแล้ว การพิจารณาจัดสรรงบประมาณหน่วยควรนำระบบของ PPBS (Planning Programming Budgetting System) มาใช้ (ศึกษาเพิ่มเติมได้จาก หลักการและวิธีการงบประมาณของ ธนากร เอกเผ่าพันธ์) สรุปผลการวิจัยเชิงเอกสาร

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาดังกล่าวตั้งแต่สมัยเริ่มก่อตั้งสำนักงานทหารพัฒนากองบัญชาการทหารสูงสุด เมื่อ พ.ศ. 2520 เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานโครงการฝึกอาชีพทหารกองประจำการ ต่อมาเมื่อคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ 146/2524 ลง 24 มีนาคม 2524 เรื่องนโยบายการพัฒนาทหารกองประจำการ จนได้ทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างกระทรวงกลาโหม และกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมถึงสมัยปัจจุบัน ทุกยุคสมัยมีเป้าหมายหลักคือการฝึกอาชีพเพื่อพัฒนาทหารกองประจำการ ให้มีอาชีพ ทั้งในด้านการเกษตรและการอุตสาหกรรม ช่างฝีมือ มีความรู้ สามารถนำไปพัฒนาชุมชน ภูมิภาคเมื่อปลดประจำการ เพื่อตอบสนองบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในการใช้กำลังทหารเพื่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่ากองทัพจะมีได้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการโดยตรง แต่การพัฒนาทหารกองประจำการด้วยการฝึกอาชีพ ขจัดความไม่รู้หนังสือ ส่งเสริมความรู้พื้นฐานให้มากขึ้น ด้วยหวังให้ทหารกองประจำการเหล่านั้น สามารถปฏิบัติภารกิจพัฒนาชุมชนได้มากขึ้น ถือได้ว่ากองทัพได้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนโดยทางอ้อมนั่นเอง ประกอบกับวัฒนธรรมขององค์กรและระบบการฝึกของทหาร ก็มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดความรู้และคุณลักษณะหลายประการที่เหมาะสมในการเป็นนักพัฒนา เช่น ความมีระเบียบวินัยความอดทน ความกล้าหาญและการปฏิบัติงานอย่างมีแบบแผนขององค์กร เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าวัฒนธรรมขององค์กรและระบบการฝึกของทหาร มีส่วนต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการกิจการพัฒนาชุมชนของทหารอยู่แล้ว

ดังนั้น การที่กองทัพมีนโยบายพัฒนาทหารกองประจำการ ตามโครงการฝึกอาชีพหรือการอบรมวิชาชีพเคลื่อนที่ ตลอดจนถึงส่งเสริมให้ทหารกองประจำการมีความรู้พื้นฐานดีขึ้น เพื่อตอบสนองภารกิจการใช้กำลังทหารเพื่อการพัฒนาประเทศนั้นถือได้ว่ากองทัพเป็นสถาบันหนึ่งในสังคมที่ได้ทำหน้าที่เพื่อการพัฒนาประเทศ

การสรุปผลการวิจัยเอกสาร จากสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปตารางตามลำดับวิวัฒนาการที่สำคัญในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (ตามห่วงระยะ เวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง ระยะที่ 1 พ.ศ.2520-พ.ศ.2524 ระยะที่ 2 พ.ศ.2525-พ.ศ.2538 และระยะที่ 3 พ.ศ.2539-ปัจจุบัน พ.ศ.2540)

<p>ด้านหลักสูตรการสอน (พ.ศ.2520-พ.ศ.2524)</p>	<p>ด้านหลักสูตรการสอน (พ.ศ.2525-พ.ศ.2538)</p>	<p>ด้านหลักสูตรการสอน (พ.ศ.2539-ปัจจุบัน พ.ศ.2540)</p>
<p>1. <u>โครงการฝึกอาชีพทหารกองประจำการ</u></p> <p>1. หลักสูตรช่างก่อสร้าง</p> <p>2. หลักสูตรช่างตัดผม</p> <p>3. หลักสูตรช่างซ่อมบำรุงเครื่องยนต์ขนาดเล็ก</p> <p>4. หลักสูตรช่างซ่อมและบริการรถจักรยานยนต์</p> <p>5. หลักสูตรช่างเดินสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า</p> <p>6. หลักสูตรช่างเชื่อม</p> <p>2. <u>การอบรมวิชาชีพเคลื่อนที่</u></p> <p><u>สาขาด้านช่างฝีมือ</u></p> <p>1. หลักสูตรช่างก่อสร้าง</p> <p>2. หลักสูตรช่างเดินสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า</p> <p>3. หลักสูตรช่างเชื่อม</p> <p><u>สาขาการเกษตร</u></p> <p>1. หลักสูตรพืชไร่-นา พืชสวน</p> <p>2. หลักสูตรการเลี้ยงสัตว์ การผสมและการบำรุงพันธุ์สัตว์</p>	<p>ภายหลังคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ 146/2524 ลง 24 มีนาคม 2524 (ระยะแรก)</p> <p>1. <u>สาขาด้านช่างฝีมือ 7 หลักสูตร</u></p> <p>1. หลักสูตรช่างก่อสร้าง</p> <p>2. หลักสูตรช่างตัดผม</p> <p>3. หลักสูตรช่างซ่อมบำรุงเครื่องยนต์ขนาดเล็ก</p> <p>4. หลักสูตรช่างซ่อมและบริการรถจักรยานยนต์</p> <p>5. หลักสูตรช่างเดินสายและติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า</p> <p>6. หลักสูตรช่างเชื่อม</p> <p>7. หลักสูตรช่างซ่อมเครื่องทำความเย็น</p> <p>2. <u>สาขาด้านการเกษตร 7 หลักสูตร</u></p> <p>1. หลักสูตรพืชไร่-นา</p> <p>2. หลักสูตรพืชสวน</p> <p>3. หลักสูตรการเลี้ยงสัตว์</p> <p>4. หลักสูตรการประมง</p>	<p><u>สาขาด้านช่างอุตสาหกรรม 17 หลักสูตร</u></p> <p>1. หลักสูตรช่างไม้</p> <p>2. หลักสูตรช่างท่อและสุขภัณฑ์</p> <p>3. หลักสูตรช่างก่ออิฐ-ฉาบปูน</p> <p>4. หลักสูตรช่างซ่อมเครื่องทำความเย็น</p> <p>5. หลักสูตรช่างสี</p> <p>6. หลักสูตรช่างเดินสายไฟฟ้าในอาคาร</p> <p>7. หลักสูตรช่างเชื่อม</p> <p>8. หลักสูตรช่างซ่อมอุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้า</p> <p>9. หลักสูตรช่างซ่อมรถจักรยานยนต์</p> <p>10. หลักสูตรพลขับและบำรุงรักษารถยนต์</p> <p>11. หลักสูตรช่างเหล็กเสริมคอนกรีต</p> <p>12. หลักสูตรช่างซ่อมเครื่องยนต์</p> <p>13. หลักสูตรช่างซ่อมเครื่องปรับอากาศ</p> <p>14. หลักสูตรช่างตัดผม</p>

ตารางที่ 9 (ต่อ) สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (ตามห่วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง
 ระยะเวลาที่ 1 พ.ศ.2520-พ.ศ.2524 ระยะเวลาที่ 2 พ.ศ.2525-พ.ศ.2538 และระยะเวลาที่ 3 พ.ศ.2539-ปัจจุบัน พ.ศ.2540)

ด้านหลักสูตรการสอน (พ.ศ.2520-พ.ศ.2524)	ด้านหลักสูตรการสอน (พ.ศ.2525-พ.ศ.2538)	ด้านหลักสูตรการสอน (พ.ศ.2539-ปัจจุบัน พ.ศ.2540)
3. หลักสูตรการประมง การเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์น้ำ 4. หลักสูตรการทำเชื้อและเพาะเห็ด และการถนอมอาหาร 5. หลักสูตรการใช้และบำรุงรักษาเครื่องทุ่นแรงการเกษตร	5. หลักสูตรการทำเชื้อและเพาะเห็ด 6. หลักสูตรการเลี้ยงผึ้ง 7. หลักสูตรการใช้และบำรุงรักษาเครื่องทุ่นแรงการเกษตร ภายหลังคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ 146/2524 ลง 24 มีนาคม 2524 (ระยะหลัง) 1. <u>สาขาด้านช่างฝีมือหรือสาขาด้านช่างอุตสาหกรรม</u> 11 <u>หลักสูตร</u> 1. หลักสูตรช่างเดินสายไฟในอาคาร 2. หลักสูตรช่างไม้ก่อสร้าง 3. หลักสูตรช่างสีในอาคาร 4. หลักสูตรช่างท่อและสุขภัณฑ์ 5. หลักสูตรช่างบุครุภัณฑ์ 6. หลักสูตรช่างเทคนิคงานปูนและปุกระเบื้อง 7. หลักสูตรเครื่องยนต์เล็กและมอเตอร์	15. หลักสูตรช่างกลโรงงานเบื้องต้น 16. หลักสูตรช่างบุครุภัณฑ์ 17. หลักสูตรช่างประกอบโครงอะลูมิเนียม สาขาด้านการเกษตร 8 <u>หลักสูตร</u> 1. หลักสูตรพืชไร่-นา 2. หลักสูตรพืชสวน 3. หลักสูตรการเลี้ยงสัตว์ 4. หลักสูตรการประมง 5. หลักสูตรการทำเชื้อและเพาะเห็ด 6. หลักสูตรถนอมอาหาร 7. หลักสูตรการเลี้ยงผึ้ง 8. หลักสูตรการใช้และบำรุงรักษาเครื่องทุ่นแรงการเกษตร

ตารางที่ 9 (ต่อ) สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (ตามห่วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง
 ระยะเวลาที่ 1 พ.ศ.2520-พ.ศ.2524 ระยะเวลาที่ 2 พ.ศ.2525-พ.ศ.2538 และระยะเวลาที่ 3 พ.ศ.2539-ปัจจุบัน พ.ศ.2540)

ด้านหลักสูตรการสอน (พ.ศ.2520-พ.ศ.2524)	ด้านหลักสูตรการสอน (พ.ศ.2525-พ.ศ.2538)	ด้านหลักสูตรการสอน (พ.ศ.2539-ปัจจุบัน พ.ศ.2540)
	8. หลักสูตรพลขับและบำรุงรักษารถยนต์ 9. หลักสูตรช่างซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้าน 10. หลักสูตรช่างเชื่อมไฟฟ้า 11. หลักสูตรช่างเชื่อมโลหะ 2. สาขาด้านการเกษตร 7 หลักสูตร 1. หลักสูตรพืชไร่-นา 2. หลักสูตรพืชสวน 3. หลักสูตรการเลี้ยงสัตว์ 4. หลักสูตรการประมง 5. หลักสูตรการทำเชื้อและเพาะเห็ด 6. หลักสูตรการเลี้ยงผึ้ง 7. หลักสูตรการใช้และบำรุงรักษาเครื่องทุ่นแรงการเกษตร	

จากการพิจารณาด้านหลักสูตรการสอน พบว่า ในช่วงระยะเวลาแรก (พ.ศ.2520-พ.ศ.2524)ไปสู่วิวัฒนาการในช่วง พ.ศ.2525-พ.ศ.2538 ภายหลังจากคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ 146/2524 ลง 24 มีนาคม 2524 มีการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรการ กล่าวคือ มีจำนวนหลักสูตรการสอนมากขึ้น ทั้งในสาขาวิชาช่างฝีมือ และสาขาวิชาการเกษตร โดยสาขาวิชาช่างฝีมือ จากเดิม 6 หลักสูตร เพิ่มขึ้นอีก 5 หลักสูตร รวมเป็น 11 หลักสูตร และเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม ส่วนสาขาวิชาการเกษตร จากเดิม 5 หลักสูตร เพิ่มขึ้นอีก 2 หลักสูตร รวมเป็น 7 หลักสูตร ต่อมาจากช่วง พ.ศ.2525-พ.ศ.2538 ไปสู่วิวัฒนาการในช่วง พ.ศ.2539 ได้ทำข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งเป็นระยะที่ตลาดอุตสาหกรรมต้องการแรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก ส่งผลให้หลักสูตรสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอีก จากเดิม 11 หลักสูตร เพิ่มขึ้นอีก 6 หลักสูตร รวมเป็น 17 หลักสูตร และทั้ง 17 หลักสูตรนี้ ตามความเป็นจริงแล้ว ไม่สามารถเปิดสอนให้แก่ทหารกองประจำการได้ทั้งหมด เพราะวุฒิการศึกษาของทหารกองประจำการส่วนใหญ่ จบการศึกษาภาคบังคับ ส่วนสาขาวิชาการเกษตรนั้น เพิ่มขึ้นอีก 1 หลักสูตร จากเดิม 7 หลักสูตร รวมเป็น 8 หลักสูตร

ตารางที่ 9 (ต่อ) สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (ตามห่วงระยะ เวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง
 ระยะที่ 1 พ.ศ.2520-พ.ศ.2524 ระยะที่ 2 พ.ศ.2525-พ.ศ.2538 และระยะที่ 3 พ.ศ.2539-ปัจจุบัน พ.ศ.2540)

วิธีการให้การศึกษา (พ.ศ.2520-พ.ศ.2524)	วิธีการให้การศึกษา (พ.ศ.2525-พ.ศ.2538)	วิธีการให้การศึกษา (พ.ศ.2539-ปัจจุบัน พ.ศ.2540)
1. การบรรยาย โดยผู้บรรยายใช้สื่อการสอนประเภท เอกสารประกอบการสอน รูปภาพ สไลด์ ภาพยนต์ เป็นต้น 2. การสาธิตโดยผู้บรรยายแสดงวิธีการให้ดูก่อน ให้ผู้ลงมือปฏิบัติ 3. การฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับเครื่องมือ เครื่องใช้ หรืออุปกรณ์ในการฝึกอาชีพ	1. การบรรยายโดยใช้เอกสารประกอบการสอน 2. การสาธิต โดยผู้บรรยายแสดงวิธีการให้ดูก่อนให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ 3. การฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับเครื่องมือ เครื่องใช้หรืออุปกรณ์ในการฝึกอาชีพ	1. การบรรยายโดยใช้เอกสารประกอบและ เทคโนโลยีทางการศึกษา 2. การสาธิต โดยอุปกรณ์ช่วยฝึกจริง 3. การฝึกปฏิบัติเพื่อเป็นทักษะ และประสบการณ์ ในสาขาอาชีพ 4. การทดสอบตามมาตรฐานของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

จากการพิจารณาด้านวิธีการให้การศึกษา พบว่า แม้จะเกิดวิวัฒนาการในแต่ละช่วงเวลาซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านหลักสูตรการสอน แต่สำหรับวิธีการให้การศึกษาทุกยุคสมัยที่ผ่านมา ยังคงยึดแนวทางหลัก กล่าวคือ วิธีการบรรยายโดยใช้เอกสารประกอบการสอน วิธีการสาธิตโดยอุปกรณ์ช่วยฝึกจริง เพื่อเป็นตัวอย่าง และวิธีการฝึกปฏิบัติเพื่อเพิ่มทักษะ ประสบการณ์ในสาขาอาชีพที่เข้ารับการฝึก

ตารางที่ 9 (ต่อ) สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (ตามห่วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง
 ระยะเวลาที่ 1 พ.ศ.2520-พ.ศ.2524 ระยะเวลาที่ 2 พ.ศ.2525-พ.ศ.2538 และระยะเวลาที่ 3 พ.ศ.2539-ปัจจุบัน พ.ศ.2540)

ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน (พ.ศ.2520-พ.ศ.2524)	ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน (พ.ศ.2525-พ.ศ.2538)	ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน (พ.ศ.2539-ปัจจุบัน พ.ศ.2540)
<p>สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด โดยศูนย์ฝึกศึกษา สำนักงานทหารพัฒนา เป็นผู้ดำเนินการจัดโครงการฝึกอาชีพทหารกองประจำการ และการอบรมวิชาชีพเคลื่อนที่</p>	<p>1. สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด รับผิดชอบในด้านการฝึกศึกษา 2. เหล่าทัพรับผิดชอบในการกำหนดพื้นที่ และหน่วยรับการฝึก</p>	<p>1. กระทรวงกลาโหม โดยสำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด รับผิดชอบการจัดโครงการฝึกอบรมและเจ้าหน้าที่ 2. กระทรวงกลาโหม โดยเหล่าทัพ รับผิดชอบงบประมาณค่าใช้จ่าย ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์สัมพัตามความเหมาะสม และเชื้อเพลิงสำหรับยานพาหนะในการเดินทาง เพื่อฝึกอบรมและฝึกในสถานประกอบการ 3. กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม รับผิดชอบ งบประมาณค่าใช้จ่ายด้านการฝึกอบรม</p>

จากการพิจารณาจากผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน พบว่า ในระยะแรก ช่วง พ.ศ. 2520-พ.ศ. 2524 สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้ดำเนินการแต่เพียงผู้เดียว ต่อมาภายหลังออกคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ 146/2524 ลง 24 มีนาคม 2524 ในช่วงปี พ.ศ. 2525-พ.ศ. 2538 สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด จะรับผิดชอบในด้านการฝึกศึกษา โดยให้เหล่าทัพร่วมรับผิดชอบในการกำหนดพื้นที่ และหน่วยรับการฝึกและภายหลังจากทำข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม แล้ว ในช่วงปี พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา กระทรวงกลาโหมรับผิดชอบจัดโครงการฝึกอบรมและเจ้าหน้าที่ งบประมาณค่าใช้จ่ายตลอดจนวัสดุอุปกรณ์และเชื้อเพลิงสำหรับยานพาหนะ ส่วนกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ร่วมรับผิดชอบ งบประมาณค่าใช้จ่ายด้านการฝึกอบรม กรณีที่กองทัพขอรับการสนับสนุนวิทยากร

ตารางที่ 9 (ต่อ) สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (ตามห้วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง ระยะเวลาที่ 1 พ.ศ.2520-พ.ศ.2524 ระยะเวลาที่ 2 พ.ศ.2525-พ.ศ.2538 และระยะเวลาที่ 3 พ.ศ.2539-ปัจจุบัน พ.ศ.2540)

<p>ผู้ให้การศึกษาและผู้เข้ารับการศึกษ (พ.ศ.2520-พ.ศ.2524)</p>	<p>ผู้ให้การศึกษาและผู้เข้ารับการศึกษ (พ.ศ.2525-พ.ศ.2538)</p>	<p>ผู้ให้การศึกษาและผู้เข้ารับการศึกษ (พ.ศ.2539-ปัจจุบัน พ.ศ.2540)</p>
<p><u>ผู้ให้การศึกษา</u> เจ้าหน้าที่นายทหารชั้นสัญญาบัตรหรือนายทหารชั้นประทวน จากสำนักงานทหารพัฒนา</p> <p><u>ผู้เข้ารับการศึกษ</u> 1. ทหารกองประจำการทุกเหล่าทัพ รวมทั้งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่เตรียมปลดประจำการเป็นทหารกองหนุน 2. ทหารกองประจำการที่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา เพื่อเตรียมเป็นครูฝึกประจำหน่วย</p>	<p><u>ผู้ให้การศึกษา</u> 1. เจ้าหน้าที่นายทหารชั้นสัญญาบัตรหรือนายทหารชั้นประทวน จากสำนักงานทหารพัฒนา 2. เจ้าหน้าที่นายทหารชั้นสัญญาบัตรหรือนายทหารชั้นประทวนจากหน่วยอื่น หรือของหน่วยฝึกเอง 3. วิทยากรจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด เชิญมาบรรยาย</p> <p><u>ผู้เข้ารับการศึกษ</u> 1. ทหารกองประจำการ ของทุกเหล่าทัพทั้งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่เตรียมปลดประจำการ เป็นทหารกองหนุน 2. ครอบครัวทหารในหน่วยนั้น ๆ ที่มีความสนใจ</p>	<p><u>ผู้ให้การศึกษา</u> 1. เจ้าหน้าที่นายทหารชั้นสัญญาบัตรหรือนายทหารชั้นประทวน จากสำนักงานทหารพัฒนา 2. เจ้าหน้าที่นายทหารชั้นสัญญาบัตรหรือนายทหารชั้นประทวน จากหน่วยงานอื่น หรือของหน่วยฝึกเอง 3. วิทยากรจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม 4. วิทยากรจากกระทรวงหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่สำนักงานทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด เชิญมาบรรยาย</p> <p><u>ผู้เข้ารับการศึกษ</u> ทหารกองประจำการของทุกเหล่าทัพ รวมทั้งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่เตรียมปลดประจำการเป็นทหารกองหนุน</p>

จากการพิจารณาด้านผู้ให้การศึกษาและผู้เข้ารับการศึกษ พบว่า ในระยะแรกช่วง พ.ศ. 2520-พ.ศ. 2524 ผู้ให้การศึกษาจะเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรหรือนายทหารชั้นประทวน จากสำนักงานทหารพัฒนา ต่อมาในช่วง พ.ศ. 2525 - พ.ศ. 2538 ภายหลังออกคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ 146/2524 ลง 24 มีนาคม 2524 ได้มีการเชิญวิทยากร จากหน่วยงานอื่นมาบรรยายด้วย ขณะเดียวกันก็จะมอบหมายให้นายทหารของหน่วยที่รับการฝึก ซึ่งมีความรู้ ประสบการณ์ หรือผ่านการฝึกวิชาชีพนั้น ๆ แล้ว ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ทหารกองประจำการของหน่วยตนด้วย และเมื่อได้ทำข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม นับแต่ช่วงปี พ.ศ. 2538 วิทยากรที่เชิญมาบรรยายจากหน่วยงานนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นวิทยากรจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน เพราะกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้ร่วมรับผิดชอบ ในด้านงบประมาณ การฝึกอบรมอยู่แล้ว

ส่วนผู้เข้ารับการศึกษานั้น ทุกยุคสมัยนับแต่ พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา แม้ในด้านต่าง ๆ จะมีวิวัฒนาการอย่างไร แต่สำหรับผู้เข้ารับการศึกษแล้ว หลักใหญ่ยังคงเป็นทหารกองประจำการของกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และ กองบัญชาการทหารสูงสุด ก่อนที่จะปลดประจำการเป็นทหารกองหนุน จะมีบางช่วงที่อนุญาตให้ครอบครัวทหารในหน่วยนั้นๆ ซึ่งมีความสนใจเข้ารับการฝึกด้วยในบางหลักสูตร

ตารางที่ 9 (ต่อ) สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (ตามห่วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง ระยะเวลาที่ 1 พ.ศ.2520-พ.ศ.2524 ระยะเวลาที่ 2 พ.ศ.2525-พ.ศ.2538 และระยะเวลาที่ 3 พ.ศ.2539-ปัจจุบัน พ.ศ.2540)

ระยะเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงาน (พ.ศ. 2520-พ.ศ. 2524)	ระยะเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงาน (พ.ศ. 2525-พ.ศ. 2538)	ระยะเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงาน (พ.ศ. 2539-ปัจจุบัน พ.ศ. 2540)
<p><u>ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน</u></p> <p>1. สาขาด้านช่างฝีมือ หลักสูตรละ 3 สัปดาห์ หรือ 90 ชั่วโมง</p> <p>2. สาขาด้านการเกษตร หลักสูตรละ 3 สัปดาห์ หรือ 90 ชั่วโมง</p> <p><u>สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงาน</u></p> <p>1. โครงการฝึกอาชีพทหารกองประจำการ ใช้พื้นที่หน่วยทหารของเหล่าทัพ</p> <p>2. การฝึกอบรมวิชาชีพเคลื่อนที่ ใช้ที่ตั้งของหน่วยทหารนั้นๆ</p>	<p><u>ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน</u></p> <p>1. สาขาด้านช่างฝีมือ หรือช่างอุตสาหกรรมหลักสูตรละ 240 ชั่วโมง หรือ 8 สัปดาห์ (ภาคทฤษฎี 20% และภาคปฏิบัติ 80% ของเวลาการฝึก)</p> <p>2. สาขาด้านการเกษตร หลักสูตรละ 90 ชั่วโมง หรือ 3 สัปดาห์</p> <p><u>สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงาน</u></p> <p>1. ที่ตั้งหน่วยทหาร</p> <p>2. ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานของจังหวัด</p>	<p><u>ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน</u></p> <p>1. สาขาด้านช่างอุตสาหกรรมมี 2 ลักษณะ</p> <p>1) หลักสูตร 320 ชั่วโมง</p> <p>2) หลักสูตร 240 ชั่วโมง (ภาคทฤษฎี 20%-30% และภาคปฏิบัติ 70%-80% ของเวลาการฝึก)</p> <p>2. สาขาด้านการเกษตร ระยะเวลาตั้งแต่ 4-8 สัปดาห์</p> <p><u>สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงาน</u></p> <p>1. ณ ที่ตั้งหน่วยทหาร</p> <p>2. สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน หรือศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด</p> <p>3. สถานประกอบการ</p>

จากการพิจารณาด้านระยะเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงานพบว่า เริ่มแรกในช่วง พ.ศ.2520-พ.ศ.2524 ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการฝึกอาชีพ ทั้งสาขาช่างฝีมือและสาขาด้านการเกษตร ใช้เวลาหลักสูตรละ 3 สัปดาห์ หรือ 90 ชั่วโมง ต่อมาภายหลังออกคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ 146/2524 ลง 24 มีนาคม 2524 ในช่วง พ.ศ.2525-พ.ศ.2538 ได้เพิ่มระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการฝึกอาชีพในสาขาช่างฝีมือ หรือสาขาช่างอุตสาหกรรม เป็นหลักสูตรละ 8 สัปดาห์ หรือ 240 ชั่วโมง โดยใช้เวลาดึกษาภาคทฤษฎี 20% ของเวลาฝึกและฝึกภาคปฏิบัติ 80% ของเวลาการฝึก และเมื่อภายหลังทำข้อตกลงระหว่าง กระทรวงกลาโหมกับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม พบว่า ได้มีวิวัฒนาการในด้านระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน กล่าวคือ ในสาขาช่างอุตสาหกรรม กำหนดระยะเวลาในการฝึกอาชีพ 2 ลักษณะเป็นหลักสูตร 320 ชั่วโมง กับหลักสูตร 240 ชั่วโมง โดยศึกษาภาคทฤษฎี 20%-30% ของเวลาการฝึกและฝึกภาคปฏิบัติ 70%-80% ของเวลาการฝึก ส่วนหลักสูตรสาขาการเกษตร ได้เพิ่มระยะเวลาการฝึกเป็น 4-8 สัปดาห์ แล้วแต่เนื้อหาของแต่ละหลักสูตร

ส่วนสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงานนั้น พบว่า ในระยะแรกช่วง พ.ศ.2520-พ.ศ.2524 ได้ใช้พื้นที่หน่วยทหารของเหล่าทัพ และที่ตั้งของหน่วยทหารที่จะขอรับการฝึกเป็นที่ดำเนินการ ต่อมาในช่วง พ.ศ.2525-พ.ศ.2538 ภายหลังออกคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ฉบับดังกล่าวแล้ว ได้เปลี่ยนสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการฝึกอาชีพ จากพื้นที่หน่วยทหารของเหล่าทัพ เป็นศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ส่วนที่ตั้งของหน่วยทหารที่ขอรับการฝึก ยังคงใช้เหมือนเดิม และ ตั้งแต่ พ.ศ.2539 เป็นต้นมา ภายหลังเมื่อได้ทำข้อตกลง ว่าด้วยความร่วมมือระหว่าง กระทรวงกลาโหมกับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมแล้ว ได้เพิ่มสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการฝึกอาชีพขึ้นอีก คือ สถานที่ประกอบการของภาคเอกชน

ตารางที่ 9 (ต่อ) สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (ตามห่วงระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง
 ระยะเวลาที่ 1 พ.ศ.2520-พ.ศ.2524 ระยะเวลาที่ 2 พ.ศ.2529-พ.ศ.2538 และระยะเวลาที่ 3 พ.ศ.2539-ปัจจุบัน พ.ศ.2540)

ปัญหาและอุปสรรค (พ.ศ.2520-พ.ศ.2524)	ปัญหาและอุปสรรค (พ.ศ.2525-พ.ศ.2538)	ปัญหาและอุปสรรค (พ.ศ.2539-ปัจจุบัน พ.ศ.2540)
1. ปัญหาการประชาสัมพันธ์ 2. ปัญหาสถานที่ฝึกอาชีพ 3. ปัญหาทหารกองประจำการให้ความสนใจน้อย 4. ปัญหาการติดตามและประเมินผล	1. วิทยากรไม่เพียงพอ 2. เครื่องมือและอุปกรณ์ในการสอนมีน้อยและไม่ทันสมัย 3. วุฒิความรู้ของทหารค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับระดับหลักสูตรการฝึกอาชีพที่กำหนด 4. ศูนย์ฝึกอาชีพไม่ครบทุกหน่วย และไม่มีมาตรฐาน ทัตเดียวกัน	1. ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะของนโยบาย 2. ปัญหาด้านทรัพยากร 3. ปัญหาด้านการปฏิบัติของหน่วยที่จัดการฝึกอาชีพ 4. ปัญหาด้านการปฏิบัติของครูประจำกลุ่ม 5. ปัญหาด้านการปฏิบัติของทหารกองประจำการ

จากการพิจารณาด้านปัญหา/อุปสรรค พบว่าในระยะแรกของการดำเนินการฝึกอาชีพให้แก่ทหารกองประจำการ ช่วง พ.ศ. 2520-พ.ศ. 2524 สิ่งที่เป็นปัญหา/อุปสรรคมากที่สุด เรียงตามลำดับ คือ เรื่องการประชาสัมพันธ์ สถานที่ฝึกอาชีพหรือสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินงาน ทหารกองประจำการให้ความสนใจน้อยและการติดตามประเมินผล แต่เมื่อกองทัพได้ดำเนินการกิจการฝึกอาชีพให้แก่ทหารกองประจำการมากขึ้น ปัญหา/อุปสรรค ดังกล่าวจึงได้รับการแก้ไข แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีปัญหา/อุปสรรคในด้านอื่น ๆ ตามมา ซึ่งพบว่าภายหลังออกคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ 146/2524 ลง 24 มีนาคม 2524 การดำเนินการก็ในช่วง พ.ศ. 2525-พ.ศ. 2538 สิ่งที่เป็นปัญหา/อุปสรรค ที่สำคัญคือ วิทยากรไม่เพียงพอ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการสอนมีน้อยและไม่ทันสมัย ทัศนคติของทหารค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับระดับหลักสูตรการฝึกอาชีพที่กำหนด และศูนย์ฝึกอาชีพที่ไม่ครบทุกหน่วย และมาตรฐานไม่ทัดเทียมกัน และเมื่อกองทัพได้พยายามลดปัญหา/อุปสรรค ดังกล่าวลง โดยการหาข้อตกลงว่าด้วย ความร่วมมือระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมแล้ว พบว่า ภายหลังจากปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา ปัญหา/อุปสรรค ที่เกิดขึ้นกับการดำเนินการดังกล่าวคือ ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะของนโยบาย ในเรื่องหน่วยทหารที่จัดการฝึกอาชีพของเป้าหมายในการปฏิบัติ การประชาสัมพันธ์โครงการไม่ต่อเนื่อง ทำให้ทหารกองประจำการไม่สนใจที่จะเรียน กองทัพบกการวิเคราะห์วิจัยปัญหาอย่างจริงจัง ปัญหาด้านทรัพยากร ในเรื่องอุปกรณ์การฝึกไม่พอ ครูประจำกลุ่มฝึกมีน้อย ปัญหาด้านการปฏิบัติของหน่วยที่จัดการฝึก ในเรื่องที่หน่วยไม่เห็นความสำคัญในเรื่องการฝึกอาชีพให้แก่ทหารกองประจำการ ไม่มีผู้บังคับบัญชามากำกับดูแลและผลกระทบจากภารกิจของหน่วย ปัญหาด้านการปฏิบัติของครูฝึกประจำกลุ่ม ในเรื่อง ขวัญ-กำลังใจของครูฝึก และปัญหาด้านการปฏิบัติของทหารกองประจำการ ในเรื่องที่ทหารขาดความรู้ความเข้าใจ ไม่สนใจที่จะรับการฝึกอาชีพ ประกอบกับความเหนื่อยล้าจากภารกิจของหน่วย ทำให้ทหารไม่อยากเข้ารับการฝึกอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เพิ่มเติม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพ เพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ

ตารางที่ 10 ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการศึกษา เพื่ออาชีพและการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ และแนวทางการแก้ไขปัญหาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (N=9)

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไข
1. หน่วยงานที่ดำเนินการฝึกอาชีพขาดการประสานงานระหว่างกัน (8)	-ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทางฝ่ายทหารเป็นผู้ประสานงานโดยต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน (8)
2. เหล่าทัพขาดเครื่องช่วยฝึกและอุปกรณ์ในการสอนไม่เพียงพอ ที่มีอยู่ไม่ทันสมัยและไม่ได้มาตรฐาน (8)	-จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาเครื่องช่วยฝึก อุปกรณ์ในการสอน และพัฒนาเอกสารตำราให้ได้มาตรฐาน (6) -ขอความร่วมมือจากสถาบันหรือสถานประกอบการ เพื่อขอสนับสนุนเครื่องช่วยฝึกในระยะแรก (5) -หน่วยงานที่รับผิดชอบประสานกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนตำราและ เอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบการสอน (3)
3. ครูฝึกของหน่วยไม่มีพื้นฐานทางการสอน (6)	-ส่งกำลังพลของหน่วยที่มีวุฒิความรู้ทางช่างเข้าทดสอบมาตรฐานฝีมือ ช่างเขียนเป็นวิทยากรของเหล่าทัพ เพื่อหมุนเวียนมาสอนตามหน่วยในพื้นที่ (4) -บรรจุบุคลากร เฉพาะที่มีวุฒิความรู้ตรงกับภารกิจที่ต้องปฏิบัติ (4) -ในแต่ละปีควรจัดให้มีการอบรมให้กับบุคลากรที่ได้รับการปรับย้าย เข้ามาใหม่ เพื่อให้กำลังพลสามารถปฏิบัติหน้าที่แทน

ตารางที่ 10 (ต่อ) ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการศึกษา เพื่ออาชีพและการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการและแนวทางการแก้ไขปัญหา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (N=9)

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไข
4. ศูนย์ฝึกอาชีพมีไม่ครบทุกหน่วย และไม่ มีมาตรฐานเดียวกัน (5)	<p>กันได้ เพราะเป็นนโยบายของผู้บังคับบัญชาที่กองทัพจะต้องมีส่วนในการพัฒนาประเทศตามรัฐธรรมนูญ (3)</p> <p>-จัดสรรงบประมาณที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ เพื่อหมุนเวียนจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพ โดยเริ่มจากหน่วยใหญ่ก่อน (3)</p> <p>-นำแหล่งเงินทุนหรือขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ โดยเฉพาะภาคเอกชน และสถานประกอบการ (3)</p> <p>-ประสานขอความร่วมมือจากเหล่าทัพ เพื่อขอใช้สถานที่ฝึกอาชีพของจังหวัดที่ใกล้เคียงหน่วยฝึก (3)</p>
5. ครูฝึกของหน่วย และ เจ้าหน้าที่ชุดฝึกของกองทัพ ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน (5)	<p>-ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงและผู้บังคับหน่วยควรให้ความสนใจ และให้ความสำคัญ โดยการติดตามการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดต่อเนื่อง (3)</p>
6. ช่วงระยะเวลาในการฝึกไม่เหมาะสม (4)	<p>-ควรปรับปรุงรอบการฝึกใหม่ให้เหมาะสมกับการฝึกอาชีพ โดยบรรจุการฝึกวิชาชีพไว้ในวงรอบการฝึกด้วย (3)</p>
7. ความต้องการของผู้ฝึกอาชีพ ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน (4)	<p>-แนะนำอาชีพก่อนการฝึก เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกมีความเข้าใจในความต้องการของตลาดแรงงาน และมีความสมัครใจในการฝึก (4)</p>
8. ข้อจำกัดด้านงบประมาณ (4)	<p>-ขออนุมัติเงินนอกงบประมาณเนื่องจากเป็นภารกิจรอง (4)</p> <p>-ขอสนับสนุนแหล่งเงินทุนจากสถานประกอบการ (3)</p>

ตารางที่ 10 (ต่อ) ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการศึกษา เพื่ออาชีพและการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการและแนวทางการแก้ไขปัญหา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (N=9)

สภาพปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไข
9.ขาดการวิเคราะห์-วิจัย ปัญหาในการปฏิบัติงาน (4)	<ul style="list-style-type: none"> -ควรส่งเสริมให้มีการวิจัยและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ตามความเป็นจริง (3) -ควรมีงบประมาณเฉพาะ (2)

ตารางที่ 11 ความคาดหวังต่อผลการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน
สำหรับทหารกองประจำการ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (N=9)

ความคาดหวังต่อผลการพัฒนา	จำนวน (N=9)
1. ทหารกองประจำการจะมีความรู้ความเข้าใจทั้งในภารกิจและพันธกิจของกองทัพบกมากขึ้น	9
2. กองทัพจะมีบุคลากร ระดับทหารกองประจำการที่มีความรู้ มีศักยภาพในสายอาชีพมากขึ้น สามารถตอบสนองภารกิจและพันธกิจของกองทัพได้	9
3. ทหารกองประจำการจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานพัฒนาในหน่วยที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสาขาช่าง ซึ่งจะช่วยลดภาระของกองทัพในการจ้างแรงงานก่อสร้าง	8
4. ทหารกองประจำการจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานพัฒนา นอกหน่วย และงานพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะงานสำคัญคือโครงการพระราชดำริ	8
5. กองทัพจะสามารถป้อนแรงงานที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานให้แก่ตลาดแรงงาน เพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะสาขาช่างฝีมือ	6
6. ทหารกองประจำการจะสามารถพัฒนาอาชีพ ความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้นได้ เมื่อปลดประจำการกลับไปอยู่ภูมิลำเนาเดิม	6
7. กองทัพจะมีส่วนในการผลิตบุคลากร เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ	5
8. กองทัพมีส่วนในการสร้างรายได้ และกระจายรายได้สู่ชุมชน	4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงทดลอง แบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. คะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน
2. เจตคติที่มีต่อการเรียน/การฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการ
3. เจตคติต่อการสอนของครู
4. ผลการฝึกทักษะการฝึกอาชีพ

1. คะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน แสดงตามตารางต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 คะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทารกของประชากรที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ช่างปูน และช่างยนต์เบื้องต้น ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทารกของประชากร จำแนกตามอายุ สังกัด ภูมิภาค และอาชีพของครอบครัว (N=142)

สถานภาพ	ทารกของประชากรที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ (74)		ทารกของประชากรที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน (39)		ทารกของประชากรที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น (29)		รวม (N=142)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ								
21 ปี	66	89.20	38	97.40	29	100.00	133	93.67
22 ปี	4	5.40	1	2.60	-	-	5	3.51
23 ปี	3	4.10	-	-	-	-	3	2.11
24 ปี	1	1.40	-	-	-	-	1	0.71
สังกัด								
<u>กองทัพบก</u>								
กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์	18	24.32	20	51.28	29	100.00	67	47.19
กองร้อยพลาริการส่งกำลังน้ำมัน	20	27.03	-	-	-	-	20	14.08
กองร้อยบริการกรมพลาริการทหารบก	20	27.03	-	-	-	-	20	14.08
<u>กองทัพอากาศ</u>								
กองพันอากาศโยธิน	16	21.62	19	48.72	-	-	35	24.65

ตารางที่ 12 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของสถานภาพทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ช่างปูน และช่างยนต์เบื้องต้น ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามอายุ สังกัด ภูมิภาค ภูมิลำเนา วุฒิการศึกษา และอาชีพของครอบครัว (N=142)

สถานภาพ	ทหารกองประจำการที่เข้า รับการฝึกอาชีพช่างไม้ (74)		ทหารกองประจำการที่เข้า รับการฝึกอาชีพช่างปูน (39)		ทหารกองประจำการที่เข้ารับ การฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น (29)		รวม (N=142)		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ภูมิลำเนา	ภาคกลาง	14	18.92	10	25.60	9	31.00	33	23.24
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	32	43.24	19	48.70	17	58.60	68	47.89
	ภาคเหนือ	21	28.40	10	25.60	3	10.30	34	23.94
	ภาคใต้	7	9.50	-	-	-	-	7	2.83
วุฒิการศึกษา	ประถมศึกษา	43	58.20	29	74.40	8	27.60	80	56.34
	มัธยมศึกษาตอนต้น	17	23.00	10	25.60	15	51.70	42	29.58
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	14	18.90	-	-	6	20.70	20	14.08
อาชีพของครอบครัว (เลือกตอบมากกว่า 1 ข้อ)	รับราชการ	14	18.10	4	8.30	5	10.60	23	16.21
	ค้าขาย	27	28.70	5	10.40	22	46.80	54	38.03
	เกษตรกรรม	34	36.20	-	-	14	29.80	48	33.81
	อุตสาหกรรม	4	4.30	36	75.00	6	12.80	46	32.39
	อื่น ๆ	12	12.80	3	6.30	-	-	15	10.56
	- ว่างทั่วไป								

จากค่าสถิติตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวม ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ มีอายุ 21 ปี ถึงร้อยละ 93.67 มีอายุมากที่สุด 24 ปี เพียงร้อยละ 0.71 และส่วนใหญ่เป็นทหารบกโดยสังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ ถึงร้อยละ 47.19 รองลงมา ร้อยละ 24.65 เป็นทหารอากาศสังกัดกองพันอากาศโยธิน ส่วนทหารบกสังกัด กองร้อยพลาธิการส่งกำลังน้ำมัน และกองร้อยบริการ กรมพลาธิการทหารบก มีจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 14.08 ในด้านภูมิลำเนาในส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.89 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมา ร้อยละ 23.94 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคเหนือ และมีเพียงร้อยละ 4.93 ที่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้ สำหรับเรื่องวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 56.34 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาเท่านั้น รองลงมา ร้อยละ 29.58 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ 14.08 ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนอาชีพของครอบครัว ร้อยละ 38.03 ครอบครัวมีอาชีพค้าขาย รองลงมา ร้อยละ 33.81 ครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรมและร้อยละ 10.56 ครอบครัวมีอาชีพรับจ้างทั่วไป

เมื่อพิจารณาในส่วนของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างไม้ส่วนใหญ่ร้อยละ 89.20 มีอายุ 21 ปีและส่วนใหญ่เป็นทหารบก สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ คิดเป็นร้อยละ 24.32 สังกัดกองร้อยพลาธิการ-ส่งกำลังน้ำมัน ร้อยละ 27.03 และสังกัดกองร้อยบริการ กรมพลาธิการทหารบก ร้อยละ 27.03 เช่นกันมีเพียงร้อยละ 21.62 เป็นทหารอากาศสังกัดกองพันอากาศโยธิน ส่วนภูมิลำเนาในส่วนใหญ่ร้อยละ 43.24 อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมา ร้อยละ 28.40 อยู่ภาคเหนือ ส่วนภาคใต้มีเพียงร้อยละ 9.50 ในด้านวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับคือระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58.20 มีเพียงร้อยละ 18.90 ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนอาชีพของครอบครัว ร้อยละ 36.20 ครอบครัวมีอาชีพเกษตรกรรม รองลงมา ร้อยละ 28.70 มีอาชีพค้าขาย และมีเพียงร้อยละ 4.30 ที่ครอบครัวประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรม

ในส่วนทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน มีอายุ 21 ปี ถึงร้อยละ 97.40 และร้อยละ 51.28 เป็นทหารบกสังกัดกองพันทหารม้า ที่ 3 รักษาพระองค์ ร้อยละ 48.72 เป็นทหารอากาศสังกัดกองพันอากาศโยธิน ในด้านภูมิลำเนาส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.70 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมา มีจำนวนเท่ากันคือภาคกลางและภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 25.60 ส่วนวุฒิการศึกษา นั้น จบการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงร้อยละ 74.40 มีเพียงร้อยละ 25.60 ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับอาชีพของครอบครัวนั้นทหารกอง-ประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูนครอบครัวประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรม ถึงร้อยละ 75.00 รองลงมา ร้อยละ 10.40 มีอาชีพค้าขาย และร้อยละ 6.30 ที่มีอาชีพรับจ้าง

ในส่วนของการทรงประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น
นั้นมีอายุ 21 ปี คิดเป็นร้อยละ 100 และเป็นทหารบกสังกัดกองพันทหารม้าที่ 3
รักษาพระองค์ ร้อยละ 100 เช่นกัน ส่วนภูมิลำเนาในส่วนใหญ่ร้อยละ 58.60 มี
ภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาร้อยละ 31.00 และ 10.30 มีภูมิลำ
เนาอยู่ภาคกลางและภาคเหนือตามลำดับ ด้านวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ
51.70 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รองลงมาร้อยละ 27.60 จบการ
ศึกษาระดับประถมศึกษา และสำหรับอาชีพของครอบครัว ร้อยละ 46.80 มีอาชีพ
ค้าขาย รองลงมาร้อยละ 29.80 ครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรม และร้อยละ
12.80 ที่ครอบครัวประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรม

ตารางที่ 13 คะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (N=142)

ผู้ทดสอบ (N=142)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน วิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ		คะแนนทดสอบหลังเรียน วิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ		คะแนนเพิ่ม	T-Test
	\bar{X}_1 (X ₁ =20)	S.D.1	\bar{X}_2 (X ₂ =20)	S.D.2	ร้อยละ	2-Tail Prob
ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ	10.21	1.6	19.09	1.1	86.97	.000*

*P<.05

จากค่าสถิติตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่า ผลการทดสอบความรู้วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพนั้น มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียน ($\bar{X}_1=10.21$ และ $\bar{X}_2=19.09$) กล่าวได้ว่าภายหลังการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการแล้ว ทหารกองประจำการมีความรู้วิชาดังกล่าวเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 86.97

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดความรู้ความก้าวหน้าของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพในวิชาดังกล่าวแล้ว พบว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียน และคะแนนทดสอบหลังเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพนั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 14 คะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามกลุ่มอาชีพที่เข้ารับการฝึก (N=142)

ผู้ทดสอบ (N=142)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน วิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ		คะแนนทดสอบหลังเรียน วิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ		คะแนน เพิ่ม ร้อยละ	F-Test คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน		F-Test คะแนนทดสอบ หลังเรียน	
	\bar{X}_1 (X ₁ =20)	S.D. 1	\bar{X}_2 (X ₂ =20)	S.D. 2		F Ratio	F Prob	F Ratio	F Prob
ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างไม้ (74)	9.89*	1.75	18.78*	1.26	89.89	8.3539	.0004	7.2260	.0010
ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างปูน (39)	11.08*	1.27	19.56*	.88	76.53				
ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างยนต์เบื้องต้น (29)	9.86*	1.37	19.24	.64	98.13				

p* < .05

จากค่าสถิติตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า ผลการทดสอบความรู้วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ อาชีพช่างปูน และอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น นั้น ค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนของทุกกลุ่มอาชีพน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียน ($\bar{X}_1=989$ และ $\bar{X}_2=18.78$ $\bar{X}_1=11.08$ และ $\bar{X}_2=19.56$ $\bar{X}_1=9.86$ และ $\bar{X}_2=19.24$ ตามลำดับ) กล่าวได้ว่า ภายหลังจากเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการแล้ว ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ช่างปูน และช่างยนต์เบื้องต้น มีความรู้ในวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 89.89 76.53 และ 95.13 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ ระหว่างทหารกองประจำการกลุ่มที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ช่างปูน และช่างยนต์เบื้องต้นแล้ว พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนของทหารกองประจำการกลุ่มที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ กับทหารกองประจำการกลุ่มที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนของทหารกองประจำการกลุ่มที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูนกับทหารกองประจำการกลุ่มที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น

ในส่วนการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบหลังเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการกลุ่มที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ช่างปูน และช่างยนต์เบื้องต้นหลังพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างทหารกองประจำการกลุ่มที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้กับทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน และเมื่อพิจารณาคะแนนของแต่ละกลุ่มอาชีพ จะเห็นว่า ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์มีคะแนนทดสอบหลังการเรียนสูงที่สุด

จากค่าสถิติตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ผลการทดสอบความรู้วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการนั้น ในส่วนของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ สังกัดกองร้อยพลาริการส่งกำลังน้ำมัน สังกัดกองร้อยบริการกรมพลาริการทหารบก และสังกัดกองพันอากาศโยธิน ทุกสังกัดค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียน ($\bar{X}_1=9.6$ และ $\bar{X}_2=18.93$ $\bar{X}_1=10.66$ และ $\bar{X}_2=19.40$ $\bar{X}_1=9.15$ และ $\bar{X}_2=17.95$ $\bar{X}_1=10.11$ และ $\bar{X}_2=18.86$ ตามลำดับ)

ส่วนทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ และสังกัดกองพันอากาศโยธิน ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียน เช่นเดียวกัน

ในทำนองเดียวกัน ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์ เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียน เช่นกัน ($\bar{X}_1=9.8$ และ $\bar{X}_2=19.07$ $\bar{X}_1=9.93$ และ $\bar{X}_2=19.43$ ตามลำดับ)

กล่าวได้ว่า ภายหลังจากการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการแล้วทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ทุกสังกัด มีความรู้วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการเพิ่มขึ้น โดยสังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ มีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 97.18 สังกัดกองร้อยบริการกรมพลาริการทหารบก มีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 96.17 สังกัดกองพันอากาศโยธิน มีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 86.80 และสังกัดกองร้อยพลาริการส่งกำลังน้ำมัน มีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 81.98 ส่วนทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูนสังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ มีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 77.42 สังกัดกองพันทหารอากาศโยธิน มีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 75.71 และสำหรับทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ทั้งกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ก็มีความรู้เพิ่มขึ้น เช่นเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 94.59 และร้อยละ 95.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 16 คะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนวิชาช่างไม้ ในการฝึกอาชีพ เพื่อการ
พัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (N=74)

ผู้ทดสอบ (N=74)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน วิชาช่างไม้		คะแนนทดสอบหลังเรียน วิชาช่างไม้		คะแนนเพิ่ม	T-Test
	\bar{X}_1 ($X_1=12$)	S.D.1	\bar{X}_2 ($X_2=12$)	S.D.2	ร้อยละ	2-Tail Prob
ทหารกองประจำการ ที่เข้าการฝึกอาชีพ ช่างไม้	9.51	.99	11.93	.30	25.45	.000*

* $P < .05$

จากค่าสถิติตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า ผลการทดสอบความรู้วิชาช่างไม้ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้นั้น ค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียน ($\bar{X}_1=9.51$ และ $\bar{X}_2=11.93$) กล่าวได้ว่า ภายหลังจากการฝึกอาชีพช่างไม้แล้วทหารกองประจำการเหล่านั้นมีความรู้ในวิชาช่างไม้ เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 25.45

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียน และคะแนนทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดความรู้ความก้าวหน้าของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ในวิชาช่างไม้แล้ว พบว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนวิชาช่างไม้ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้นั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 17 คะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนวิชาช่างไม้ ในการฝึกอาชีพ เพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด (N=74)

ผู้ทดสอบ (N=74)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน วิชาช่างไม้		คะแนนทดสอบหลังเรียน วิชาช่างไม้		คะแนนเพิ่ม
	\bar{X}_1 ($X_1=12$)	S.D.1	\bar{X}_2 ($X_2=12$)	S.D.2	ร้อยละ
ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้					
-กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (18)	9.5	.98	11.94	.23	25.68
-กองร้อยทหารพลาริการส่งกำลังน้ำมัน (20)	9.7	1.26	12.00	.00	23.71
-กองร้อยบริการ กรมพลาริการทหารบก (20)	9.5	.83	11.8	.52	24.21
-กองพันอากาศโยธิน (16)	9.3	.87	12.00	.00	29.03

จากค่าสถิติตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่าผลการทดสอบความรู้วิชาช่างไม้ของทหารกองประจำการ สังกัด กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ กองร้อยทหารพลาริการส่งกำลังน้ำมัน กองร้อยบริการ กรมพลาริการทหารบก และกองพันอากาศโยธิน นั้น ทุกสังกัดค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียน ($\bar{X}_1=9.5$ และ $\bar{X}_2=11.94$ $\bar{X}_1=9.7$ และ $\bar{X}_2=12.00$ $\bar{X}_1=9.5$ และ $\bar{X}_2=11.8$ $\bar{X}_1=9.3$ และ $\bar{X}_2=12.00$ ตามลำดับ) กล่าวได้ว่า ภายหลังจากฝึกอาชีพช่างไม้แล้ว ทหารกองประจำการทุกสังกัดมีความรู้ในวิชาช่างไม้เพิ่มขึ้น โดยกองพันอากาศโยธินมีความรู้เพิ่มขึ้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.03 รองลงมา คือ กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ มีความรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 25.68 ส่วนกองร้อยทหารพลาริการส่งกำลังน้ำมัน มีความรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 23.71

ตารางที่ 18 คะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนวิชาช่างไม้ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามเหล่าทัพ (N=74)

ผู้ทดสอบ (N=74)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน วิชาช่างไม้		คะแนนทดสอบหลังเรียน วิชาช่างไม้		คะแนนเพิ่ม
	\bar{X}_1 ($X_1=12$)	S.D.1	\bar{X}_2 ($X_2=12$)	S.D.2	ร้อยละ
ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ					
-ทหารอากาศ (58)	9.57	1.02	11.91	.34	24.45
-ทหารบก (16)	9.31	.87	12.00	.00	28.89

จากค่าสถิติตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่าผลการทดสอบความรู้วิชาช่างไม้ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ระหว่างทหารบกกับทหารอากาศนั้น ทั้ง 2 เหล่าทัพมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียน ($\bar{X}_1=9.57$ และ $\bar{X}_2=11.91$ $\bar{X}_1=9.31$ และ $\bar{X}_2=12.00$ ตามลำดับ) กล่าวได้ว่าภายหลังการฝึกอาชีพช่างไม้แล้วทหารกองประจำการทั้ง 2 เหล่าทัพ มีความรู้วิชาช่างไม้ เพิ่มขึ้น โดยทหารบก มีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 24.45 ส่วนทหารอากาศมีความรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 28.89

ตารางที่ 19 คะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนวิชาช่างปูน ในการฝึกอาชีพ เพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (N=39)

ผู้ทดสอบ (N=39)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน วิชาช่างปูน		คะแนนทดสอบหลังเรียน วิชาช่างปูน		คะแนนเต็ม	T-Test
	\bar{X}_1 ($X_1=11$)	S.D.1	\bar{X}_2 ($X_2=11$)	S.D.2	ร้อยละ	2-Tail Prob
ทหารกองประจำการ ที่เข้าการฝึกอาชีพ ช่างปูน	8.4	.68	10.95	.22	30.36	.000*

* $P < .05$

จากค่าสถิติตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่า ผลการทดสอบความรู้วิชาช่างปูนของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูนนั้น ค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียน ($\bar{X}_1=8.4$ และ $\bar{X}_2=10.95$) กล่าวได้ว่า ภายหลังจากการฝึกอาชีพช่างปูนแล้ว ทหารกองประจำการเหล่านั้น มีความรู้ในวิชาช่างปูน เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 30.36

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียน และคะแนนทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดความรู้ความก้าวหน้าของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ในวิชาช่างปูนแล้ว พบว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนวิชาช่างปูนของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูนนั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 20 คะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนวิชาช่างปูน ในการฝึกอาชีพ เพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ จำแนกสังกัด (N=39)

ผู้ทดสอบ (N=39)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน วิชาช่างปูน		คะแนนทดสอบหลังเรียน วิชาช่างปูน		คะแนนเพิ่ม
	\bar{X}_1 ($X_1=11$)	S.D.1	\bar{X}_2 ($X_2=11$)	S.D.2	ร้อยละ
ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน					
-กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (20)	8.35	.67	11.00	.00	31.73
-กองพันอากาศโยธิน (19)	8.58	.69	10.89	.32	28.12

จากค่าสถิติตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่าผลการทดสอบความรู้วิชาช่างปูนของทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์และกองพันอากาศโยธิน นั้น ทั้ง 2 หน่วยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียน ($\bar{X}_1=8.35$ และ $\bar{X}_2=11.00$ $\bar{X}_1=8.58$ และ $\bar{X}_2=10.29$ ตามลำดับ) กล่าวได้ว่า ภายหลังจากการฝึกอาชีพช่างปูนแล้ว ทหารกองประจำการเหล่านั้นมีความรู้ในวิชาช่างปูน เพิ่มขึ้น โดยทหารกองประจำการสังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ มีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 31.73 ส่วนทหารกองประจำการสังกัดกองพันอากาศโยธิน มีความรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 28.12

ตารางที่ 21 คะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนแบบเรียนสำเร็จรูปวิชาช่างยนต์เบื้องต้น ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (N=29)

ผู้ทดสอบ (N=29)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน วิชาช่างยนต์เบื้องต้น		คะแนนทดสอบหลังเรียน วิชาช่างยนต์เบื้องต้น		คะแนนเพิ่ม ร้อยละ	T-Test 2-Tail Prob
	\bar{X}_1 ($X_1=15$)	S.D.1	\bar{X}_2 ($X_2=15$)	S.D.2		
ทหารกองประจำการ ที่เข้าการฝึกอาชีพ ช่างยนต์เบื้องต้น	6.69	1.33	13.66	.81	96.26	.000*

*P<.05

จากค่าสถิติตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า ผลการทดสอบความรู้วิชาช่างยนต์เบื้องต้น ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้นนั้น ค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียน ($\bar{X}_1=6.96$ และ $\bar{X}_2=13.66$) กล่าวได้ว่าภายหลังการฝึกอาชีพวิชาช่างยนต์เบื้องต้นแล้ว ทหารกองประจำการเหล่านั้น มีความรู้วิชาช่างยนต์เบื้องต้นเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 96.26

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียน และคะแนนทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดความรู้ความก้าวหน้า ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้นแล้วพบว่า คะแนนก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน วิชาช่างยนต์เบื้องต้น ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้นนั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 22 คะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน วิชาช่างยนต์เบื้องต้น ในการฝึกอาชีพ เพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด (N=29)

ผู้ทดสอบ (N=29)	คะแนนทดสอบก่อนเรียน วิชาช่างยนต์เบื้องต้น		คะแนนทดสอบหลังเรียน วิชาช่างยนต์เบื้องต้น		คะแนนเพิ่ม
	\bar{X}_1 ($X_1=15$)	S.D.1	\bar{X}_2 ($X_2=15$)	S.D.2	ร้อยละ
ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึก อาชีพช่างยนต์เบื้องต้น					
-กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 1 = 15)	6.47	1.46	13.33	.62	98.96
-กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 2 = 14)	6.93	1.2	14.00	.88	97.18

จากค่าสถิติตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่าผลการทดสอบความรู้วิชาช่างยนต์เบื้องต้น ของทหารกองประจำการสังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ กลุ่มที่ 1 และกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ กลุ่มที่ 2 นั้น ทั้ง 2 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียน ($\bar{X}_1 = 6.70$ และ $\bar{X}_2 = 13.33$ $\bar{X}_1 = 7.10$ และ $\bar{X}_2 = 14.00$ ตามลำดับ) กล่าวได้ว่า ภายหลังจากการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้นแล้ว ทหารกองประจำการเหล่านั้นมีความรู้วิชาช่างยนต์เบื้องต้นเพิ่มขึ้น โดยทหารกองประจำการสังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ กลุ่มที่ 1 มีความรู้เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 98.96 ส่วนกลุ่มที่ 2 มีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 97.18

2. เจตคติที่มีต่อการเรียน/การฝึกอาชีพของทหารกองประจำการ
แสดงตามตารางดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เจตคติที่มีต่อการเรียน/การฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับ
คู่มือการเรียน/การฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการ

ตอนที่ 2 เจตคติที่มีต่อการเรียน/การฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับ
คุณค่าของการเรียน/การฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการ

ตารางที่ 23 เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียน วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับ
ทหารกองประจำการของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ในการฝึกอาชีพ
เพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (N=142)

เจตคติที่มีต่อการเรียน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียน</u>			
1. ชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน	4.66	0.61	มากที่สุด
2. คู่มือการเรียนมีส่วนช่วยการเรียนของท่านได้ดี	3.89	0.74	มาก
3. การใช้คู่มือการเรียนประกอบการเรียนทำให้ไม่ สิ้นเปลืองเวลา	4.06	0.64	มาก
4. การเรียนด้วยคู่มือการเรียน โดยมีครูฝึกคอยควบคุม ทำให้ใกล้ชิดกับครูมากขึ้น	3.54	0.82	มาก
5. ท่านพอใจที่ทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการเรียนด้วย คู่มือการเรียน	3.71	0.81	มาก
6. ท่านรู้จักวิธีการเรียน จากสิ่งที่ยากไปหายาก ด้วยการ ใช้คู่มือการเรียน	4.06	0.66	มาก
7. การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการเรียนได้ผลดี	4.34	0.79	มาก
8. เนื้อหาที่เสนอมีความชัดเจนเข้าใจง่าย			
8.1 บทที่ 1 เรื่อง ความหมายและหลักการพัฒนาชุมชน	4.74	0.62	มากที่สุด
8.2 บทที่ 2 เรื่อง วิธีการและกระบวนการปฏิบัติงาน พัฒนาชุมชน	4.40	0.57	มาก
8.3 บทที่ 3 เรื่อง นโยบายการพัฒนาชุมชน	4.18	0.82	มาก
8.4 บทที่ 4 เรื่อง งานพัฒนาชุมชน	4.15	0.91	มาก
8.5 บทที่ 5 เรื่อง การทำงานกับประชาชนและ การสร้างมนุษยสัมพันธ์	4.30	0.76	มาก

ตารางที่ 15 (ต่อ) เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียน วิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพในการฝึก อาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (N=142)

เจตคติที่มีต่อการเรียน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
8.6 บทที่ 6 เรื่อง โครงการที่สำคัญตามนโยบายรัฐ	4.26	0.74	มาก
8.7 บทที่ 7 เรื่อง ทักษะการฝึกปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนใน หน่วยทหารตามนโยบายผู้บังคับบัญชา	4.22	0.56	มาก
รวม	4.13	0.64	มาก

จากค่าสถิติตารางที่ 23 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมระดับเจตคติต่อการเรียนในด้านการยอมรับคู่มือการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมดพบว่าทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ มีเจตคติที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดี และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียน ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีที่สุดในด้านชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน ส่วนในเรื่องเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการเรียนในด้านการยอมรับคู่มือการเรียน วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นเจตคติที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 8.1 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเรื่อง ความหมายและหลักการพัฒนาชุมชน มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.74$) รองลงมา ได้แก่ ชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน ($\bar{X}=4.66$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การเรียนด้วยคู่มือการเรียนโดยมีครูฝึกคอยควบคุมทำให้ให้นักเรียนใกล้ชิดกับครูมากขึ้น ($\bar{X}=3.54$)

ตารางที่ 24 เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียน วิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (N=142)

เจตคติที่มีต่อการเรียน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน</u>			
1. การเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้ท่านมีความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนมากขึ้น	4.12	0.61	มาก
2. การเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้มั่นใจว่า สามารถนำความรู้ไปทำประโยชน์ให้กับชุมชนได้	4.14	0.45	มาก
3. ท่านเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ด้วยความสนใจจริง ๆ	4.08	0.51	มาก
4. ในการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ท่านได้พยายามตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด	4.16	0.64	มาก
5. ท่านพยายาม ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามกำหนดเวลาเสมอ	4.15	0.37	มาก
6. การฝึกงานพัฒนาชุมชน ทำให้ท่านมีความมั่นใจ ที่จะทำประโยชน์ให้ชุมชนมากขึ้น	4.20	0.45	มาก
7. ผลงานจากการที่ได้พัฒนาชุมชน ทำให้เกิดความรู้สึกรักภูมิใจ	4.25	0.34	มาก
8. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น	4.13	0.48	มาก
9. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.09	0.52	มาก
10. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้สามารถปรับตนเองเข้ากับผู้อื่นได้มากขึ้น	4.10	0.76	มาก
11. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้รู้จักแก้ปัญหาในการทำงานได้	4.04	0.81	มาก
12. วิชาการพัฒนาชุมชนทำให้มีความอดทน สุขุม รอบคอบมากขึ้น	4.11	0.57	มาก
รวม	4.13	0.59	มาก

จากค่าสถิติตารางที่ 24 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่าทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.13$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในเรื่องเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการเรียนในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียน วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 7 กล่าวคือ ผลงานจากการที่ได้พัฒนาชุมชน ทำให้เกิดความรู้สึกรักภูมิใจ ($\bar{X}=4.25$) รองลงมา ได้แก่ การฝึกงานพัฒนาชุมชน ทำให้ท่านมีความมั่นใจ ที่จะทำประโยชน์ให้ชุมชนมากขึ้น ($\bar{X}=4.20$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาการพัฒนาชุมชนทำให้รู้จักแก้ปัญหาในการทำงานได้ ($\bar{X}=4.04$)

ตารางที่ 25 เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียน วิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

เจตคติที่มีต่อการเรียน	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างไม้ (N=74)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างปูน (N=39)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างยนต์เบื้องต้น (N=29)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียน</u>						
1. ชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน	4.55	0.67	4.75	0.58	4.66	0.48
2. คู่มือการเรียนมีส่วนช่วยการเรียนของท่านได้ดี	3.92	0.77	3.69	0.69	4.07	0.70
3. การใช้คู่มือการเรียนประกอบการเรียนทำให้ไม่ สิ้นเปลืองเวลา	3.77	0.69	3.82	0.60	4.58	0.51
4. การเรียนด้วยคู่มือการเรียน ทำให้นักเรียนใกล้ชิด ครูมากขึ้น	3.64	0.84	3.15	0.63	3.83	0.85
5. ท่านพอใจที่ทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการสอนด้วย คู่มือการเรียน	3.72	0.82	3.49	0.68	3.93	0.88
6. ท่านรู้จักวิธีการเรียนจากสิ่งที่ยังไป สิ่งที่ยาก ด้วยการ ใช้คู่มือการเรียน	4.01	0.67	4.10	0.50	4.07	0.80
7. การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการเรียนได้ผลดี	4.30	0.79	4.54	0.76	4.17	0.80

ตารางที่ 25(ต่อ) เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียน วิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ
ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ
จำนวนตามกลุ่มอาชีพ

เจตคติที่มีต่อการเรียน	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างไม้ (N=74)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างปูน (N=39)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างยนต์เบื้องต้น (N=29)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
8. เนื้อหาที่เสนอมีความชัดเจนเข้าใจง่าย						
8.1 บทที่ 1 เรื่อง ความหมายและหลักการพัฒนาชุมชน	4.58	0.62	4.67	0.77	4.94	0.19
8.2 บทที่ 2 เรื่อง วิธีการและกระบวนการปฏิบัติงาน พัฒนาชุมชน	4.47	0.58	4.28	0.60	4.45	0.51
8.3 บทที่ 3 เรื่อง นโยบายการพัฒนาชุมชน	4.12	0.81	4.00	0.89	4.41	0.68
8.4 บทที่ 4 เรื่อง งานพัฒนาชุมชน	4.04	0.97	4.23	0.87	4.17	0.80
8.5 บทที่ 5 เรื่อง การทำงานกับประชาชนและ การสร้างมนุษยสัมพันธ์	4.11	0.80	4.38	0.63	4.41	0.78
8.6 บทที่ 6 โครงการที่สำคัญตามนโยบายรัฐ	4.20	0.76	4.31	0.73	4.28	0.70
8.7 บทที่ 7 ทักษะการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนใน หน่วยทหาร ตามนโยบายผู้บังคับบัญชา	4.22	0.53	4.33	0.48	4.12	0.57
รวม	3.96	0.72	4.13	0.61	4.29	0.58

จากค่าสถิติตารางที่ 25 เมื่อพิจารณาระดับเจตคติต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการจำแนกตามกลุ่มอาชีพ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมดพบว่า ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ มีเจตคติที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) พบว่า ในส่วนของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 8.1 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเรื่องความหมายและหลักการพัฒนาชุมชนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.58$) รองลงมาได้แก่ ท่านชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน ($\bar{X}=4.55$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ข้อ 4 กล่าวคือ การเรียนด้วยคู่มือการเรียนโดยมีครูฝึกคอยควบคุม ทำให้นักเรียนใกล้ชิดกับครูมากขึ้น ($\bar{X}=3.64$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน มีเจตคติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1 กล่าวคือ ท่านชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน ($\bar{X}=4.75$) รองลงมาได้แก่ เนื้อหาที่เสนอเรื่องความหมายและหลักการพัฒนาชุมชน มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.67$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ข้อ 4 กล่าวคือ การเรียนด้วยคู่มือการเรียนทำให้นักเรียนใกล้ชิดครูมากขึ้น ($\bar{X}=3.15$)

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมระดับเจตคติต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการโดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น มีเจตคติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดีเช่นกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 8.1 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเรื่องความหมายและหลักการพัฒนาชุมชนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.94$) รองลงมาได้แก่ ท่านชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน ($\bar{X}=4.66$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ข้อ 4 กล่าวคือ การเรียนด้วยคู่มือการเรียนโดยมีครูฝึกคอยควบคุมทำให้นักเรียนใกล้ชิดครูมากขึ้น ($\bar{X}=3.83$)

ตารางที่ 26 เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียน วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ จำนวนตามกลุ่มอาชีพ

เจตคติที่มีต่อการเรียน	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างไม้ (N=74)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างปูน (N=39)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างยนต์เบื้องต้น (N=29)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน</u>						
1. การเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้ท่านมีความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนมากขึ้น	4.21	0.52	4.03	0.06	4.11	0.69
2. การเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้มั่นใจว่า สามารถนำความรู้ไปทำประโยชน์ให้กับชุมชนได้	4.20	0.58	4.11	0.53	4.12	0.63
3. ท่านเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ด้วยความสนใจจริง ๆ	4.07	0.51	4.06	0.55	4.11	0.84
4. ในการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ท่านได้พยายามตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด	4.27	0.49	4.21	0.41	4.00	0.99
5. ท่านพยายาม ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามกำหนดเวลาเสมอ	4.26	0.36	4.15	0.37	4.03	0.96
6. การฝึกงานพัฒนาชุมชน ทำให้ท่านมีความมั่นใจ ที่จะทำประโยชน์ให้ชุมชนมากขึ้น	4.14	0.46	4.19	0.21	4.27	0.50
7. ผลงานจากการที่ได้พัฒนาชุมชน ทำให้เกิดความรู้สึกภูมิใจ	4.24	0.57	4.05	0.76	3.97	0.97
8. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น	4.59	0.46	4.00	0.84	4.15	0.79

ตารางที่ 26(ต่อ) เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียน วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ
ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ
จำนวนตามกลุ่มอาชีพ

เจตคติที่มีต่อการเรียน	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างไม้ (N=74)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างปูน (N=39)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างยนต์เบื้องต้น (N=29)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
9. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.19	0.45	4.04	0.64	4.06	0.76
10. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้สามารถปรับตนเองเข้ากับ ผู้อื่นได้มากขึ้น	4.00	0.55	4.15	0.41	4.16	0.64
11. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้รู้จักแก้ปัญหาในการทำงานได้	4.07	0.47	3.98	0.98	4.07	0.93
12. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้มีความอดทน สุขุม รอบคอบ มากขึ้น	4.22	0.45	3.99	0.89	4.11	0.86
รวม	4.21	0.49	4.09	0.56	4.10	0.79

จากค่าสถิติตารางที่ 26 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามกลุ่มอาชีพ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.21$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 8 กล่าวคือ วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น ($\bar{X}=4.59$) รองลงมา ได้แก่ ในการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ท่านได้พยายามตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด ($\bar{X}=4.27$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้สามารถปรับตนเองเข้ากับผู้อื่นได้มากขึ้น ($\bar{X}=4.00$)

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวม จากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.09$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดีเช่นกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 4 กล่าวคือ ในการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ท่านได้พยายามตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด ($\bar{X}=4.21$) รองลงมาได้แก่ การฝึกงานพัฒนาชุมชน ทำให้ท่านมีความมั่นใจที่จะทำประโยชน์ให้ชุมชนมากขึ้น ($\bar{X}=4.19$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ วิชาการพัฒนาชุมชนทำให้รู้จักแก้ปัญหาในการทำงานได้ ($\bar{X}=3.98$)

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวม จากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่าทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์ - เบื้องต้น มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.10$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดี เช่นเดียวกับทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ และทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 6 กล่าวคือ การฝึกงานพัฒนาชุมชน ทำให้ท่านมีความมั่นใจที่จะทำประโยชน์ให้ชุมชนมากขึ้น ($\bar{X}=4.27$) รองลงมาได้แก่ วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้สามารถปรับตนเองเข้ากับผู้อื่นได้มากขึ้น ($\bar{X}=4.16$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผลงานจากการที่ได้พัฒนาชุมชนทำให้เกิดความรู้สึกภูมิใจ ($\bar{X}=3.97$)

ตารางที่ 27 เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียน วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการเรียน	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (N=18)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยพลาริการ ส่งกำลังน้ำมัน (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยบริการ กรมพลาริการทหารบก (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันอากาศโยธิน (N=16)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียน</u>								
1. ชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน	4.83	0.38	4.50	0.61	4.60	0.68	4.25	0.86
2. คู่มือการเรียนมีส่วนช่วยการเรียนของท่านได้ดี	4.17	0.79	3.85	0.75	3.65	0.81	4.06	0.68
3. การใช้คู่มือการเรียนประกอบการเรียนทำให้ไม่ สิ้นเปลืองเวลา	3.72	0.83	3.70	0.47	3.95	0.89	3.69	0.48
4. การเรียนด้วยคู่มือการเรียน โดยมีครูฝึกคอย ควบคุมทำให้ฝึกเรียนใกล้ชิดกับครูมากขึ้น	3.89	0.96	3.45	0.69	3.50	0.83	3.75	0.86
5. ท่านพอใจที่ทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการ เรียนด้วยคู่มือการเรียน	4.06	0.87	3.50	0.61	3.45	0.76	3.94	0.93
6. ท่านรู้จักวิธีการเรียน จากสิ่งที่ย้ายไป สิ่งที่ยาก ด้วยการใช้คู่มือการเรียน	3.94	0.60	4.15	0.67	3.95	0.69	4.00	0.73
7. การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการเรียนได้ผลดี	4.33	0.84	4.25	0.85	4.50	0.69	4.06	0.77
8. เนื้อหาที่เสนอมีความชัดเจนเข้าใจง่าย								
8.1 บทที่ 1 เรื่องความหมายและหลักการ พัฒนาชุมชน	4.67	0.77	4.45	0.51	4.55	0.60	4.69	0.60

ตารางที่ 27 (ต่อ) เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียน วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึก อาชีวะช่างไม้ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำนวนตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการเรียน	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (N=18)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยพลารธิการ สังกัดล้งน้ำมัน (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยบริการ กรมพลารธิการทหารบก (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันอากาศโยธิน (N=16)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
8.2 บทที่ 2 เรื่อง วิธีการและกระบวนการ ปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	4.56	0.51	4.70	0.57	4.25	0.55	4.38	0.62
8.3 บทที่ 3 เรื่อง นโยบายการพัฒนาชุมชน	4.33	0.77	4.05	0.76	4.00	0.92	4.13	0.81
8.4 บทที่ 4 เรื่อง งานพัฒนาชุมชน	4.33	0.91	4.25	0.97	3.80	1.06	3.75	0.86
8.5 บทที่ 5 เรื่อง การทำงานกับประชาชน และการสร้างมนุษยสัมพันธ์	4.33	0.59	3.75	0.85	4.30	0.73	4.06	0.93
8.6 บทที่ 6 โครงการที่สำคัญตามนโยบายรัฐ	4.28	0.67	4.25	0.85	4.25	0.64	4.00	0.89
8.7 บทที่ 7 ทักษะการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ของทหารกองประจำการ ตาม นโยบายผู้บังคับบัญชาและการ การสร้างมนุษยสัมพันธ์	4.33	0.59	3.75	0.85	4.30	0.73	4.06	0.93
	4.34	0.26	4.18	0.75	4.23	0.54	4.14	0.59
รวม	4.11	0.34	3.91	0.21	3.90	0.26	3.90	0.23

จากค่าสถิติตารางที่ 27 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการเรียนในด้านการยอมรับคู่มือการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมดพบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.11$) ซึ่งนับได้ว่ามีเจตคติอยู่ในเกณฑ์ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) พบว่าในส่วนของการทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1 กล่าวคือ ท่านชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน ($\bar{X}=4.83$) รองลงมาได้แก่ เนื้อหาที่เสนอเรื่องความหมายและหลักการพัฒนาชุมชนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.67$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การใช้คู่มือการเรียน ประกอบการเรียนทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลา ($\bar{X}=3.72$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการเรียนในด้านการยอมรับคู่มือการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยพลธิการส่งกำลังน้ำมัน ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมดพบว่าทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยพลธิการ-ส่งกำลังน้ำมัน มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.91$) ซึ่งนับได้ว่ามีเจตคติอยู่ในเกณฑ์ดี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 8.2 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเรื่องวิธีการและกระบวนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนมีความชัดเจน เข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.70$) รองลงมา ได้แก่ ท่านชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน ($\bar{X}=4.50$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การเรียนด้วยคู่มือการเรียน โดยมีครูฝึกคอยควบคุม ทำให้นักเรียนใกล้ชิดครูมากขึ้น ($\bar{X}=3.45$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการเรียนในด้านการยอมรับคู่มือการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยบริการ กรมพลธิการทหารบก ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.90$) ซึ่งนับได้ว่ามีเจตคติอยู่ในเกณฑ์ดีเช่นกันและข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1 กล่าวคือ ท่านชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน ($\bar{X}=4.60$) รองลงมาได้แก่ เนื้อหาที่เสนอเรื่องความหมายและหลักการพัฒนาชุมชนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.55$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การเรียนด้วยคู่มือการเรียน โดยมีครูฝึกคอยควบคุม ทำให้นักเรียนใกล้ชิดครูมากขึ้น ($\bar{X}=3.50$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการเรียน ในด้านการยอมรับ
 คู่มือการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการศึกษาวิชาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันอากาศโยธิน โดยส่วนรวมจาก
 ค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.90$) เช่นเดียวกันกับ
 ทหารกองประจำการที่เข้ารับการศึกษาวิชาชีพช่างไม้สังกัดอื่น ๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว
 ข้างต้นและข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 8.1 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเรื่องความ
 หมายและหลักการพัฒนาชุมชนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.69$) รองลงมาได้แก่
 เนื้อหาที่เสนอเรื่องวิธีการ และกระบวนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.38$) และ เนื้อหาที่เสนอเรื่องงานพัฒนาชุมชนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=3.75$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่การใช้คู่มือการเรียนประกอบการเรียน
 ทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลา ($\bar{X}=3.69$)

ตารางที่ 28 เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียน วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึก อาชีพร่างไม้ในการฝึกอาชีพ เพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการเรียน	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (N=18)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยพลาริการ ส่งกำลังน้ำมัน (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยบริการ กรมพลาริการทหารบก (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันอากาศโยธิน (N=16)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการ</u>								
<u>พัฒนาชุมชน</u>								
1. การเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้ท่านมีความ รู้ด้านการพัฒนาชุมชนมากขึ้น	4.33	0.51	4.16	0.49	4.11	0.37	4.26	0.70
2. การเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้มั่นใจว่า สามารถนำความรู้ไปทำประโยชน์ให้กับชุมชนได้	4.21	0.70	4.26	0.51	4.00	0.61	4.33	0.45
3. ท่านเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ด้วยความสนใจ จริงๆ	4.06	0.49	4.17	0.59	4.06	0.40	4.00	0.56
4. ในการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ท่านได้ พยายามตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด	4.00	0.58	4.06	0.54	4.33	0.42	4.67	0.42
5. ท่านพยายาม ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ตามกำหนดเวลาเสมอ	4.17	0.24	4.26	0.24	4.17	0.43	4.42	0.51
6. การฝึกงานพัฒนาชุมชน ทำให้ท่านมีความมั่นใจ ที่จะทำประโยชน์ให้ชุมชนมากขึ้น	4.06	0.49	4.06	0.61	4.21	0.24	4.21	0.51
7. ผลงานจากการที่ได้พัฒนาชุมชน ทำให้เกิดความ รู้สึกภูมิใจ	4.21	0.70	4.33	0.70	4.16	0.51	4.26	0.37

ตารางที่ 28 (ต่อ) เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียน วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการเรียน	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (N=18)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยพลารธิการ ส่งกำลังน้ำมัน (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยบริการ กรมพลารธิการทหารบก (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันอากาศโยธิน (N=16)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
8. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้เกิดความคิด สร้างสรรค์มากขึ้น	4.61	0.49	4.67	0.49	4.53	0.42	4.53	0.42
9. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้รู้จักทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้	4.00	0.24	4.06	0.49	4.47	0.59	4.21	0.49
10. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้สามารถปรับตนเอง เข้ากับผู้อื่นได้มากขึ้น	3.94	0.51	4.02	0.61	3.89	0.58	4.16	0.51
11. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้รู้จักแก้ปัญหาในการ ทำงานได้	4.17	0.42	3.98	0.51	4.06	0.54	4.05	0.40
12. วิชาการพัฒนาชุมชนทำให้มีความอดทน สุขุม รอบคอบ มากขึ้น	4.37	0.40	4.21	0.61	4.23	0.54	4.06	0.24
รวม	4.18	0.34	4.19	0.58	4.19	0.45	4.26	0.41

จากค่าสถิติตารางที่ 28 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการเรียนในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.18$) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์เจตคติที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ข้อ 8 กล่าวคือวิชาการพัฒนาชุมชนทำให้มีความอดทน สุขุม รอบคอบมากขึ้น ($\bar{X}=4.61$) รองลงมา ได้แก่ วิชาการพัฒนาชุมชนทำให้ท่านมีความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนมากขึ้น ($\bar{X}=4.33$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาการพัฒนาชุมชนทำให้สามารถปรับตนเองเข้ากับผู้อื่นได้มากขึ้น ($\bar{X}=3.94$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยพลาธิการส่งกำลังน้ำมัน ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.19$) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์เจตคติที่ดี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ข้อ 8 กล่าวคือ วิชาการพัฒนาชุมชนทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น ($\bar{X}=4.67$) รองลงมา ได้แก่ ผลงานจากการที่ได้พัฒนาชุมชนทำให้เกิดความรู้สึกรักภูมิใจ ($\bar{X}=4.33$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้รู้จักแก้ปัญหาในการทำงานได้ ($\bar{X}=3.98$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการเรียน ในระดับการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยบริการ กรมพลาธิการทหารบก ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.19$) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์เจตคติที่ดี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ข้อ 8 กล่าวคือ วิชาการพัฒนาชุมชนทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น ($\bar{X}=4.53$) รองลงมาได้แก่ วิชาการพัฒนาชุมชนทำให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{X}=4.47$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้สามารถปรับตนเองเข้ากับผู้อื่นได้มากขึ้น ($\bar{X}=3.89$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันอากาศโยธิน ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.26$) ซึ่งอยู่ในเกณฑ์เจตคติที่ดี เช่นเดียวกับทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดอื่น ๆ ดังได้กล่าว

มาแล้ว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 4 กล่าวคือในการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ท่านได้พยายามตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด ($\bar{X}=4.67$) รองลงมาได้แก่วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น ($\bar{X}=4.53$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ท่านเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนด้วยความสนใจจริง ๆ ($\bar{X}=4.00$)

ตารางที่ 29 เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียน วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน ในการฝึกอาชีพ เพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ จำนวนตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการเรียน	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างปูน สังกัดกองพันทหารม้า ที่ 3 รักษาพระองค์ (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างปูน สังกัดกองพันอากาศ- โยธิน (N=19)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียน</u>				
1. ชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน	4.85	0.13	4.63	0.76
2. คู่มือการเรียนมีส่วนช่วยการเรียนของท่านได้ดี	3.55	0.51	3.84	0.83
3. การใช้คู่มือการเรียนประกอบการเรียนทำให้ไม่ สิ้นเปลืองเวลา	4.00	0.00	3.63	0.83
4. การเรียนด้วยคู่มือการเรียน โดยมีครูฝึกคอยควบคุม ทำให้นักเรียนใกล้ขีดครุมากขึ้น	3.00	0.00	3.32	0.89
5. ท่านพอใจที่ทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการสอนด้วยคู่มือการเรียน	3.15	0.37	3.84	0.76
6. ท่านรู้จักวิธีการเรียนจากสิ่งที่ยากไป สิ่งที่ยาก ด้วยการ ใช้คู่มือการเรียน	4.15	0.37	4.05	0.62
7. การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการเรียนได้ผลดี	4.84	0.45	4.16	0.83
8. เนื้อหาที่เสนอมีความชัดเจนเข้าใจง่าย				
8.1 บทที่ 1 เรื่อง ความหมายและหลักการพัฒนาชุมชน	4.75	0.55	4.58	0.96
8.2 บทที่ 2 เรื่อง วิธีการและกระบวนการปฏิบัติงาน พัฒนาชุมชน	4.10	0.55	4.47	0.61
8.3 บทที่ 3 เรื่อง นโยบายการพัฒนาชุมชน	3.75	0.91	4.26	0.81
8.4 บทที่ 4 เรื่อง งานพัฒนาชุมชน	4.20	0.95	4.26	0.81
8.5 บทที่ 5 เรื่อง การทำงานกับประชาชนและการ สร้างมนุษยสัมพันธ์	4.50	0.61	4.26	0.65

ตารางที่ 29 (ต่อ) เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียน วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับ
ทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน ในการฝึกอาชีพ
เพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ

เจตคติที่มีต่อการเรียน	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างปูน สังกัดกองพันทหารม้า ที่ 3 รักษาพระองค์ (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างปูน สังกัดกองพันอากาศ- โยธิน (N=19)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
8.6 บทที่ 6 โครงการที่สำคัญตามนโยบาย	4.50	0.61	4.11	0.81
8.7 บทที่ 7 ทักษะการฝึก การปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ในหน่วยทหาร ตามนโยบายผู้บังคับบัญชา	4.50	0.61	4.16	0.83
รวม	3.96	0.46	3.97	0.42

จากค่าสถิติตารางที่ 29 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.96$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดีและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 1 กล่าวคือ ท่านชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน ($\bar{X}=4.85$) รองลงมา ได้แก่ การทบทวนบทเรียนโดยใช้คู่มือการเรียนได้ผลดี ($\bar{X}=4.84$) เนื้อหาที่เสนอเรื่องความหมายและหลักการพัฒนาชุมชน มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.75$) ส่วนข้อ 8.5 ถึง ข้อ 8.7 พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากัน กล่าวคือส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การเรียนด้วยคู่มือการเรียน โดยมีครูฝึกคอยควบคุมทำให้นักเรียนใกล้ขีดครุมากขึ้น ($\bar{X}=3.00$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน สังกัด กองพันอากาศโยธิน ในการฝึกอาชีพเพื่อพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมดพบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.97$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดีเช่นกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1 กล่าวคือ ท่านชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน ($\bar{X}=4.63$) รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาที่เสนอเรื่องความหมายและหลักการพัฒนาชุมชน มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.58$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การเรียนด้วยคู่มือการเรียน โดยมีครูฝึกคอยควบคุม ทำให้นักเรียนใกล้ขีดครุมากขึ้น ($\bar{X}=3.32$)

ตารางที่ 30 เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการเรียน	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ข้างปุน สังกัดกองพันทหารม้า ที่ 3 รักษาพระองค์ (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ข้างปุน สังกัดกองพันอากาศ โยธิน (N=19)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน</u>				
1. การเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้ท่านมีความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนมากขึ้น	4.05	0.52	4.17	0.55
2. การเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้มั่นใจว่า สามารถนำความรู้ไปทำประโยชน์ให้กับชุมชนได้	4.00	0.50	4.05	0.70
3. ท่านเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ด้วยความสนใจจริง ๆ	4.12	0.55	4.00	0.55
4. ในการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ท่านได้พยายามตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด	4.25	0.41	4.17	0.42
5. ท่านพยายาม ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามกำหนดเวลาเสมอ	4.17	0.24	4.13	0.49
6. การฝึกงานพัฒนาชุมชน ทำให้ท่านมีความมั่นใจ ที่จะทำประโยชน์ให้ชุมชนมากขึ้น	4.05	0.82	4.33	0.24
7. ผลงานจากการที่ได้พัฒนาชุมชน ทำให้เกิดความรู้สึกภูมิใจ	4.12	0.49	3.98	1.02
8. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น	4.02	0.70	3.98	0.98
9. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.05	0.82	4.02	0.46
10. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้สามารถปรับตนเองเข้ากับผู้อื่นได้มากขึ้น	4.15	0.24	4.15	0.58
11. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้รู้จักแก้ปัญหาในการทำงานได้	3.98	0.98	3.98	0.98
12. วิชาการพัฒนาชุมชนทำให้มีความอดทน สุขุม รอบคอบมากขึ้น	3.95	1.02	4.02	0.75
รวม	4.08	0.61	4.08	0.64

จากค่าสถิติตารางที่ 30 เมื่อพิจารณาระดับเจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน สิ่งกีดก้องพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.08$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 4 กล่าวคือ ในการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนท่านได้พยายามตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด ($\bar{X}=4.25$) รองลงมาได้แก่ ท่านพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามกำหนดเวลาเสมอ ($\bar{X}=4.17$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ วิชาการพัฒนาชุมชนทำให้มีความอดทนสุขุม รอบคอบมากขึ้น ($\bar{X}=3.95$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน สิ่งกีดก้องพันอากาศโยธิน ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการโดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.08$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดีเช่นกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 6 กล่าวคือ การฝึกงานพัฒนาชุมชนทำให้ท่านมีความมั่นใจที่จะทำประโยชน์ให้ชุมชนมากขึ้น ($\bar{X}=4.33$) รองลงมา ได้แก่ ข้อ 1 และ ข้อ 4 ซึ่งพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากัน กล่าวคือ การเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้ท่านมีความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนมากขึ้น ($\bar{X}=4.17$) และในการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ท่านได้พยายามตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด ($\bar{X}=4.17$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ $\bar{X}=3.98$ ซึ่งพบว่ามีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ผลงานจากการที่ได้พัฒนาชุมชนทำให้เกิดความรู้สึกภูมิใจ ($\bar{X}=3.98$) วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น ($\bar{X}=3.98$) และวิชาการพัฒนาชุมชนทำให้รู้จักแก้ปัญหาในการทำงานได้ ($\bar{X}=3.98$)

ตารางที่ 31 เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่วงต้นเบื้องต้น ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำนวนตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการเรียน	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่วงต้นเบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้า ที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 1 N=15)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่วงต้นเบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้า ที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 2 N=14)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียน</u>				
1. ชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน	4.66	0.48	4.50	0.52
2. คู่มือการเรียนมีส่วนช่วยการเรียนของท่านได้ดี	4.07	0.70	3.86	0.86
3. การใช้คู่มือการเรียนประกอบการเรียนทำให้ไม่ สิ้นเปลืองเวลา	4.52	0.51	4.64	0.50
4. การเรียนด้วยคู่มือการเรียน โดยมีครูฝึกคอยควบคุม ทำให้นักเรียนใกล้ขีดศรมากขึ้น	3.83	0.85	3.93	0.83
5. ท่านพอใจที่ทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการเรียนด้วยคู่มือการเรียน	3.39	0.88	4.21	0.70
6. ท่านรู้จักวิธีการเรียนจากสิ่งที่ยากไป สิ่งที่ยาก ด้วยการ ใช้คู่มือการเรียน	4.07	0.80	4.29	0.83
7. การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการเรียนได้ผลดี	4.17	0.80	4.14	0.86
8. เนื้อหาที่เสนอมีความชัดเจนเข้าใจง่าย				
8.1 บทที่ 1 เรื่อง ความหมายและหลักการพัฒนาชุมชน	4.87	0.19	5.00	0.00
8.2 บทที่ 2 เรื่อง วิธีการและกระบวนการปฏิบัติงาน พัฒนาชุมชน	4.45	0.51	4.29	0.47
8.3 บทที่ 3 เรื่อง นโยบายการพัฒนาชุมชน	4.41	0.68	4.50	0.76
8.4 บทที่ 4 เรื่อง งานพัฒนาชุมชน	4.17	0.80	4.29	0.83

ตารางที่ 31 (ต่อ) เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคู่มือการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับ
ทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างยนต์เบื้องต้น ใน
การฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการเรียน	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ข้างยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้า ที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 1 N=15)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ข้างยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้า ที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 2 N=14)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
8.5 บทที่ 5 เรื่อง การทำงานกับประชาชนและ การสร้างมนุษยสัมพันธ์	4.41	0.78	4.57	0.76
8.6 บทที่ 6 เรื่อง โครงการที่สำคัญตามนโยบายรัฐ	4.28	0.70	4.29	0.73
8.7 บทที่ 7 ทักษะการฝึกปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนในหน่วย ทหารตามนโยบายผู้บังคับบัญชา	4.16	0.45	4.07	0.68
รวม	4.25	0.66	4.33	0.64

จากค่าสถิติตารางที่ 31 เมื่อพิจารณาในภาพรวมเจตคติต่อการเรียนในด้านการยอมรับคู่มือการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 1) ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.25$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 8.1 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเรื่องความหมายและหลักการพัฒนาชุมชนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.87$) รองลงมา ได้แก่ ท่านชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการเรียน ($\bar{X}=4.66$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 5 กล่าวคือ ท่านพอใจเมื่อทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการเรียนด้วยคู่มือการเรียน ($\bar{X}=3.39$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมเจตคติต่อการเรียนในด้านการยอมรับคู่มือการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 2) ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.33$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดีเช่นกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 8.1 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเรื่องความหมายและหลักการพัฒนาชุมชน มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=5.00$) รองลงมา ได้แก่ การใช้คู่มือการเรียนประกอบการเรียนทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลา ($\bar{X}=4.64$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ คู่มือการเรียนมีส่วนช่วยการเรียนของท่านได้ดี ($\bar{X}=3.86$)

ตารางที่ 32 เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่วงยนต์เบื้องต้น ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำนวนตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการเรียน	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่วงยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้า ที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 1 N=15)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่วงยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้า ที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 2 N=14)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน</u>				
1. การเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้ท่านมีความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนมากขึ้น	4.13	0.58	4.08	0.79
2. การเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้มั่นใจว่า สามารถนำความรู้ไปทำประโยชน์ให้กับชุมชนได้	4.18	0.77	4.06	0.48
3. ท่านเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ด้วยความสนใจจริง ๆ	4.06	0.92	4.15	0.76
4. ในการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชน ท่านได้พยายามตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด	3.99	1.02	4.01	0.97
5. ท่านพยายาม ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามกำหนดเวลาเสมอ	4.07	0.85	3.98	1.07
6. การฝึกงานพัฒนาชุมชน ทำให้ท่านมีความมั่นใจ ที่จะทำประโยชน์ให้ชุมชนมากขึ้น	4.32	0.78	4.22	0.72
7. ผลงานจากการที่ได้พัฒนาชุมชน ทำให้เกิดความรู้สึกภูมิใจ	3.89	1.05	4.05	0.89
8. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น	4.22	0.72	4.08	0.86
9. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.04	0.97	4.07	0.56
10. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้สามารถปรับตนเองเข้ากับผู้อื่นได้มากขึ้น	4.12	0.56	4.19	0.71
11. วิชาการพัฒนาชุมชน ทำให้รู้จักแก้ปัญหาในการทำงานได้	3.99	1.02	4.15	0.84
12. วิชาการพัฒนาชุมชนทำให้มีความอดทน สุขุม รอบคอบมากขึ้น	4.16	0.87	4.06	0.85
รวม	4.10	0.84	4.09	0.79

จากค่าสถิติตารางที่ 32 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการเรียนในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 1) ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.10$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 6 กล่าวคือ การฝึกงานพัฒนาชุมชนทำให้ท่านมีความมั่นใจที่จะทำประโยชน์ให้ชุมชนมากขึ้น ($\bar{X}=4.32$) รองลงมาได้แก่ วิชาการพัฒนาชุมชนทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น ($\bar{X}=4.22$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือผลงานจากการที่ได้พัฒนาชุมชนทำให้เกิดความรู้สึกภูมิใจ ($\bar{X}=3.89$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 2) ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.09$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดีเช่นเดียวกับทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 1) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 6 กล่าวคือ การฝึกงานพัฒนาชุมชน ทำให้ท่านมีความมั่นใจ ที่จะทำประโยชน์ให้ชุมชนมากขึ้น ($\bar{X}=4.22$) รองลงมาได้แก่ วิชาการพัฒนาชุมชนทำให้สามารถปรับตนเองเข้ากับผู้อื่นได้มากขึ้น ($\bar{X}=4.19$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ท่านพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามกำหนดเวลาเสมอ ($\bar{X}=3.98$)

ตารางที่ 33 เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (N=74)

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพ</u>			
1. ท่านชอบการเรียนรู้โดยใช้คู่มือการฝึกอาชีพ	4.24	0.44	มาก
2. คู่มือการฝึกอาชีพมีส่วนช่วยการเรียนรู้ของท่านได้ดี	4.24	0.43	มาก
3. การใช้คู่มือการฝึกอาชีพประกอบการเรียนทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลา	4.35	0.58	มาก
4. การเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพ โดยมีครูฝึกคอยควบคุมทำให้นักเรียนใกล้ชิดกับครูมากขึ้น	4.08	0.40	มาก
5. ท่านพอใจที่ทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพ	4.14	0.48	มาก
6. ท่านรู้จักวิธีการเรียน จากสิ่งที่ยากไปหายาก ด้วยการใช้อคู่มือการฝึกอาชีพ	4.45	0.50	มาก
7. การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพได้ผลดี	4.97	0.16	มากที่สุด
8. เนื้อหาที่เสนอมีความชัดเจนเข้าใจง่าย			
8.1 บทที่ 1 เรื่อง เครื่องมือวัด	4.22	0.45	มาก
8.2 บทที่ 2 เรื่อง เครื่องทั่วไป	4.49	0.53	มาก
8.3 บทที่ 3 เรื่อง เลื่อยและวิธีการใช้งาน	4.16	0.50	มาก
8.4 บทที่ 4 เรื่อง กบไสไม้และวิธีการใช้งาน	4.19	0.51	มาก
8.5 บทที่ 5 เรื่อง สี่ , ส่วาน และวิธีการใช้งาน	4.27	0.53	มาก
8.6 บทที่ 6 ทักษะการปฏิบัติงานช่างไม้ : การทำ, แก้วแบบมีเท้าขน, การทำม้านั่งสนาม และการทำตู้เสื้อผ้าเด็ก	4.59	0.52	มากที่สุด
รวม	4.12	0.35	มาก

จากค่าสถิติตารางที่ 33 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมดพบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.12$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดีและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในเรื่องเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ พบว่า ข้อ 7 และ ข้อ 8.6 ตรงกับเจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับในคู่มือการฝึกอาชีพในระดับมากที่สุด กล่าวคือ การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพได้ผลดี ($\bar{X}=4.97$) และ เนื้อหาที่เสนอเพื่อการฝึกปฏิบัติการทำเก้าอี้แบบมีเท้าแขน การทำม้านั่งสนามและการทำตุ้เสื้อผ้าเด็กมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.59$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพ โดยมีครูฝึกคอยควบคุม ทำให้นักเรียนใกล้ชิดกับครูมากขึ้น ($\bar{X}=4.08$)

ตารางที่ 34 เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (N=74)

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>ในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ</u>			
1. การฝึกอาชีพทำให้มั่นใจว่า สามารถจะนำไปประกอบอาชีพ ทำประโยชน์ให้กับครอบครัวได้	4.10	0.87	มาก
2. การฝึกอาชีพทำให้มั่นใจว่า สามารถจะนำไปทำประโยชน์ให้กับชุมชนได้	4.11	0.85	มาก
3. ท่านฝึกอาชีพนี้ ด้วยความสมัครใจและสนใจจริง ๆ	4.29	0.65	มาก
4. ในการฝึกอาชีพ ท่านได้พยายามตั้งใจทำให้ดีที่สุด	4.17	0.82	มาก
5. ท่านพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้เสร็จตามกำหนดเวลาเสมอ	4.14	0.85	มาก
6. การฝึกอาชีพ ทำให้เกิดความชำนาญงานมากขึ้น	4.17	0.79	มาก
7. ผลงานที่ได้จากการฝึกอาชีพทำให้รู้สึกภูมิใจ	4.35	0.70	มาก
8. การฝึกอาชีพทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น	4.08	0.86	มาก
9. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	4.12	0.86	มาก
10. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักการแก้ปัญหาในการทำงานได้	4.00	0.89	มาก
11. การฝึกอาชีพทำให้สามารถดัดแปลงผลงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม	4.17	0.82	มาก
12. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักใช้เครื่องมือได้เหมาะสมกับงาน	4.18	0.75	มาก
13. การฝึกอาชีพทำให้มีความอดทน สุขุม รอบคอบมากขึ้น	4.04	0.87	มาก
14. อาชีพที่ฝึก สามารถยึดเป็นอาชีพในอนาคตได้	4.17	0.78	มาก
15. ท่านอยากประกอบอาชีพที่ได้รับการฝึกเมื่อปลดประจำการแล้ว	4.11	0.75	มาก
รวม	4.14	0.78	มาก

จากค่าสถิติตารางที่ 34 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมดพบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.14$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในเรื่องเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ พบว่าทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้มีเจตคติต่อการฝึกอาชีพในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 7 ผลงานที่ได้จากการฝึกอาชีพทำให้รู้สึกภูมิใจ ($\bar{X}=4.35$) รองลงมา ได้แก่ ท่านฝึกอาชีพนี้ด้วยความสมัครใจ และสนใจจริง ๆ ($\bar{X}=4.29$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การฝึกอาชีพทำให้รู้จักแก้ปัญหาในการทำงานได้ ($\bar{X}=4.00$)

ตารางที่ 35 เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (N=18)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยพลาริการ สงก่าลิ่งน้ำมัน (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยบริการ กรม- พลาริการทหารบก(N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันอากาศโยธิน (N=16)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพ</u>								
1. ชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการฝึกอาชีพ	4.42	0.51	4.16	0.37	4.11	0.32	4.33	0.49
2. คู่มือการฝึกอาชีพมีส่วนช่วยการเรียนของท่านได้ดี	4.42	0.51	4.21	0.42	4.00	0.00	4.33	0.49
3. การใช้คู่มือการฝึกอาชีพประกอบการเรียนทำให้ ไม่สิ้นเปลืองเวลา	4.36	0.50	4.58	0.61	4.28	0.46	4.16	0.70
4. การเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพ โดยมีครูฝึกคอย ควบคุม ทำให้นักเรียนใกล้ชิดครูมากขึ้น	4.26	0.45	4.05	0.40	4.00	0.00	4.00	0.49
5. ท่านพอใจที่ทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพ	4.26	0.56	4.16	0.69	4.06	0.24	4.06	0.24
6. ท่านรู้จักวิธีการเรียน จากสิ่งที่ย้ายไปหายาก ด้วยการใช้คู่มือการฝึกอาชีพ	4.42	0.51	4.37	0.50	4.33	0.49	4.67	0.49
7. การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพได้ผลดี	4.79	0.42	4.47	0.51	4.50	0.51	4.61	0.61

ตารางที่ 35 (ต่อ) เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคัมมือการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (N=18)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยพลาริการ สังกัดกำลังน้ำมัน (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยบริการ กรม- พลาริการทหารบก(N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันอากาศโยธิน (N=16)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
8. เนื้อหาที่เสนอมีความชัดเจนเข้าใจง่าย								
8.1 บทที่ 1 เรื่อง เครื่องมือวัด	4.47	0.51	4.16	0.37	4.06	0.24	4.17	0.51
8.2 บทที่ 2 เรื่อง เครื่องมือทั่วไป	4.53	0.51	4.21	0.42	4.56	0.51	4.67	0.59
8.3 บทที่ 3 เรื่อง เลื่อยและวิธีการใช้	4.53	0.51	4.16	0.37	4.06	0.24	3.89	0.58
8.4 บทที่ 4 เรื่อง กบไสไม้และวิธีการใช้งาน	4.53	0.51	4.16	0.37	4.22	0.43	3.83	0.51
8.5 บทที่ 5 เรื่อง สิว, ส่วนและวิธีการใช้งาน	4.58	0.51	3.21	0.42	4.33	0.49	3.94	0.54
8.6 บทที่ 6 ทักษะการปฏิบัติการงานช่างไม้ : ทำเก้าอี้แบบมีเท้าขน, การทำ ม้านั่งสนามและการทำตู้เสื้อผ้าเด็ก	5.00	0.00	5.00	0.00	4.94	0.24	4.94	0.24
รวม	4.29	0.46	4.06	0.38	4.03	0.54	4.08	0.49

จากค่าสถิติตารางที่ 35 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.29$) ซึ่งนับได้ว่ามีเจตคติอยู่ในเกณฑ์ที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 8.6 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติ เรื่องการทำแก้อัแบบมีเท้าแขน, การทำม้านั่งสนาม และการทำตุ้เสื้อผ้าเด็ก มีเนื้อหาชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=5.00$) รองลงมาได้แก่การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพได้ผลดี ($\bar{X}=4.79$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีจำนวน 2 ข้อ กล่าวคือ การเรียนด้วยแบบเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพ โดยมีครูฝึกคอยควบคุม ทำให้ใกล้ขีดครุมากขึ้น ($\bar{X}=4.26$) และทำนพอใจที่ทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพ ($\bar{X}=4.26$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยพลธิการส่งกำลังน้ำมัน โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.06$) ซึ่งนับได้ว่ามีเจตคติอยู่ในเกณฑ์ที่ดีนั่นเอง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 8.6 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเพื่อการฝึกทักษะการปฏิบัติ เรื่องการทำแก้อัแบบมีเท้าแขน การทำม้านั่งสนามและการทำตุ้เสื้อผ้าเด็ก มีเนื้อหาชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=5.00$) รองลงมา ได้แก่ การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพได้ผลดี ($\bar{X}=4.47$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 4 กล่าวคือ การเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพ โดยมีครูฝึกคอยควบคุมทำให้นักเรียนใกล้ขีดครุมากขึ้น ($\bar{X}=4.05$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยบริการ กรมพลธิการทหารบก ในส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.03$) ซึ่งนับได้ว่ามีเจตคติอยู่ในเกณฑ์ดีเช่นกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 8.6 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติ เรื่องการทำแก้อัแบบมีเท้าแขน, การทำม้านั่งสนาม และการทำตุ้เสื้อผ้าเด็ก มีเนื้อหาที่ชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.94$) รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาที่เสนอเรื่องเครื่องมือทั่วไป มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.56$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ คู่มือการฝึกอาชีพมีส่วนช่วยการเรียนของท่านได้ดี ($\bar{X}=4.00$) และการเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพ โดยมีครูฝึกคอยควบคุม ทำให้นักเรียนใกล้ขีดครุมากขึ้น ($\bar{X}=4.00$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันอากาศโยธิน โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.08$) ซึ่งนับได้ว่ามีเจตคติอยู่ในเกณฑ์ดีเช่นเดียวกับทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้สังกัด อื่น ๆ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 8.6 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติ การทำแก้อัฒบมีเท้าแขน การทำม้านั่งสนาม และการทำตุ้เสื้อผ้าเด็กมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.94$) รองลงมา พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากันได้แก่ ท่านรู้จักการเรียนจากสิ่งที้ง่ายไปหาสิ่งที่ยาก ด้วยการใช้คู่มือการฝึกอาชีพ ($\bar{X}=4.67$) และ เนื้อหาที่เสนอเรื่องเครื่องมือทั่วไปมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.67$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เนื้อหาที่เสนอเรื่องกบไสไม้ และวิธีการใช้งานมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=3.83$)

ตารางที่ 36 เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (N=18)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยพลาริการ สังกัดกึ่งน้ำมัน (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยบริการ กรมพลาริการทหารบก (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันอากาศโยธิน (N=16)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ</u>								
1. การฝึกอาชีพทำให้มั่นใจว่า สามารถจะนำไปประกอบอาชีพ ทำประโยชน์ให้กับครอบครัวได้	4.13	0.94	4.05	0.85	3.94	1.08	4.03	0.58
2. การฝึกอาชีพทำให้มั่นใจว่า สามารถจะนำไปทำประโยชน์ให้กับชุมชนได้	4.06	0.91	4.18	0.87	4.05	0.89	4.11	0.71
3. ท่านฝึกอาชีพนี้ด้วยความสมัครใจและสนใจจริงๆ	4.15	0.91	4.25	1.03	4.06	0.56	4.30	0.56
4. ในการฝึกอาชีพท่านได้พยายามตั้งใจทำให้ดีที่สุด	3.89	1.07	4.19	0.86	4.22	0.72	4.36	0.87
5. ท่านพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้เสร็จตามกำหนดเวลาเสมอ	4.34	0.95	4.16	0.86	4.01	0.84	4.06	0.97
6. การฝึกอาชีพ ทำให้เกิดความชำนาญงานมากขึ้น	4.15	0.91	4.05	0.85	4.12	0.56	4.32	0.76
7. ผลงานที่ได้จากการฝึกอาชีพทำให้รู้สึกภูมิใจ	4.36	0.85	4.43	0.77	4.19	0.86	4.43	0.84
8. การฝึกอาชีพทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น	4.06	0.97	4.08	1.03	4.15	0.92	4.16	0.92
9. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	4.08	0.79	4.15	0.91	4.04	0.85	4.19	0.98

ตารางที่ 36 (ต่อ) เจตคติที่มีต่อการเรียน ในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการเรียน	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (N=18)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยพลาริการ สังกัดล้งน้ำมัน (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยบริการ กรมพลาริการทหารบก (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันอากาศโยธิน (N=16)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
10. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักการแก้ปัญหาในการทำงานได้	3.96	1.03	4.06	0.91	3.98	1.05	3.99	1.02
11. การฝึกอาชีพทำให้สามารถดัดแปลงผลงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม	4.32	0.79	4.15	0.91	4.08	0.75	4.07	0.48
12. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักใช้เครื่องมือได้เหมาะสมกับงาน	4.32	0.86	4.13	0.94	4.12	0.84	4.14	0.92
13. การฝึกอาชีพทำให้มีความอดทน สุขุม รอบคอบมากขึ้น	4.07	0.85	3.94	1.02	4.05	0.94	4.18	0.95
14. อาชีพที่ฝึก สามารถยึดเป็นอาชีพในอนาคตได้	4.18	0.87	4.34	0.77	4.12	0.89	4.05	0.85
15. ท่านอยากประกอบอาชีพที่ได้รับการฝึกเมื่อปลดประจำการแล้ว	4.22	0.95	3.96	1.03	4.12	0.95	4.05	0.89
รวม	4.15	0.87	4.14	0.79	4.11	0.92	4.16	0.98

จากค่าสถิติตารางที่ 36 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.15$) ซึ่งนับได้ว่ามีเจตคติอยู่ในเกณฑ์ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 7 กล่าวคือ ผลงานที่ได้จากการฝึกอาชีพทำให้รู้สึกภูมิใจ ($\bar{X}=4.36$) รองลงมา ได้แก่ ท่านพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามกำหนดเวลาเสมอ ($\bar{X}=4.34$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ฝึกอาชีพนี้ด้วยความสมัครใจและสนใจจริง ๆ ($\bar{X}=3.89$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยพลารธิการส่งกำลังน้ำมัน โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.14$) ซึ่งนับได้ว่ามีเจตคติอยู่ในเกณฑ์ดีนั่นเอง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 7 กล่าวคือ ผลงานที่ได้จากการฝึกอาชีพอาชีพทำให้รู้สึกภูมิใจ ($\bar{X}=4.43$) รองลงมา ได้แก่ ท่านพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จตามกำหนดเวลาเสมอ ($\bar{X}=4.34$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การฝึกอาชีพทำให้อดทน สุขุม รอบคอบ มากขึ้น ($\bar{X}=3.94$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองร้อยบริการ กรมพลารธิการทหารบก โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.11$) ซึ่งนับได้ว่ามีเจตคติอยู่ในเกณฑ์ดีเช่นกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 3 กล่าวคือ ท่านฝึกอาชีพนี้ด้วยความสมัครใจและสนใจจริง ๆ ($\bar{X}=4.46$) รองลงมา ได้แก่ ในการฝึกอาชีพท่านได้พยายามตั้งใจหาอย่างดีที่สุด ($\bar{X}=4.22$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การฝึกอาชีพทำให้มั่นใจว่า สามารถจะนำไปประกอบอาชีพหาประโยชน์ให้กับครอบครัวได้ ($\bar{X}=3.94$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดกองพันอากาศโยธิน โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.16$) ซึ่งนับได้ว่ามีเจตคติอยู่ในเกณฑ์ดี เช่นเดียวกับกับทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ สังกัดอื่น ๆ ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 7 กล่าวคือ ผลงานที่ได้จากการฝึกอาชีพทำให้เกิดความรู้สึกภูมิใจ ($\bar{X}=4.43$) รองลงมา ได้แก่ ในการฝึกอาชีพท่านได้พยายามตั้งใจหาให้ดีที่สุด ($\bar{X}=4.36$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การฝึกอาชีพทำให้รู้จักแก้ปัญหาในการทำงานได้ ($\bar{X}=3.99$)

ตารางที่ 37 เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (N=39)

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการยอมรับในคู่มือการฝึกอาชีพ			
1. ชอบการเรียนรู้โดยใช้คู่มือการฝึกอาชีพ	4.08	0.84	มาก
2. คู่มือการฝึกอาชีพมีส่วนช่วยการเรียนรู้ของท่านได้ดี	4.05	0.76	มาก
3. การใช้คู่มือการฝึกอาชีพประกอบการเรียนทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลา	4.46	0.14	มาก
4. การเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพ โดยมีครูฝึกคอยควบคุมทำให้นักเรียนใกล้ชิดกับครูมากขึ้น	3.79	1.08	มาก
5. ท่านพอใจที่ทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพ	3.62	0.88	มาก
6. ท่านรู้จักวิธีการเรียน จากสิ่งที่ยากไปหายาก ด้วยการใช้อคู่มือการฝึกอาชีพ	3.64	1.01	มาก
7. การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพได้ผลดี	4.03	0.72	มาก
8. เนื้อหาที่เสนอมีความชัดเจนเข้าใจง่าย			
8.1 บทที่ 1 เรื่อง วัสดุสำหรับงานก่ออิฐ-ถือปูน	3.49	0.88	ปานกลาง
8.2 บทที่ 2 เรื่อง เครื่องมือช่างปูน	3.62	0.78	มาก
8.3 บทที่ 3 เรื่อง การก่ออิฐ	3.41	0.88	ปานกลาง
8.4 บทที่ 4 เรื่อง การฉาบปูน	3.23	0.96	ปานกลาง
8.5 บทที่ 5 เรื่อง การทำพื้นผิวและผนัง : หินล้าง-หินขัด	2.97	0.87	ปานกลาง
8.6 บทที่ 6 การประมาณค่าใช้จ่าย	3.00	0.92	ปานกลาง
8.7 บทที่ 7 ทักษะการปฏิบัติงานช่างปูน: การก่อกำแพงแนวตรง, การก่อเอน 45 องศาได้ห้องदान การก่อเสาสี่เหลี่ยมเล็ก-ใหญ่	3.66	0.87	มาก
รวม	3.64	0.67	มาก

จากค่าสถิติตารางที่ 37 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.64$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในเรื่องเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 3 กล่าวคือ การใช้คู่มือการฝึกอาชีพประกอบการเรียนทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลา ($\bar{X}=4.46$) รองลงมา ได้แก่ ท่านชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการฝึกอาชีพ ($\bar{X}=4.08$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เนื้อหาที่เสนอเรื่องการทำพื้นผิวและผนัง : หินล้าง-ขัด มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=2.97$)

ตารางที่ 38 เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (N=39)

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>ในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ</u>			
1. การฝึกอาชีพทำให้มั่นใจว่า สามารถจะนำไปประกอบอาชีพ ทำประโยชน์ให้กับครอบครัวได้	4.15	0.87	มาก
2. การฝึกอาชีพทำให้มั่นใจว่า สามารถจะนำไปทำประโยชน์ให้กับชุมชนได้	4.09	0.85	มาก
3. ท่านฝึกอาชีพนี้ ด้วยความสมัครใจและสนใจจริง ๆ	4.04	1.02	มาก
4. ในการฝึกอาชีพ ท่านได้พยายามตั้งใจทำได้ดีที่สุด	4.17	0.82	มาก
5. ท่านพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้เสร็จตามกำหนดเวลาเสมอ	4.17	0.75	มาก
6. การฝึกอาชีพ ทำให้เกิดความชำนาญงานมากขึ้น	4.12	0.75	มาก
7. ผลงานที่ได้จากการฝึกอาชีพทำให้รู้สึกภูมิใจ	4.06	0.82	มาก
8. การฝึกอาชีพทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น	4.17	0.58	มาก
9. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	4.06	0.68	มาก
10. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักการแก้ปัญหาในการทำงานได้	4.03	0.72	มาก
11. การฝึกอาชีพทำให้สามารถดัดแปลงผลงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม	3.97	0.77	มาก
12. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักใช้เครื่องมือได้เหมาะสมกับงาน	4.19	0.89	มาก
13. การฝึกอาชีพทำให้มีความอดทน สุขุม รอบคอบมากขึ้น	4.21	0.72	มาก
14. อาชีพที่ฝึก สามารถยึดเป็นอาชีพในอนาคตได้	4.05	0.85	มาก
15. ท่านอยากประกอบอาชีพที่ได้รับการฝึกเมื่อปลดประจำการแล้ว	4.23	0.74	มาก
รวม	4.11	0.85	มาก

จากค่าสถิติตารางที่ 38 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.11$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดีและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในเรื่องเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน พบว่า มีเจตคติต่อการฝึกอาชีพในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 15 กล่าวคือ ท่านอยากจะประกอบอาชีพที่ได้รับการฝึกเมื่อปลดประจำการแล้ว ($\bar{X}=4.23$) รองลงมาได้แก่ การฝึกอาชีพที่ให้มีความอดทน สุขุม รอบคอบมากขึ้น ($\bar{X}=4.21$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 11 กล่าวคือ การฝึกอาชีพ ทำให้สามารถดัดแปลงผลงานได้ดีขึ้นกว่าเดิม ($\bar{X}=3.97$)

ตารางที่ 39 เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการจำนวนตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างปูน สังกัดกองพัน- ทหารม้าที่ 3 รักษา พระองค์ (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างปูน สังกัดกองพัน อากาศโยธิน (N=19)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพ</u>				
1. ชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการฝึกอาชีพ	4.25	0.72	3.89	0.94
2. คู่มือการฝึกอาชีพมีส่วนช่วยการเรียนของท่านได้ดี	4.30	0.66	3.79	0.79
3. การใช้คู่มือการฝึกอาชีพประกอบการเรียนทำให้ไม่ สิ้นเปลืองเวลา	4.50	0.15	4.42	0.17
4. การเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพ โดยมีครูฝึกคอยควบคุม ทำให้หนักเรียนใกล้ชิดกับครูมากขึ้น	3.95	0.94	3.63	1.21
5. ท่านพอใจที่ทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการเรียนด้วย คู่มือการฝึกอาชีพ	3.60	0.75	3.63	1.07
6. ท่านรู้จักวิธีการเรียน จากสิ่งที่ยากไปหายาก ด้วยการ ใช้คู่มือการฝึกอาชีพ	3.65	0.99	3.63	1.07
7. การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพได้ผลดี	3.70	1.08	3.54	0.87
8. เนื้อหาที่เสนอมีความชัดเจนเข้าใจง่าย				
8.1 บทที่ 1 เรื่อง วัสดุสำหรับงานก่ออิฐ-ถือปูน	3.55	0.76	3.26	0.56
8.2 บทที่ 2 เรื่อง เครื่องมือช่างปูน	3.70	1.08	3.68	0.82
8.3 บทที่ 3 เรื่อง การก่ออิฐ	3.40	1.10	3.42	0.61
8.4 บทที่ 4 เรื่อง การฉาบปูน	3.15	1.09	3.32	0.82
8.5 บทที่ 5 เรื่อง การทำพื้นผิวและผนัง : หินล้าง-หินขัด	3.00	0.86	2.95	0.91

ตารางที่ 39 (ต่อ) เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างปูน สังกัดกองพัน ทหารม้าที่ 3 รักษา พระองค์ (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ช่างปูน สังกัดกองพัน อากาศโยธิน (N=19)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
8.6 บทที่ 6 การประมาณค่าใช้จ่าย	3.00	0.92	3.00	0.94
8.7 บทที่ 7 ทักษะการปฏิบัติงานช่างปูน การก่อกำแพง แนวตรง การก่อเอน 45 องศาได้ห้องคาน การก่อเสาสี่เหลี่ยมเหล็ก-ใหญ่	3.68	0.85	3.64	0.89
รวม	3.67	0.68	3.61	0.74

จากค่าสถิติตารางที่ 39 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.67$) ซึ่งนับได้ว่าอยู่ในเกณฑ์เจตคติที่ดีนั่นเอง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 3 กล่าวคือ การใช้คู่มือการฝึกอาชีพประกอบการเรียนทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลา ($\bar{X}=4.50$) รองลงมา ได้แก่ คู่มือการฝึกอาชีพ มีส่วนช่วยการเรียนของท่านได้ดี ($\bar{X}=4.30$) ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ $\bar{X}=3.00$ มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 8.5 และ ข้อ 8.6 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเรื่องการทำพื้นผิวและผนัง : หินล้าง-หัดขัด มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=3.00$) และ เนื้อหาที่เสนอเรื่อง การประมาณค่าใช้จ่าย มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=3.00$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน สังกัดกองพันอากาศโยธิน โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.61$) ซึ่งถือได้ว่าอยู่ในเกณฑ์เจตคติที่ดีเช่นเดียวกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 3 กล่าวคือ การใช้คู่มือการฝึกอาชีพ ประกอบการเรียนทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลา ($\bar{X}=4.42$) รองลงมา ได้แก่ ท่านชอบการเรียนโดยใช้แบบเรียนสำเร็จรูป ($\bar{X}=3.89$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 8.5 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเรื่องการทำพื้นผิวและผนัง : หินล้าง - หินขัด มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=2.95$)

ตารางที่ 40 เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน ในการฝึกอาชีพ เพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำนวนตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษา พระองค์ (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน สังกัดกองพันอากาศโยธิน (N=19)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ</u>				
1. การฝึกอาชีพทำให้มั่นใจว่า สามารถจะนำไปประกอบอาชีพ ทำประโยชน์ให้กับครอบครัวได้	4.02	0.89	4.05	0.58
2. การฝึกอาชีพทำให้มั่นใจว่า สามารถจะนำไปทำประโยชน์ให้กับชุมชนได้	4.05	0.75	4.12	0.69
3. ท่านฝึกอาชีพนี้ ด้วยความสมัครใจและสนใจจริง ๆ	3.98	1.02	3.96	0.60
4. ในการฝึกอาชีพ ท่านได้พยายามตั้งใจทำให้ดีที่สุด	4.12	0.81	4.22	0.63
5. ท่านพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้เสร็จตามกำหนดเวลาเสมอ	4.16	0.81	4.18	0.82
6. การฝึกอาชีพ ทำให้เกิดความชำนาญงานมากขึ้น	4.01	0.67	4.05	0.67
7. ผลงานที่ได้จากการฝึกอาชีพทำให้รู้สึกภูมิใจ	4.06	0.79	4.05	0.79
8. การฝึกอาชีพทำให้เกิดความคึกคัก เริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น	4.15	0.62	4.18	0.19
9. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	4.05	0.58	4.07	0.51
10. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักการแก้ปัญหาในการทำงานได้	4.12	0.81	4.13	0.68

ตารางที่ 40 (ต่อ) เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ
 ช่างปูน ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษา พระองค์ (N=20)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน สังกัดกองพันอากาศโยธิน (N=19)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
11. การฝึกอาชีพทำให้สามารถดัดแปลงผลงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม	4.32	0.68	3.98	0.80
12. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักใช้เครื่องมือได้เหมาะสมกับงาน	4.19	0.80	4.19	0.78
13. การฝึกอาชีพทำให้มีความอดทน สุขุม รอบคอบมากขึ้น	4.36	0.78	4.06	0.58
14. อาชีพที่ฝึก สามารถยึดเป็นอาชีพในอนาคตได้	4.08	0.70	4.01	0.97
15. ท่านอยากประกอบอาชีพที่ได้รับการฝึกเมื่อปลดประจำการแล้ว	4.15	0.73	4.30	0.70
รวม	4.12	0.75	4.10	0.89

จากค่าสถิติตารางที่ 40 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน สิ่งกีดกอนพื้นทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.12$) ซึ่งนับได้ว่าอยู่ในเกณฑ์เจตคติที่ดีนั่นเอง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 13 กล่าวคือการฝึกอาชีพทำให้มีความสุข รอบคอบมากขึ้น ($\bar{X}=4.36$) รองลงมา ได้แก่ การฝึกอาชีพทำให้สามารถดัดแปลงผลงานได้ดีขึ้นกว่าเดิม ($\bar{X}=4.32$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 3 กล่าวคือ ท่านฝึกอาชีพนี้ด้วยความสมัครใจและสนใจจริง ๆ ($\bar{X}=3.98$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างปุน สิ่งกีดกอนพื้นอากาศโยธิน โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.10$) ซึ่งนับได้ว่าอยู่ในเกณฑ์เจตคติที่ดี เช่นกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 15 กล่าวคือ ท่านอยากจะประกอบอาชีพที่ได้รับการฝึก เมื่อปลดประจำการแล้ว ($\bar{X}=4.30$) รองลงมา ได้แก่ ในการฝึกอาชีพท่านได้พยายามตั้งใจทำให้ดีที่สุด ($\bar{X}=4.22$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 3 กล่าวคือ ท่านฝึกอาชีพนี้ด้วยความสมัครใจและสนใจจริงๆ ($\bar{X}=3.96$)

ตารางที่ 41 เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่วงยนต์เบื้องต้นในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (N=29)

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพ			
1. ชอบการเรียนโดยใช้คู่มือการฝึกอาชีพ	3.98	0.33	มาก
2. คู่มือการฝึกอาชีพมีส่วนช่วยการเรียนของท่านได้ดี	3.97	0.33	มาก
3. การใช้คู่มือการฝึกอาชีพประกอบการเรียนทำให้ไม่เป็นการสิ้นเปลืองเวลา	4.25	0.33	มาก
4. การเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพ โดยมีครูฝึกคอยควบคุมทำให้หนักเรียนใกล้ชิดกับครูมากขึ้น	3.93	0.46	มาก
5. ท่านพอใจที่ทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพ	4.00	0.60	มาก
6. ท่านรู้จักวิธีการเรียน จากสิ่งที่ย้ายไปหายาก ด้วยการใช้อคู่มือการฝึกอาชีพ	4.00	0.38	มาก
7. การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพได้ผลดี	4.10	0.41	มาก
8. เนื้อหาที่เสนอมีความชัดเจนเข้าใจง่าย			
8.1 บทที่ 1 เรื่อง การปรับแต่งคาร์บูเรเตอร์	4.00	0.00	มาก
8.2 บทที่ 2 เรื่อง การบริการระบบเชื้อเพลิง	3.93	0.26	มาก
8.3 บทที่ 3 เรื่อง การบริการระบบสตาร์ท	3.93	0.26	มาก
8.4 บทที่ 4 เรื่อง การเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง	4.48	0.46	มาก
8.5 บทที่ 5 เรื่อง การทำความสะอาดระบบระบายความร้อน	3.83	0.47	มาก
8.6 บทที่ 6 เรื่อง การบริการจุดระเบิด แบบแม็กนีโต	3.48	0.50	ปานกลาง
8.7 บทที่ 7 เรื่อง การบริการจุดระเบิด แบบแม็กนีตรอน	3.41	0.51	ปานกลาง
8.8 บทที่ 8 เรื่อง การตรวจสอบระยะห่างดินลิ้น	3.59	0.50	มาก
8.9 บทที่ 9 เรื่อง การตรวจสอบสภาพลิ้น	3.72	0.45	มาก
8.10 บทที่ 10 เรื่อง การปรับแต่งขากาวานา	3.90	0.31	มาก
8.11 บทที่ 11 เรื่อง การบริการชุดกาวานา	3.72	0.53	มาก
8.12 บทที่ 12 เรื่อง การตรวจวัดชิ้นส่วนเครื่องยนต์	3.90	0.41	มาก
8.13 บทที่ 13 เรื่อง การถอดประกอบชิ้นส่วนเครื่องยนต์	4.03	0.19	มาก
8.14 บทที่ 14 ทักษะการฝึกปฏิบัติ : การฝึกปฏิบัติหัดขับรถยนต์ขนาด 1/4 ตัน	3.95	0.57	มาก
รวม	3.87	0.39	มาก

จากค่าสถิติตารางที่ 41 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่วงยนต์เบื้องต้น โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.87$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในเรื่องเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่วงยนต์เบื้องต้น ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 8.4 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเรื่องการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.48$) รองลงมา ได้แก่ การใช้คู่มือการฝึกอาชีพประกอบการเรียนทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลา ($\bar{X}=4.25$) ข้อที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 8.6 และ 8.7 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเรื่องการบริการจุดระเบิดแบบแม็กนิโตมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=3.48$) และ เนื้อหาที่เสนอเรื่องการบริการจุดระเบิดแบบแม็กนิตรอนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=3.41$)

ตารางที่ 42 เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่วงยนต์เบื้องต้น ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (N=29)

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>ในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ</u>			
1. การฝึกอาชีพทำให้มั่นใจว่า สามารถนำไปประกอบอาชีพ ทำประโยชน์ให้กับครอบครัวได้	4.38	0.65	มาก
2. การฝึกอาชีพทำให้มั่นใจว่า สามารถนำไปทำประโยชน์ให้กับชุมชนได้	4.19	0.92	มาก
3. ท่านฝึกอาชีพนี้ ด้วยความสมัครใจและสนใจจริง ๆ	4.54	0.65	มาก
4. ในการฝึกอาชีพ ท่านได้พยายามตั้งใจทำได้ดีที่สุด	4.26	0.68	มาก
5. ท่านพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้เสร็จตามกำหนดเวลาเสมอ	4.06	0.75	มาก
6. การฝึกอาชีพ ทำให้เกิดความชำนาญงานมากขึ้น	4.15	0.75	มาก
7. ผลงานที่ได้จากการฝึกอาชีพทำให้รู้สึกภูมิใจ	4.55	0.55	มาก
8. การฝึกอาชีพทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น	4.32	0.65	มาก
9. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	3.95	1.02	มาก
10. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักการแก้ปัญหาในการทำงานได้	3.98	1.02	มาก
11. การฝึกอาชีพทำให้สามารถดัดแปลงผลงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม	4.21	0.75	มาก
12. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักใช้เครื่องมือได้เหมาะสมกับงาน	3.91	1.02	มาก
13. การฝึกอาชีพทำให้มีความอดทน สุขุม รอบคอบมากขึ้น	4.10	0.89	มาก
14. อาชีพที่ฝึก สามารถยึดเป็นอาชีพในอนาคตได้	4.11	0.85	มาก
15. ท่านอยากประกอบอาชีพที่ได้รับการฝึกเมื่อปลดประจำการแล้ว	4.13	0.72	มาก
รวม	4.19	0.80	มาก

จากค่าสถิติตารางที่ 42 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้นโดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.19$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในเรื่องเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น พบว่า มีเจตคติต่อการฝึกอาชีพในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 7 กล่าวคือ ผลงานที่ได้จากการฝึกอาชีพทำให้รู้สึกภูมิใจ ($\bar{X}=4.55$) รองลงมาได้แก่ ท่านฝึกอาชีพนี้ด้วยความสมัครใจและสนใจจริง ๆ ($\bar{X}=4.54$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การฝึกอาชีพทำให้รู้จักใช้เครื่องมือได้เหมาะสมกับงาน ($\bar{X}=3.91$)

ตารางที่ 43 เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่วงยนต์เบื้องต้น ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการจำแนกตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่วงยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษา พระองค์ (กลุ่มที่ 1 N=15)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่วงยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษา พระองค์ (กลุ่มที่ 2 N=14)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพ</u>				
1. ชอบการเรียนรู้โดยใช้คู่มือการฝึกอาชีพ	4.08	0.26	3.87	0.36
2. คู่มือการฝึกอาชีพมีส่วนช่วยการเรียนรู้ของท่านได้ดี	4.07	0.26	3.86	0.36
3. การใช้คู่มือการฝึกอาชีพประกอบการเรียนทำให้ไม่ สิ้นเปลืองเวลา	1.93	0.26	4.30	0.39
4. การเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพ โดยมีครูฝึกคอยควบคุม ทำให้นักเรียนใกล้ชิดกับครูมากขึ้น	4.20	0.38	3.86	0.53
5. ท่านพอใจที่ทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการเรียนด้วย คู่มือการฝึกอาชีพ	4.13	0.35	3.86	0.77
6. ท่านรู้จักวิธีการเรียน จากสิ่งที่ยากไปหายาก ด้วยการ ใช้คู่มือการฝึกอาชีพ	3.93	0.26	4.07	0.47
7. การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการฝึกอาชีพได้ผลดี	4.00	0.00	4.21	0.58
8. เนื้อหาที่เสนอมีความชัดเจนเข้าใจง่าย				
8.1 บทที่ 1 เรื่อง การปรับแต่งคาร์บูเรเตอร์	4.00	0.00	4.00	0.00
8.2 บทที่ 2 เรื่อง การบริการระบบเชื้อเพลิง	4.00	0.00	3.86	0.36
8.3 บทที่ 3 เรื่อง การบริการระบบสแตร์ท	3.87	0.35	3.64	0.50

ตารางที่ 43 (ต่อ) เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับภูมิการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการจำแนกตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษา พระองค์ (กลุ่มที่ 1 N=15)		ทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษา พระองค์ (กลุ่มที่ 2 N=14)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
8.4 บทที่ 4 เรื่อง การเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง	4.58	0.53	4.28	0.52
8.5 บทที่ 5 เรื่อง การทำความสะอาดระบบระบาย ความร้อน	4.00	0.38	3.64	0.50
8.6 บทที่ 6 เรื่อง การบริการจุดระเบิด แบบแม็กนีโต	3.33	0.49	3.62	0.47
8.7 บทที่ 7 เรื่อง การบริการจุดระเบิด แบบแม็กนี- ตรอน	3.43	0.49	3.64	0.50
8.8 บทที่ 8 เรื่อง การตรวจสอบระยะห่างดินลิ้น	3.47	0.52	3.71	0.47
8.9 บทที่ 9 เรื่อง การตรวจสอบสภาพลิ้น	3.80	0.41	3.64	0.50
8.10 บทที่ 10 เรื่อง การปรับตั้งขากาวนา	3.93	0.26	3.86	0.36
8.11 บทที่ 11 เรื่อง การบริการชุดกาวนา	3.93	0.26	3.50	0.65
8.12 บทที่ 12 เรื่อง การตรวจวัดชิ้นส่วนเครื่องยนต์	3.93	0.46	3.86	0.36
8.13 บทที่ 13 เรื่องการถอดประกอบชิ้นส่วนเครื่องยนต์	4.07	0.26	4.00	0.00
8.14 บทที่ 14 ทักษะการฝึกปฏิบัติ : การฝึกปฏิบัติหัดขับ รถยนต์ขนาด 1/4 ตัน	4.15	0.52	3.75	0.65
รวม	3.95	0.47	3.75	0.23

จากค่าสถิติตารางที่ 43 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 1) โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.95$) ซึ่งนับได้ว่าอยู่ในเกณฑ์เจตคติที่ดีนั่นเอง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 4 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเรื่องการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่องมีความชัดเจน เข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.58$) รองลงมา ได้แก่ การใช้คู่มือการฝึกอาชีพประกอบการเรียน ทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลา ($\bar{X}=4.20$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เนื้อหาที่เสนอเรื่องการบริหารจุดระเบิดแบบแม็กนิโตมีความชัดเจน เข้าใจง่าย ($\bar{X}=3.33$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคู่มือการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพข้างยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 2) โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=3.75$) ซึ่งนับได้ว่ามีเจตนาที่ดีเช่นเดียวกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 3 กล่าวคือ การใช้คู่มือการฝึกอาชีพประกอบการเรียนทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลา ($\bar{X}=4.30$) รองลงมาได้แก่ เนื้อหาที่เสนอเรื่องการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่องมีความชัดเจน เข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.28$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 8.12 กล่าวคือ เนื้อหาที่เสนอเรื่องการตรวจวัดชิ้นส่วนเครื่องยนต์ มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ($\bar{X}=3.50$)

ตารางที่ 44 เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่วงยนต์เบื้องต้น เบื้องต้น ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	ทหารกองประจำการ ที่เข้า รับการฝึกอาชีพช่วงยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษา พระองค์ (กลุ่มที่ 1 N=15)		ทหารกองประจำการ ที่เข้า รับการฝึกอาชีพช่วงยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษา พระองค์ (กลุ่มที่ 2 N=14)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
<u>ในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ</u>				
1. การฝึกอาชีพทำให้มั่นใจว่า สามารถจะนำไปประกอบอาชีพ ทำประโยชน์ให้กับครอบครัวได้	4.50	0.67	4.25	0.69
2. การฝึกอาชีพทำให้มั่นใจว่า สามารถจะนำไปทำประโยชน์ให้กับชุมชนได้	4.22	0.79	4.16	0.86
3. ท่านฝึกอาชีพนี้ ด้วยความสมัครใจและสนใจจริง ๆ	4.69	0.48	4.38	0.64
4. ในการฝึกอาชีพ ท่านได้พยายามตั้งใจทำให้ดีที่สุด	4.38	0.68	4.13	0.84
5. ท่านพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้เสร็จตามกำหนดเวลาเสมอ	4.25	0.84	4.00	0.77
6. การฝึกอาชีพ ทำให้เกิดความชำนาญงานมากขึ้น	4.05	0.77	4.07	0.55
7. ผลงานที่ได้จากการฝึกอาชีพทำให้รู้สึกภูมิใจ	4.55	0.62	4.56	0.52
8. การฝึกอาชีพทำให้เกิดความกระตือรือร้นสร้างสรรค์มากขึ้น	4.30	0.81	4.33	0.73
9. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	3.95	1.06	3.94	1.06
10. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักการแก้ปัญหาในการทำงานได้	3.94	1.02	4.02	0.64

ตารางที่ 44 (ต่อ) เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพ ของทหารกองประจำการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพ ข้างยนต์เบื้องต้น ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำนวนตามสังกัด

เจตคติที่มีต่อการฝึกอาชีพ	ทหารกองประจำการ ที่เข้า รับการฝึกอาชีพข้างยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษา พระองค์ (กลุ่มที่ 1 N=15)		ทหารกองประจำการ ที่เข้า รับการฝึกอาชีพข้างยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษา พระองค์ (กลุ่มที่ 2 N=14)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
11. การฝึกอาชีพทำให้สามารถดัดแปลงผลงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม	4.30	0.62	4.11	0.65
12. การฝึกอาชีพทำให้รู้จักใช้เครื่องมือได้เหมาะสมกับงาน	3.80	0.62	4.02	0.78
13. การฝึกอาชีพทำให้มีความอดทน สุขุม รอบคอบมากขึ้น	4.06	0.93	4.15	0.65
14. อาชีพที่ฝึก สามารถยึดเป็นอาชีพในอนาคตได้	4.13	0.67	4.06	0.68
15. ท่านอยากประกอบอาชีพที่ได้รับการฝึกเมื่อปลดประจำการ แล้ว	4.16	0.64	4.10	0.78
รวม	4.21	0.78	4.16	0.85

จากค่าสถิติตารางที่ 44 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพ ในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 1) โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่ามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.21$) ซึ่งนับได้ว่าอยู่ในเกณฑ์เจตคติที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ข้อ 3 ท่านฝึกอาชีพนี้ด้วยความสมัครใจและสนใจจริง ๆ ($\bar{X}=4.69$) รองลงมาได้แก่ ผลงานที่ได้จากการฝึกอาชีพทำให้รู้สึกภูมิใจ ($\bar{X}=4.55$) ส่วนข้อที่มีค่าน้อยที่สุดได้แก่ การฝึกอาชีพทำให้รู้จักใช้เครื่องมือได้เหมาะสมกับงาน ($\bar{X}=3.80$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติต่อการฝึกอาชีพในด้านการยอมรับคุณค่าของการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 2) ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.16$) ซึ่งนับได้ว่าอยู่ในเกณฑ์เจตคติที่ดีเช่นเดียวกัน และข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 7 กล่าวคือ ผลงานที่ได้จากการฝึกอาชีพทำให้รู้สึกภูมิใจ ($\bar{X}=4.56$) รองลงมาได้แก่ ท่านฝึกอาชีพนี้ด้วยความสมัครใจและสนใจจริง ๆ ($\bar{X}=4.38$) ส่วนข้อที่พบว่ามีค่าน้อยที่สุดได้แก่ การฝึกอาชีพทำให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ($\bar{X}=3.94$)

3. เจตคติที่มีต่อการสอนของครู

ตอนที่ 1 สภาภาพของครู

ตอนที่ 2 เจตคติที่มีต่อการสอนในด้านการยอมรับแบบเรียนสำเร็จรูปของครู

ตารางที่ 45 จำนวนและร้อยละของสภาภาพครูที่ทำการสอนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ วิชาช่างไม้ วิชาช่างปูน และวิชาช่างยนต์เบื้องต้น ในการฝึกอาชีพ เพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามชั้นยศ สังกัด อายุราชการ การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครู และวุฒิการศึกษาที่จบ (N=50)

สภาภาพ	ครูวิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (N=15)		ครูวิชาช่างไม้ (N=17)		ครูวิชาช่างปูน (N=11)		ครูวิชาช่างยนต์เบื้องต้น (N=6)		รวม (N=50)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ชั้นยศ</u>										
<u>ต่ำกว่าสัญญาบัตร</u>										
-นายทหารชั้นประทวน	9	56.30	9	52.90	6	54.55	4	66.66	28	56.00
<u>ชั้นสัญญาบัตร</u>										
-นายทหารชั้นสัญญาบัตร	7	43.80	4	23.55	3	27.27	1	16.67	15	30.00
-ข้าราชการพลเรือนชั้นสัญญาบัตร	-	-	4	23.55	2	18.18	1	16.67	7	14.00
<u>สังกัด</u>										
<u>กระทรวงกลาโหม</u>										
-กองบัญชาการทหารสูงสุด	8	50.00	-	-	2	18.18	-	-	10	20.00
-กองทัพบก	6	37.50	11	64.71	5	45.46	4	66.67	28	56.00
-กองทัพอากาศ	2	12.50	2	11.76	2	18.18	-	-	6	12.00
<u>กระทรวงแรงงานและสวัสดิการ</u>										
<u>สังคม</u>										
-สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน	-	-	4	23.53	2	18.18	2	33.33	6	12.00

ตารางที่ 45 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของสถานภาพครูที่ทำการสอนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ วิชาช่างไม้ วิชาช่างปูน และวิชาช่างยนต์เบื้องต้น ในการฝึกอาชีพ เพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำนวนตามชั้นยศ สังกัด อายุราชการ การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครู และวุฒิการศึกษาที่จบ (N=50)

สถานภาพ	ครูวิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (N=15)		ครูวิชาช่างไม้ (N=17)		ครูวิชาช่างปูน (N=11)		ครูวิชาช่างยนต์เบื้องต้น (N=6)		รวม (N=50)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุราชการ (เกิน 6 เดือนนับปี 1 ปี)										
0 - 5 ปี	6	37.50	4	23.50	4	36.40	-	-	14	28.00
6 - 10 ปี	6	37.50	3	17.60	4	36.40	1	16.70	14	28.00
11 - 15 ปี	3	18.80	5	29.40	1	9.10	1	16.70	10	20.00
16 ปีขึ้นไป	1	6.30	5	29.40	2	18.20	4	66.60	12	24.00
ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครู										
0 - 3 ปี	1	6.30	3	17.60	1	9.10	-	-	5	10.00
4 - 6 ปี	10	62.50	3	17.60	5	45.45	1	16.70	19	38.00
7 - 9 ปี	2	12.50	3	17.60	3	27.30	1	16.70	9	18.00
10 ปีขึ้นไป	3	18.80	8	47.20	2	18.18	4	66.60	17	34.00
วุฒิการศึกษา										
ต่ำกว่าปริญญาตรี										
-โรงเรียนนายสิบ	8	50.00	6	35.29	5	45.45	3	50.00	22	44.00
-โรงเรียนช่างฝีมือทหาร	5	31.25	3	17.68	4	36.36	2	33.33	14	28.00
ปริญญาตรี										
-สถาบันการศึกษาของทหาร	3	18.75	-	-	-	-	-	-	3	6.00
-มหาวิทยาลัย	-	-	8	47.09	2	18.19	1	16.67	11	22.00
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

จากค่าสถิติตารางที่ 45 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมแล้ว ครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.00 เป็นนายทหารชั้นประทวน ร้อยละ 30.00 เป็นนายทหารสัญญาบัตร และร้อยละ 14.00 เป็นข้าราชการพลเรือนชั้นสัญญาบัตร โดยส่วนใหญ่เป็นข้าราชการกระทรวงกลาโหม สังกัดกองทัพบกถึงร้อยละ 56.00 สังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด ร้อยละ 20.00 ส่วนสังกัดกองทัพอากาศ มีร้อยละ 12.00 เท่ากับจำนวนข้าราชการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สังกัดสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และสำหรับเรื่องอายุราชการ ครูที่มีอายุราชการ 0-5 ปี และ 6-10 ปี มีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 28.00 ส่วนที่อายุราชการ 10 ปีขึ้นไปมีจำนวนร้อยละ 24.00 การปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครู ส่วนใหญ่ร้อยละ 38.00 ปฏิบัติหน้าที่มาแล้วเป็นเวลา 4-6 ปี รองลงมาร้อยละ 34.00 ปฏิบัติหน้าที่มาแล้วเป็นเวลา 10 ปีขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 10.00 เท่านั้นที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นเวลา 0-3 ปี สำหรับเรื่องวุฒิการศึกษา ครูส่วนใหญ่มีการศึกษต่ำกว่าระดับปริญญาตรี โดยคิดเป็นร้อยละ 47.00 ที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายสิบร้อยละ 28.00 จบการศึกษาจากโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ส่วนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 22.00 จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยและมีเพียงร้อยละ 6.00 ที่จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาของทหาร

เมื่อพิจารณาในส่วนของครูที่ทำการสอนวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการส่วนใหญ่ร้อยละ 56.30 เป็นนายทหารชั้นประทวนและร้อยละ 43.80 เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร โดยเป็นข้าราชการกระทรวงกลาโหม สังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุดร้อยละ 50.00 รองลงมาร้อยละ 37.50 สังกัดกองทัพบกด้านอายุราชการนั้น ช่วงอายุราชการ 0-5 ปี มีจำนวนร้อยละ 37.50 เช่นเดียวกับช่วงอายุ 6-10 ปี มีครูเพียงร้อยละ 6.30 เท่านั้น ที่มีอายุราชการ 16 ปีขึ้นไป ส่วนการปฏิบัติงานในตำแหน่งครู ส่วนใหญ่ร้อยละ 62.50 ปฏิบัติงานในตำแหน่งครูมาแล้ว 4-6 ปี รองลงมาร้อยละ 18.80 ปฏิบัติงานในตำแหน่งครู 10 ปีขึ้นไป สำหรับวุฒิการศึกษาครูส่วนใหญ่มีการศึกษต่ำกว่าระดับปริญญาตรีโดยร้อยละ 50.00 จบการศึกษาจากโรงเรียนนายสิบ และร้อยละ 31.25 จบการศึกษาจากโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

ส่วนครูที่ทำการสอนวิชาช่างไม้ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.90 เป็นนายทหารชั้นประทวนร้อยละ 23.55 เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 64.71 เป็นข้าราชการกระทรวงกลาโหม สังกัดกองทัพบก รองลงมาร้อยละ 23.53 เป็นข้าราชการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สังกัดสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ส่วนอายุราชการ ครูที่ทำการสอนวิชาช่างไม้ส่วนใหญ่ร้อยละ 29.40 มีอายุราชการ 11-15 ปี ร้อยละ 29.40 เช่นกันที่มีอายุราชการ 16 ปีขึ้นไป และร้อยละ 17.60 มีอายุราชการ 6-10 ปี สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครู ส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 47.20 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครู 10 ปีขึ้นไป ส่วนที่ปฏิบัติหน้าที่ครูในระยะเวลา 0-3 ปี 4-6 ปีและ 7-9 ปี มีจำนวนร้อยละ 17.60 เท่ากัน ในด้าน

วุฒิการศึกษานั้นครูที่ทำการสอนวิชาช่างไม้ ร้อยละ 47.09 จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 35.29 จบการศึกษาจากโรงเรียนนายสิบ และ ร้อยละ 17.68 จบการศึกษาจากโรงเรียนช่างฝีมือทหาร

สำหรับครูที่ทำการสอนวิชาช่างปูน ส่วนใหญ่ร้อยละ 54.55 เป็นนายทหารชั้นประทวนร้อยละ 27.27 เป็นนายทหารสัญญาบัตร โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 45.46 เป็นข้าราชการกระทรวงกลาโหมสังกัดกองทัพบก ส่วนสังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด สังกัดกองทัพอากาศ และสังกัดสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีจำนวนร้อยละ 18.18 เท่ากัน ส่วนอายุราชการของครูนั้น ช่วงอายุราชการ 0-5 ปี และ 6-10 ปี มีจำนวนร้อยละ 36.40 เท่ากัน ช่วงอายุ 11-15 ปี มีเพียงร้อยละ 9.10 สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครู ส่วนใหญ่ร้อยละ 45.45 ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูมาแล้ว 4-6 ปี รองลงมาร้อยละ 27.30 และ ร้อยละ 18.18 ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูมาแล้ว 7-9 ปี และ 10 ปีขึ้นไป ตามลำดับ ในด้านวุฒิการศึกษาคูที่ทำการสอนวิชาช่างปูน ส่วนใหญ่จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี โดยร้อยละ 45.45 สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายสิบ ร้อยละ 36.36 จบการศึกษาจากโรงเรียนช่างฝีมือทหาร มีเพียงร้อยละ 18.19 เท่านั้นที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย

กลุ่มสุดท้าย คือ ครูที่ทำการสอนวิชาช่างยนต์เบื้องต้น โดยส่วนใหญ่แล้วร้อยละ 66.66 เป็นนายทหารชั้นประทวน ร้อยละ 16.67 เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร ซึ่งมีจำนวนเท่ากับครูที่เป็นข้าราชการพลเรือนชั้นสัญญาบัตร ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการกระทรวงกลาโหม สังกัดกองทัพบก ถึงร้อยละ 66.67 ส่วนร้อยละ 33.33 เป็นข้าราชการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สังกัดสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ด้านอายุราชการ ครูที่ทำการสอนวิชาช่างยนต์เบื้องต้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.60 มีอายุราชการ 16 ปีขึ้นไป และร้อยละ 66.60 เช่นกัน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูมาเป็นเวลา 10 ปีขึ้นไป ส่วนเรื่องวุฒิการศึกษานั้น ส่วนใหญ่ 50.00 มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี โดยสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายสิบมาก่อน และ ร้อยละ 33.33 จบการศึกษาจากโรงเรียนช่างฝีมือทหาร มีเพียงร้อยละ 16.67 เท่านั้นที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 46 เจตคติที่มีต่อการสอนในด้านการยอมรับในคู่มือการสอน ของครูวิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (N=16)

เจตคติที่มีต่อการสอน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>ในด้านการยอมรับคู่มือการสอน</u>			
1. ชอบการสอนโดยใช้คู่มือการสอน	3.94	0.25	มาก
2. คู่มือการสอนมีส่วนช่วยการสอนของท่านได้ดี	3.94	0.25	มาก
3. การใช้คู่มือการสอนประกอบการสอนทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลา	4.18	0.75	มาก
4. การสอนด้วยคู่มือการสอน โดยมีครูฝึกคอยควบคุม ทำให้ครูฝึกชี้แนะนักเรียนมากขึ้น	3.94	0.45	มาก
5. ท่านพอใจที่นักเรียนพอใจ เมื่อทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการสอนด้วยคู่มือการสอน	3.75	0.45	มาก
6. ท่านรู้จักวิธีการสอน จากสิ่งที่ย้ายไป สิ่งที่ยาก ด้วยการ ใช้คู่มือการสอน	3.75	0.57	มาก
7. การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการสอนได้ผลดี	3.88	0.62	มาก
8. เนื้อหาที่เสนอมีความชัดเจนเข้าใจง่าย			
8.1 บทที่ 1 เรื่อง ความหมายและหลักการพัฒนาชุมชน	3.81	0.40	มาก
8.2 บทที่ 2 เรื่อง วิธีการและกระบวนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	3.52	0.45	มาก
8.3 บทที่ 3 เรื่อง นโยบายการพัฒนาชุมชน	3.88	0.34	มาก
8.4 บทที่ 4 เรื่อง งานพัฒนาชุมชน	3.87	0.50	มาก
8.5 บทที่ 5 เรื่อง การทำงานกับประชาชนและการสร้างมนุษยสัมพันธ์	3.62	0.50	มาก
8.6 บทที่ 6 เรื่อง โครงการที่สำคัญตามนโยบายรัฐ	4.13	0.50	มาก
8.7 บทที่ 7 เรื่อง ทักษะการฝึกปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนในหน่วยทหาร ตามนโยบายผู้บังคับบัญชา	3.84	0.45	มาก
รวม	4.14	0.41	มาก

จากค่าสถิติตารางที่ 46 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการสอนในด้านการยอมรับในคู่มือการสอน ของครูวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.14$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดีและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในเรื่องเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการสอนในด้านการยอมรับในคู่มือการสอนของครูวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ พบว่า มีเจตคติต่อการสอนในด้านการยอมรับในคู่มือการสอนในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ข้อ 3 กล่าวคือ ครูวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการเห็นด้วยอย่างมาก ที่ว่าการใช้คู่มือการสอนประกอบการสอนทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลา ($\bar{X}=4.18$) รองลงมา ได้แก่เนื้อหาที่เสนอเรื่องโครงการที่สำคัญตามนโยบายของรัฐ มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.13$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 8.2 เนื้อหาที่เสนอเรื่องวิธีการและกระบวนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=3.52$)

ตารางที่ 47 เจตคติที่มีต่อการสอน ในด้านการยอมรับในคู่มือการสอน ของครูวิชาช่างไม้ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (N=16)

เจตคติที่มีต่อการสอน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>ในด้านการยอมรับคู่มือการสอน</u>			
1. ท่านชอบการสอนโดยใช้คู่มือการสอน	4.41	1.23	มาก
2. คู่มือการสอนมีส่วนช่วยการสอนได้ดี	4.18	1.29	มาก
3. การใช้คู่มือการสอนประกอบการสอนไม่ทำให้สิ้นเปลืองเวลา	4.35	1.18	มาก
4. การสอนด้วยคู่มือการสอน โดยมีครูฝึกคอยควบคุมทำให้ครูฝึกชี้ตักเรียนมากขึ้น	3.47	1.33	ปานกลาง
5. ท่านพอใจที่นักเรียนพอใจ เมื่อทราบคำตอบที่ถูกต้องทันทีในการสอนด้วยคู่มือการสอน	3.35	1.18	ปานกลาง
6. ท่านรู้จักวิธีการสอน จากสิ่งที่ย้ายไป สิ่งที่ยาก ด้วยการคู่มือการสอน	3.41	1.28	ปานกลาง
7. การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการสอนได้ผลดี	3.53	1.46	มาก
8. เนื้อหาที่เสนอมีความชัดเจนเข้าใจง่าย			
8.1 บทที่ 1 เรื่อง เครื่องมือวัด	4.41	1.12	มาก
8.2 บทที่ 2 เรื่อง เครื่องมือทั่วไป	4.47	0.72	มาก
8.3 บทที่ 3 เรื่อง เลื่อยและวิธีการใช้งาน	3.94	0.62	มาก
8.4 บทที่ 4 เรื่อง กบไสไม้และวิธีการใช้งาน	4.24	0.83	มาก
8.5 บทที่ 5 เรื่อง สิว สว่านและวิธีการใช้งาน	4.18	0.95	มาก
8.6 บทที่ 6 ทักษะการฝึกปฏิบัติงานช่างไม้ : การทำเก้าอี้แบบมีเท้าแขน การทำม้านั่งสนามและการทำตู้เสื้อผ้าเด็ก	4.45	1.14	มาก
รวม	4.03	0.58	มาก

จากค่าสถิติตารางที่ 47 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการสอน ในด้านการยอมรับคู่มือการสอนของครูวิชาช่างไม้ โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.03$) ซึ่งเป็นทัศนคติที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในเรื่องเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการสอน ในด้านการยอมรับคู่มือการสอนของครูวิชาช่างไม้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อ 8.2 กล่าวคือครูวิชาช่างไม้เห็นด้วยอย่างมากว่า เนื้อหาที่เสนอเรื่องเครื่องมือทั่วไปมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.47$) รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาที่เสนอเพื่อการฝึกปฏิบัติการทำเก้าอี้แบบมีเท้าแขน การทำม้านั่งสนาม และการทำตู้เสื้อผ้าเด็กมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.45$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ของเจตคติที่มีต่อการสอนในด้านการยอมรับคู่มือการสอนของครูวิชาช่างไม้ ได้แก่ ข้อ 5 ท่านพอใจที่นักเรียนพอใจเมื่อทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการสอนด้วยคู่มือการสอน ($\bar{X}=3.35$)

ตารางที่ 48 เจตคติที่มีต่อการสอน ในด้านการยอมรับในคู่มือการสอน ของครุวิชาช่างปูนในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (N=11)

เจตคติที่มีต่อการสอน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>ในด้านการยอมรับคู่มือการสอน</u>			
1. ชอบการสอนโดยใช้คู่มือการสอน	4.18	0.40	มาก
2. คู่มือการสอนมีส่วนช่วยการสอนของท่านได้ดี	4.18	0.40	มาก
3. การใช้คู่มือการสอนประกอบการสอนทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลา	4.46	0.50	มาก
4. การสอนด้วยคู่มือการสอน โดยมีครูฝึกคอยควบคุม ทำให้ครูฝึกชั้นต้นนักเรียนมากขึ้น	4.28	0.65	มาก
5. ท่านพอใจที่นักเรียนพอใจ เมื่อทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการสอนด้วยคู่มือการสอน	4.45	0.52	มาก
6. ท่านรู้จักวิธีการสอน จากสิ่งที่ย้ายไป สิ่งที่ยาก ด้วยการ ใช้คู่มือการสอน	4.45	0.52	มาก
7. การทบทวนบทเรียนด้วยแบบเรียนสำเร็จรูปได้ผลดี	4.35	0.52	มาก
8. เนื้อหาที่เสนอมีความชัดเจนเข้าใจง่าย			
8.1 บทที่ 1 เรื่อง วัสดุสำหรับงานก่ออิฐ-ถือปูน	4.37	0.50	มาก
8.2 บทที่ 2 เรื่อง เครื่องมือช่างปูน	4.27	0.40	มาก
8.3 บทที่ 3 เรื่อง การก่ออิฐ	4.17	0.47	มาก
8.4 บทที่ 4 เรื่อง การฉาบปูน	4.73	0.47	มากที่สุด
8.5 บทที่ 5 เรื่อง การทำพื้นผิวและผนัง: หินล้าง-หินขัด	4.18	0.60	มาก
8.6 บทที่ 6 เรื่อง การประมาณค่าใช้จ่าย	4.40	0.45	มาก
8.7 บทที่ 7 ทักษะการปฏิบัติงานช่างปูน: การก่อกำแพง แนวตรง การก่อเอน 45 องศาใต้ห้องคาน การก่อเสาสี่เหลี่ยมเล็ก-ใหญ่	4.57	0.32	มากที่สุด
รวม	4.33	0.17	มาก

จากค่าสถิติตารางที่ 48 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการสอน ในด้านการยอมรับคู่มือการสอนของครูวิชาช่างปูน โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.33$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในเรื่องเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการสอน ในด้านการยอมรับคู่มือการสอนของครูวิชาช่างปูน พบว่า ข้อ 8.4 และ ข้อ 8.7 ตรงกับเจตคติที่มีต่อการสอนในด้านการยอมรับคู่มือการสอนมากที่สุด กล่าวคือครูวิชาช่างปูนส่วนใหญ่เห็นว่า เนื้อหาที่เสนอเรื่องการจับปูนมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.73$) และ เนื้อหาที่เสนอเพื่อฝึกทักษะการปฏิบัติ การก่อกำแพงแนวตรง การก่อเอน 45 องศาได้ห้องคานและการก่อเสาสี่เหลี่ยมเล็ก - ใหญ่ มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.57$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของเจตคติที่มีต่อการสอนในด้านการยอมรับคู่มือการสอนของครูวิชาช่างปูน ได้แก่ ข้อ 8.6 คือ เนื้อหาที่เสนอในเรื่องการประมาณค่าใช้จ่าย มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.00$)

ตารางที่ 49 เจตคติที่มีต่อการสอน ในด้านการยอมรับในคู่มือการสอนของครูวิชาช่างยนต์เบื้องต้น
ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (N=11)

เจตคติที่มีต่อการสอน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
<u>ในด้านการยอมรับคู่มือการสอน</u>			
1. ชอบการสอนโดยใช้คู่มือการสอน	4.33	0.00	มาก
2. คู่มือการสอนมีส่วนช่วยการสอนของท่านได้ดี	4.30	0.00	มาก
3. การใช้คู่มือการสอนประกอบการสอนทำให้ไม่ สิ้นเปลืองเวลา	4.16	0.52	มาก
4. การสอนด้วยคู่มือการสอนโดยมีครูฝึกคอยควบคุม ทำให้ครูฝึกสั่ง นักเรียนมากขึ้น	4.33	0.52	มาก
5. ท่านพอใจที่นักเรียนพอใจ เมื่อทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ในการสอนด้วยคู่มือการสอน	4.32	0.52	มาก
6. ท่านรู้จักวิธีการสอน จากสิ่งง่ายไป สิ่งที่ยาก ด้วยการ ใช้คู่มือการสอน	4.17	0.52	มาก
7. การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการสอนได้ผลดี	4.48	0.55	มาก
8. เนื้อหาที่เสนอมีความชัดเจนเข้าใจง่าย			
8.1 บทที่ 1 เรื่อง การปรับแต่งคาร์บูเรเตอร์	4.39	0.55	มาก
8.2 บทที่ 2 เรื่อง การบริการระบบเชื้อเพลิง	4.27	0.55	มาก
8.3 บทที่ 3 เรื่อง การบริการระบบสตาร์ท	4.11	0.55	มาก
8.4 บทที่ 4 เรื่อง การเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง	4.42	0.52	มาก
8.5 บทที่ 5 เรื่อง การทำความสะอาดระบบระบาย ความร้อน	4.20	0.55	มาก
8.6 บทที่ 6 เรื่อง การบริการจุดระเบิด แบบแม็กนีโต	4.33	0.82	มาก
8.7 บทที่ 7 เรื่อง การบริการจุดระเบิด แบบแม็กนีตรอน	4.08	0.82	มาก
8.8 บทที่ 8 เรื่อง การตรวจสอบระยะห่างดินลิน	4.17	0.75	มาก
8.9 บทที่ 9 เรื่อง การตรวจสอบสภาพลิ้น	4.00	0.52	มาก
8.10 บทที่ 10 เรื่อง การปรับแต่งซากาวานา	4.25	0.55	มาก
8.11 บทที่ 11 เรื่อง การบริการชุดซากาวานา	4.17	0.55	มาก
8.12 บทที่ 12 เรื่อง การตรวจวัดชิ้นส่วนเครื่องยนต์	4.14	0.52	มาก
8.13 บทที่ 13 เรื่อง การถอดประกอบชิ้นส่วนเครื่องยนต์	4.38	0.41	มาก
8.14 บทที่ 14 ทักษะการฝึกปฏิบัติหัดขับรถยนต์ขนาด 1/4 ตัน	4.37	0.41	มาก
รวม	4.26	0.39	มาก

จากค่าสถิติตารางที่ 49 เมื่อพิจารณาในภาพรวมระดับเจตคติที่มีต่อการสอนในด้านการยอมรับคู่มือการสอนของครูวิชาช่างยนต์เบื้องต้น โดยส่วนรวมจากค่าเฉลี่ยทั้งหมด พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}=4.26$) ซึ่งเป็นเจตคติที่ดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ในเรื่องเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการสอนในด้านการยอมรับคู่มือการสอนของครูวิชาช่างยนต์เบื้องต้นพบว่ามีเจตคติต่อการสอนในด้านการยอมรับคู่มือการสอนในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 7 คือ การทบทวนบทเรียนด้วยคู่มือการสอนได้ผลดี ($\bar{X}=4.48$) รองลงมาคือ ข้อ 8.11 ได้แก่ เนื้อหาที่เสนอเรื่องการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่องมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.39$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 8.9 เนื้อหาที่เสนอเรื่อง การตรวจสอบสภาพล้นมีความชัดเจนเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.00$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บังคับหน่วยทหารเพิ่มเติม

เนื่องด้วยระยะเวลาในการฝึกอาชีพของทหารกองประจำการ กระชั้นชิดกับเวลาที่จะปลดประจำการเป็นทหารกองหนุน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กองทัพไม่สามารถดำเนินการติดตามผลการปฏิบัติงานของทหารกองประจำการ ที่ได้รับจากการฝึกอาชีพได้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากการวัดความรู้ เจตคติและฝึกทักษะทหารกองประจำการตามกิจกรรมของแต่ละอาชีพแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บังคับหน่วยทหารในระดับต่าง ๆ ของศูนย์ฝึกอาชีพ เพื่อที่จะประเมินผลการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ ด้วยการทดลองใช้แบบเรียนสำเร็จรูป จากความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับทหารกองประจำการ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง ให้การจัดการฝึกอาชีพแก่ทหารกองประจำการของกองทัพมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 50 ผลการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ (N=16)

ความคิดเห็นต่อผลการพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ ด้วยการทดลองใช้แบบเรียนสำเร็จรูป	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
1. การพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพ ทำให้หน่วย/ผู้บังคับบัญชา เห็นว่าภารกิจการฝึกอาชีพให้แก่ทหารกองประจำการ เป็นภารกิจที่สำคัญ เช่นเดียวกับภารกิจประจำหน่วย และสามารถทำประโยชน์ให้แก่หน่วยได้อย่างมาก	16	100.00
2. การเรียนวิชาการพัฒนาชุมชนของทหารกองประจำการ ทำให้หน่วย/ผู้บังคับบัญชามองเห็นประโยชน์และคุณค่าในการฝึกอาชีพให้แก่ทหารกองประจำการอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น และทหารกองประจำการมีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นที่จะพัฒนาหน่วยมากขึ้น	14	87.5
3. การพัฒนากระบวนการฝึกอาชีพนี้ จะทำให้กองทัพเป็นสถาบันหลักอันสำคัญในอนาคต ในการผลิตบุคลากรวัยแรงงาน ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศ	12	75.00

ตารางที่ 50 (ต่อ) ผลการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน
สำหรับทหารกองประจำการ (N=16)

ความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ ด้วยการทดลองใช้แบบเรียนสำเร็จรูป	จำนวน (N=16)	ร้อยละ
4.แบบเรียนสำเร็จรูปทำให้การฝึกอาชีพของทหารกอง - ประจำการ มีมาตรฐานและมีแบบแผนในการฝึกอย่างเป็นระบบมากขึ้น	11	68.75
5.เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพ ชี้ให้เห็นว่าทหารกองประจำการ มีความรู้ ความสามารถในการเรียน/การฝึกอาชีพ ชัดเจนขึ้น	11	68.75
6.เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบการฝึกอาชีพ มีส่วนช่วยให้ทหารกองประจำการตั้งใจ และใส่ใจในการฝึกอาชีพมากขึ้น	10	62.50
7.แบบเรียนสำเร็จรูปที่ใช้ในการฝึกอาชีพสามารถช่วยลดปัญหา-อุปสรรค ในการฝึกอาชีพให้แก่ทหารกองประจำการของหน่วย ในเรื่องวิทยากร/ครูฝึกไม่เพียงพอได้	9	56.25
8.แบบเรียนสำเร็จรูปมีส่วนช่วย ทำให้ทหารกองประจำการ และครูฝึกของหน่วย ลำดับการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยและตนเองมากขึ้น	12	75.00

ตารางที่ 51 จำนวนและร้อยละของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกทักษะและผ่านการฝึกทักษะในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามวิชา

การฝึกทักษะ	จำนวนทหารกองประจำการ		
	เข้ารับการฝึกทักษะ	ผ่านการฝึกทักษะ	ร้อยละ
วิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ (N=142)	142	142	100.00
วิชาช่างไม้ (N=74)	74	74	100.00
วิชาช่างปูน (N=39)	39	39	100.00
วิชาช่างยนต์เบื้องต้น (N=29)	29	29	100.00

จากค่าสถิติ ตารางที่ 51 แสดงให้เห็นว่า ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกทักษะวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ วิชาช่างไม้ วิชาช่างปูน และวิชาช่างยนต์เบื้องต้น ผ่านการฝึกทักษะในวิชาดังกล่าว คิดเป็น ร้อยละ 100 กล่าวคือ ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกทักษะในแต่ละวิชาผ่านการฝึกทักษะทุกคน

ตารางที่ 52 จำนวนและร้อยละของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกทักษะและผ่านการฝึกทักษะวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามกลุ่มอาชีพ

การฝึกทักษะวิชาการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ	จำนวนทหารกองประจำการ (N=142)		
	เข้ารับการฝึกทักษะ	ผ่านการฝึกทักษะ	ร้อยละ
ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้			
-สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (18)	18	18	100.00
-สังกัดกองร้อยพลารธิการส่งกำลัง น้ำมัน (20)	20	20	100.00
-สังกัดกองร้อยบริการ กรมพลาร ธิการทหารบก (20)	20	20	100.00
-สังกัดกองพันอากาศโยธิน (16)	16	16	100.00
ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูน			
-สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (20)	20	20	100.00
-สังกัดกองพันอากาศโยธิน (19)	19	19	100.00
ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น			
-สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 1=15)	15	15	100.00
-สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ (กลุ่มที่ 2=14)	14	14	100.00

จากค่าสถิติตารางที่ 52 แสดงให้เห็นว่าทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ อาชีพช่างปูน และอาชีพช่างยนต์เบื้องต้น เข้ารับการฝึกทักษะวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ และผ่านการฝึกทักษะในวิชาดังกล่าว คิดเป็น ร้อยละ 100 กล่าวคือ ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพในแต่ละกลุ่มอาชีพ ผ่านการฝึกทักษะวิชาการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการทุกคน

ตารางที่ 53 จำนวนและร้อยละของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกทักษะและผ่านการฝึกทักษะวิชาช่างไม้ ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด

การฝึกทักษะวิชาช่างไม้	จำนวนทหารกองประจำการ (N=74)		
	เข้ารับการฝึกทักษะ	ผ่านการฝึกทักษะ	ร้อยละ
ทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษา- พระองค์ (18)	18	18	100.00
ทหารกองประจำการ สังกัดกองร้อยพลารธิการส่งกำลัง น้ำมัน (20)	20	20	100.00
ทหารกองประจำการ สังกัดกองร้อยบริการ กรมพลา- ธิการทหารบก (20)	20	20	100.00
ทหารกองประจำการ สังกัดกองพันอากาศโยธิน (16)	16	16	100.00

จากค่าสถิติ ตารางที่ 45 แสดงให้เห็นว่า ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ทุกสังกัด เข้ารับการฝึกทักษะวิชาช่างไม้และผ่านการฝึกทักษะวิชาดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 100 กล่าวคือ ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างไม้ในแต่ละสังกัด ผ่านการฝึกทักษะวิชาช่างไม้ทุกคน

ตารางที่ 54 จำนวนและร้อยละของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกทักษะและผ่านการฝึกทักษะวิชาช่างปูน ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชนสำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด

การฝึกทักษะวิชาช่างปูน	จำนวนทหารกองประจำการ (N=39)		
	เข้ารับการฝึกทักษะ	ผ่านการฝึกทักษะ	ร้อยละ
ทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษา- พระองค์ (20)	20	20	100.00
ทหารกองประจำการ สังกัดกองพันอากาศโยธิน (19)	19	19	100.00

จากค่าสถิติ ตารางที่ 54 แสดงให้เห็นว่า ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูนทุกสังกัด เข้ารับการฝึกทักษะวิชาช่างปูนและผ่านการฝึกทักษะวิชาดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 100 กล่าวคือ ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างปูนในแต่ละสังกัด ผ่านการฝึกทักษะวิชาช่างปูนทุกคน

ตารางที่ 55 จำนวนและร้อยละของทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกทักษะและผ่านการฝึกทักษะวิชาช่างยนต์เบื้องต้น ในการฝึกอาชีพเพื่อการพัฒนาชุมชน สำหรับทหารกองประจำการ จำแนกตามสังกัด

การฝึกทักษะวิชาช่างยนต์เบื้องต้น	จำนวนทหารกองประจำการ (N=29)		
	เข้ารับการฝึกทักษะ	ผ่านการฝึกทักษะ	ร้อยละ
ทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษา- พระองค์ (กลุ่มที่ 1=15)	15	15	100.00
ทหารกองประจำการ สังกัดกองพันทหารม้าที่ 3 รักษา- พระองค์ (กลุ่มที่ 2=14)	14	14	100.00

จากค่าสถิติ ตารางที่ 55 แสดงให้เห็นว่า ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้นทุกสังกัด เข้ารับการฝึกทักษะวิชาช่างยนต์เบื้องต้นและการฝึกทักษะวิชาดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 100 กล่าวคือ ทหารกองประจำการที่เข้ารับการฝึกอาชีพช่างยนต์เบื้องต้นในแต่ละสังกัด ผ่านการฝึกทักษะวิชาช่างยนต์เบื้องต้นทุกคน